

Hartelijk welkom bij de online Jaarstukken 2019 van de gemeente Langedijk. Wij vinden het belangrijk dat onze inwoners inzicht kunnen krijgen in het huishoudboekje van de gemeente. Moderne communicatiemiddelen helpen ons daarbij. Daarom presenteren wij u onze Jaarstukken 2019 digitaal. Met de jaarstukken legt het college van Burgemeester en Wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid. Wij laten zien wat we in 2019 hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat dat heeft gekost.

Inhoudsopgave

Jaarstukken in vogelvlucht.....	9
Inleiding.....	10
Ontwikkeling begrotingssaldo.....	11
Algemene uitkering	14
Bestuurlijk.....	16
Ontwikkeling saldi per programma	18
Jaarrekening in één oogopslag.....	19
Lasten	20
Baten.....	25
Rekeningresultaat	27
Reservepositie	29
Lokale lastendruk	30
Besturen en burgers.....	31
Doelen	33
Prestatie-indicatoren.....	34
Wat heeft het gekost.....	36
Veiligheid.....	39
Doelen	40
Prestatie-indicatoren.....	42
Verbonden partijen	44
Wat heeft het gekost.....	45
Economie	46

Doelen	47
Prestatie-indicatoren.....	48
Verbonden partijen	49
Wat heeft het gekost.....	50
Onderwijs	51
Doelen	52
Prestatie-indicatoren.....	53
Verbonden partijen	54
Wat heeft het gekost.....	55
Cultuur.....	57
Doelen	58
Prestatie-indicatoren.....	59
Verbonden partijen	60
Wat heeft het gekost.....	61
Ruimtelijke ordening.....	62
Doelen	63
Prestatie-indicatoren.....	64
Verbonden partijen	65
Wat heeft het gekost.....	66
Milieu.....	69
Doelen	70
Prestatie-indicatoren.....	71
Verbonden partijen	72

Wat heeft het gekost.....	73
Sociaal domein.....	74
Doelen	75
Prestatie-indicatoren.....	78
Verbonden partijen	81
Wat heeft het gekost.....	82
Openbare ruimte	86
Doelen	87
Prestatie-indicatoren.....	89
Verbonden partijen	90
Wat heeft het gekost.....	91
Algemene dekkingsmiddelen	96
Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	97
Verbonden partijen	99
Wat heeft het gekost.....	101
Vennootschapsbelasting	104
Onvoorzien	106
Paragrafen	107
Lokale heffingen.....	108
Inleiding	109
Beleidskader	110
Toelichting heffingen.....	111
Opbrengsten heffingen	113

Kostendekkendheid	114
Lokale lastendruk.....	116
Kwijtscheldingsbeleid.....	118
Berekening kostendekkendheid en toerekening overhead	119
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	121
Inleiding	122
Risico's	123
Benodigd weerstandsvermogen	126
Bepaling beschikbaar weerstandsvermogen	128
Financiële kengetallen	131
Onderhoud kapitaalgoederen	135
Inleiding	136
Kapitaalgoederen.....	137
Financiering.....	140
Inleiding	141
Renteontwikkeling.....	142
Treasurybeleid en risicobeheer.....	144
Kasgeldlimiet	145
Renterisiconorm.....	146
Schatkistbankieren	148
Rentebeleid.....	149
Wet HOF en EMU saldo	151
Bedrijfsvoering	153

Inleiding	154
Organisatieontwikkeling	155
Inhuur externen	156
Overzicht kosten van overhead	157
Informatiebeveiliging	160
Verbonden partijen	162
Inleiding	163
Grondbeleid	188
Inleiding	189
Ontwikkelingen	190
Herziening grondexploitatie	192
Risicomanagement	198
Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	203
COVID-19	204
Jaarrekening	206
Baten en lasten per programma	207
Overzicht baten en lasten per programma	208
Aanwending onvoorzien	212
Incidentele baten en lasten	213
Incidentele en structurele mutaties reserves	217
Informatie Wet normering topinkomens	219
Balans	221
Balans per 31 december 2019	222

Balans	223
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	225
Toelichting op de balans	229
Vaste activa	230
Immateriële vaste activa	231
Materiële vaste activa	232
Financiële vaste activa	236
Vlottende activa	237
Vorraden	238
Uitzettingen < 1 jaar	240
Liquide middelen	241
Overlopende activa	242
Vaste passiva	244
Eigen vermogen	245
Voorzieningen	253
Vaste schulden	256
Vlottende passiva	257
Netto vlottende schuld < 1 jaar	258
Overlopende passiva	259
Waarborgen en garanties	261
Toelichting op de investeringen	263
Analyse begrotingsafwijkingen en -rechtmatigheid	269
Overzicht analyse begrotingsafwijkingen	270

Toelichting analyse begrotingsafwijkingen	272
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa)	273
Gerealiseerde baten en lasten per taakveld.....	276
Moties en amendementen	281

Jaarstukken in vogelvlucht

Inleiding

Voor u liggen de Jaarstukken 2019 van de Gemeente Langedijk. Het college van burgemeester en wethouders legt hierin verantwoording af aan de gemeenteraad en de inwoners van onze gemeente over wat er met het gemeenschapsgeld is gedaan.

De Jaarstukken worden achteraf opgesteld. Hierin kijken we terug op welke wijze de Programmabegroting 2019 werkelijkheid is geworden.

In de Jaarstukken gaat het om de volgende vragen:

- Heeft de gemeente bereikt wat zij wilde bereiken?
- Heeft de gemeente gedaan wat zij wilde doen?
- Heeft het gekost wat de gemeente dacht dat het zou kosten?

De antwoorden van het college op deze drie vragen geven de raad inzicht in de uitvoering van de Programmabegroting 2019 door het college.

In deze inleiding zullen wij kort de belangrijkste ontwikkelingen van het jaar 2019 toelichten. De aandacht gaat hierbij vooral uit naar die onderwerpen die van invloed zijn geweest op het resultaat.

Ontwikkeling begrotingssaldo

Ontwikkeling begrotingssaldo 2019

Begroting 2019

De Programmabegroting 2019 was de eerste begroting van het in 2018 nieuw aangetreden college. Omdat het collegeprogramma ten tijde van het opstellen van de Programmabegroting 2019 nog in ontwikkeling was, kon er nog geen in geld vertaald nieuw beleid worden gepresenteerd. Wel stond de gemeente Langedijk voor een aantal belangrijke opgaven. De ambtelijke fusie met Heerhugowaard was daar één van. Daarnaast speelden onder andere de transitie van de Omgevingswet, de invoering van het abonnementstarief WMO en de uitvoering van het Interbestuurlijk Programma een belangrijke rol.

Eerste tussenrapportage 2019

De eerste tussenrapportage van 2019 was een actualisatie van de budgetten van 2019. De rapportage leverde € 800.000 extra lasten voor de exploitatie op, waardoor het begrotingssaldo € 121.000 negatief werd. Deze lastenstijging had vooral betrekking op het Sociaal Domein, vanwege ontoereikende rijksmiddelen om de lasten voor de Jeugdzorg en de Wmo te dekken.

Tweede tussenrapportage 2019

De tweede actualisatie van de budgetten van 2019 leverde een voordeel op van € 1.124.000. De positieve bijstelling kwam door een extra opbrengst van bouwleges, rentevoordeel door de lage rentestand en het positieve effect van de meicirculaire. Toch waren er ook nadelen te verwerken. Zo moest er opnieuw geld toegevoegd worden aan de budgetten voor Jeugd en Wmo.

Slotwijziging 2019

De Slotwijziging is de laatste mogelijkheid van het jaar om de begroting van het lopende boekjaar bij te stellen. Na de mutaties uit de Slotwijziging 2019 bedroeg het begrotingssaldo 2019 € 287.000 voordelig, waarbij de totale bijstelling € 716.000 negatief was. Belangrijke oorzaken van dit negatieve saldo in de Slotwijziging 2019 waren de bijstelling van de raming Halte Werk en hogere kosten voor de bedrijfsvoering sociaal domein en burgerzaken en voor onderhoud wegen. Daar stonden voordelen tegenover vanwege lagere invoeringskosten Omgevingswet, vrijval wet inburgering nieuwkomers en de septembercirculaire 2019.

Jaarstukken 2019

De nu voorliggende Jaarstukken 2019 sluiten met een voordelig saldo van € 3.110.522, een voordelige afwijking van € 2.824.000 ten opzichte van het saldo uit de Slotwijziging 2019. Dit saldo kan in 2 stukken verdeeld worden: het saldo uit grondexploitaties en het saldo uit reguliere bedrijfsvoering. Het saldo vanuit de grondexploitaties bedraagt € 2.951.000. Dit saldo was pas vast te stellen na het afsluiten van de administratie en kon daardoor nog niet in de Slotwijziging 2019 bepaald worden. Voor een nadere toelichting op dit saldo verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid. De reguliere bedrijfsvoering is afgesloten met een voordelig saldo van € 160.000, een verschil van € 127.000 negatief ten opzichte van het bij de Slotwijziging 2019 verwachte saldo. Dit nadeel zit voornamelijk op de programma's besturen en burgers en sociaal domein, een programma waar diverse openeinderegelingen in verwerkt zitten. Dat hier een tekort is ontstaan, is niet alleen een issue dat in Langedijk speelt. Het zal u niet ontgaan zijn dat dit een landelijk

probleem is, waar vrijwel iedere gemeente tegenaan loopt. Daartegenover staat een voordeel op het programma openbare ruimte, ontstaan doordat diverse asfaltwerkzaamheden uitgesteld moesten worden vanwege de strenge PFAS-normen. Een uitgebreide uitleg treft u aan binnen de desbetreffende programma's.

Algemene uitkering

Wat is de Algemene uitkering

Gemeenten ontvangen geld van de Rijksoverheid uit het gemeentefonds, de zogenaamde Algemene Uitkering. De Algemene Uitkering is de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten. Hiermee betalen zij een deel van hun uitgaven. Hoeveel geld een gemeente uit het gemeentefonds krijgt, hangt af van de individuele kenmerken van de gemeente en de belastingcapaciteit. Gemeenten mogen zelf bepalen waar ze het geld van de Algemene Uitkering aan besteden. De omvang van het gemeentefonds is gekoppeld aan de Rijksuitgaven. Als het Rijk meer uitgaven doet, stijgt de omvang van het gemeentefonds en als de Rijksuitgaven dalen, verlaagt dit het gemeentefonds. Dit wordt ook wel de systematiek van 'samen de trap op en samen de trap af' genoemd.

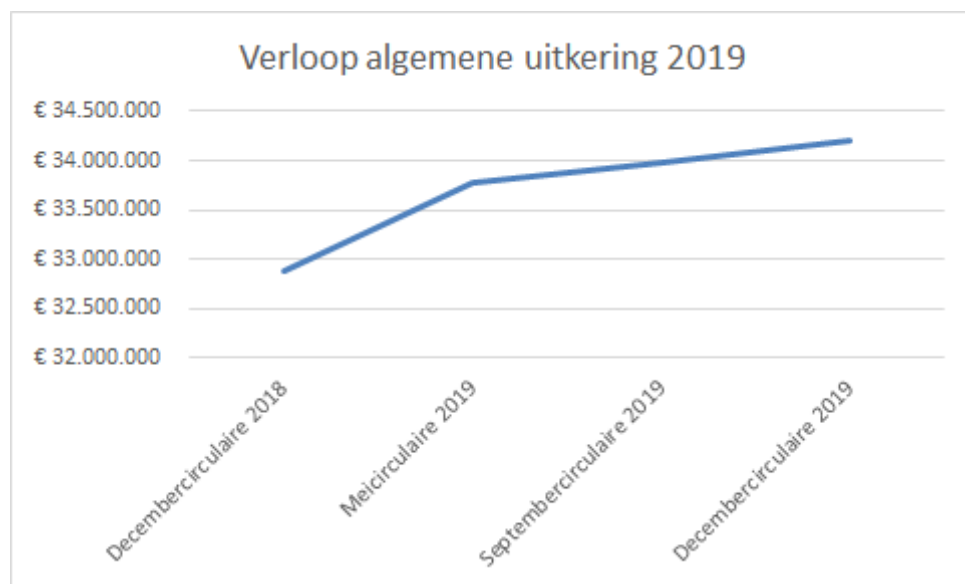
Ontwikkeling Algemene uitkering

In 2019 vertoonde de algemene uitkering een stijgende lijn. In de meicirculaire kwam dit door de toekenning van gelden met een specifiek doel. Zo kwamen er bijvoorbeeld extra middelen beschikbaar voor jeugdhulp. Het accres daalde juist doordat de rijksuitgaven in 2018 achtergebleven waren op de begroting. Ook de septembercirculaire had een positief effect. Er werd al een voorschot gegeven over de verwachte positieve afrekening van het BTW Compensatie Fonds. Daarnaast was de peildatum van de nieuw geïntroduceerde maatstaven voor Jeugd en Wmo geactualiseerd. Dit had voor Langedijk een positief effect. In de decembercirculaire zijn klimaatmiddelen ter beschikking gesteld via drie decentralisatie uitkeringen:

- Klimaatmiddelen Transitievisie warmte € 202.000
- Klimaatmiddelen wijkaanpak € 10.000
- Klimaatmiddelen energieloketten € 25.000

De aan deze middelen gekoppelde taken konden niet meer in 2019 worden gerealiseerd. De ontvangen gelden zijn derhalve niet besteed en maken onderdeel uit van het voordelig rekeningresultaat. Bij resultaatbestemming wordt voorgesteld om de benodigde procesgeldten eerst aan de reserve klimaatakkoord toe te voegen en middels een onttrekking in dienstjaar 2020 beschikbaar te stellen.

In onderstaande grafiek ziet u de ontwikkeling van de Algemene Uitkering gedurende het jaar 2019.

Bestuurlijk

We hebben een dynamisch jaar achter de rug, waarin veel gerealiseerd is. De op stapel staande ambtelijke en bestuurlijke fusies speelden een hoofdrol.

Ambtelijke fusie

Per 1 januari 2020 werken de ambtenaren uit beide gemeenten in één gezamenlijke werkorganisatie, de Werkorganisatie Langedijk en Heerhugowaard. Om dit te kunnen realiseren, is er veel werk verzet.

Zo is de verbouwing van De Binding afgerond, waarmee het gebouw is omgetoverd tot een nieuw 'Huis van de Gemeente'. Daarnaast zijn er meerdere verhuizingen gerealiseerd: de publieksbalies en de bestuursfuncties zijn verhuisd naar De Binding, de buitendienstmedewerkers zijn verhuisd naar het nieuwe afvalbrengstation in Oudkarspel en de overige ambtenaren hebben hun nieuwe werkplek in het gemeentehuis van Heerhugowaard betrokken.

Ook op de achtergrond is er door diverse werkgroepen veel werk verzet om de nieuwe werkorganisatie per 1 januari 2020 in bedrijf te krijgen. Hiermee werd vorm gegeven aan de laatste fase van de ambtelijke fusie: de uitvoering van het bedrijfsplan.

Bestuurlijke fusie

De gemeenteraden van Langedijk en Heerhugowaard hebben in principe besloten om per 1 januari 2022 bestuurlijk te fuseren. Als deze fusie doorgaat, worden Langedijk en Heerhugowaard samen één gemeente.

Om de beide gemeenten samen te kunnen voegen, hebben de colleges van Langedijk en Heerhugowaard een herindelingsontwerp opgesteld. Dit is op vrijdag 13 september aan de beide gemeenteraden aangeboden. In het document presenteren de beide colleges het ontwerp voor de nieuwe gemeente.

De colleges van Heerhugowaard en Langedijk hebben een brede afweging gemaakt om zo de belangen van alle inwoners, ondernemers en het maatschappelijk middenveld een plek te geven in het ontwerp. Een uitgebreide raadpleging maakte daar onderdeel van uit. Hierbij ging bijzondere aandacht uit naar de inwoners van Sint Pancras en Koedijk. Aan de inwoners is in een onafhankelijke meting gevraagd naar hun mening over de voorgenomen fusie. Een meerderheid van de respondenten gaf aan niet met Heerhugowaard, maar liever met Alkmaar te willen fuseren. Het herindelingsontwerp gaat uit van een samenvoeging van beide gemeenten inclusief de kernen Sint Pancras en Koedijk. Het herindelingsontwerp is op 8 oktober 2019 door beide raden vastgesteld.

Op het herindelingsontwerp konden zienswijzen ingediend worden. Deze zienswijzen zijn meegenomen in de vertaling naar het uiteindelijke herindelingsadvies. Dit herindelingsadvies is de laatste wettelijke stap die beide gemeenteraden zetten op weg naar een bestuurlijke fusie.

Naam nieuwe gemeente

Van 26 november tot en met 11 december 2019 konden inwoners van Heerhugowaard en Langedijk een naam bedenken voor de nieuwe gemeente. Uit alle inzendingen zijn door de namencommissie 6 namen gekozen: Broekerwaard, Dijk en Waard, Geestmerambacht, Heerhugowaard, Langewaard, Langedijk. Inwoners konden online hun mening geven over deze 6 namen.

Uit de stemming bleek dat de naam Dijk en Waard de meest positieve gevoelens oproept. De colleges van Langedijk en Heerhugowaard hebben een voorstel voor de nieuwe naam gemaakt. Dat wordt voor advies naar de Fusieraad (de gezamenlijke gemeenteraden van Langedijk en Heerhugowaard) gestuurd, waarna beide gemeenteraden afzonderlijk een besluit nemen. Dat zal in maart 2020 gebeuren.

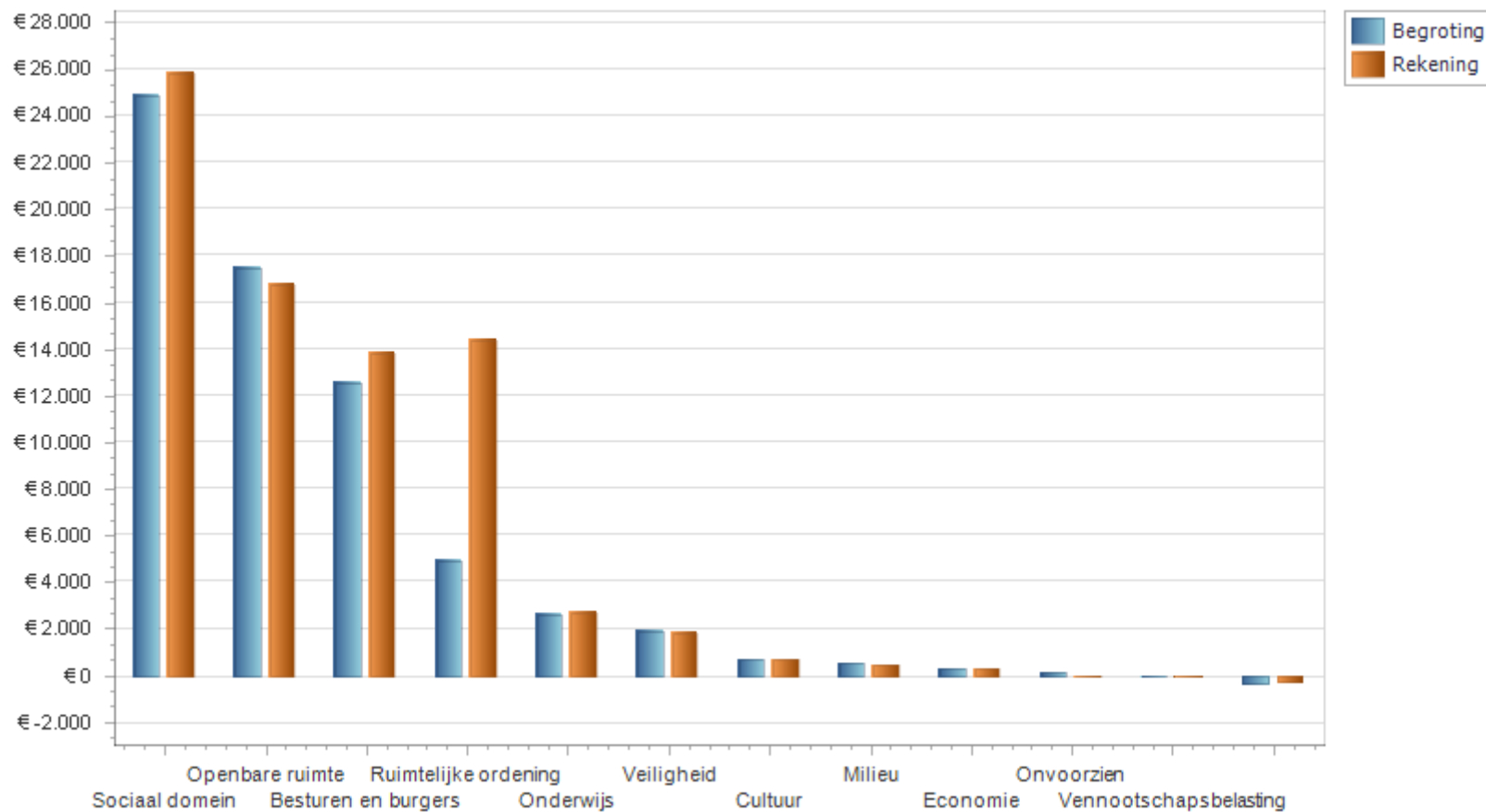
Ontwikkeling saldi per programma

Programma	PB 2019	SW 2018	TR1 2019	TR2 2019	SW 2019	Actueel	Realisatie	Verschil
Besturen en burgers	10.241	0	47	23	355	10.665	11.565	900
Veiligheid	1.754	0	75	18	0	1.846	1.820	-26
Economie	258	0	-35	2	0	225	248	24
Onderwijs	2.103	0	-238	-11	71	1.924	2.121	196
Cultuur	731	0	85	-10	-22	784	765	-18
Ruimtelijke ordening	957	0	80	-790	-45	202	-2.716	-2.918
Milieu	585	0	-24	-4	-44	513	472	-41
Sociaal domein	16.916	0	636	1.120	598	19.270	19.615	345
Openbare ruimte	6.507	0	-312	-153	201	6.243	5.419	-823
Algemene dekkingsmiddelen	-40.831	0	489	-1.319	-398	-42.059	-42.421	-362
Onvoorzien	100	0	0	0	0	100	0	-100
Totaal	-679	0	800	-1.124	716	-287	-3.111	-2.824
	V	N	N	V	N	V	V	V

Jaarrekening in één oogopslag

Lasten

De lasten zijn per programma weergegeven, exclusief de mutaties in de reserves.

Tabel lasten per programma

Gerealiseerde lasten (x € 1.000)	begroting	%	rekening	%
Besturen en burgers	12.581	19%	13.844	18%
Veiligheid	1.846	3%	1.825	2%
Economie	249	0%	299	0%
Onderwijs	2.627	4%	2.647	3%
Cultuur	717	1%	699	1%
Ruimtelijke ordening	4.879	7%	14.385	19%
Milieu	513	1%	472	1%
Sociaal domein	24.913	38%	25.845	34%
Openbare ruimte	17.457	27%	16.778	22%
Algemene dekkingsmiddelen	-362	-1%	-284	0%
Onvoorzien	100	0%	0	0%
Vennootschapsbelasting	0	0%	0	0%
Totale lasten	65.522	100%	76.510	100%

Toelichting

De meeste kosten worden gemaakt in het programma Sociaal domein, € 25,8 miljoen:

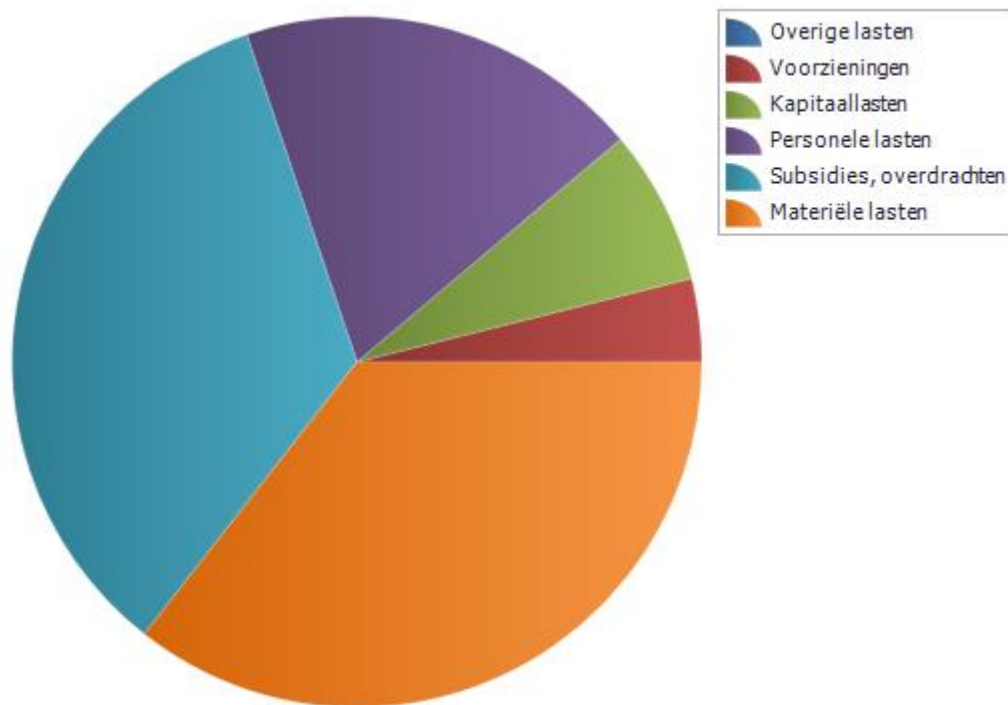
- inkomensregelingen € 5,2 miljoen
- samenkracht en burgerparticipatie € 4,4 miljoen
- maatwerkdienstverlening 18- € 5,7 miljoen
- maatwerkdienstverlening 18+ € 2,6 miljoen
- arbeids- en begeleide participatie € 3,4 miljoen
- geëscaleerde zorg € 1,2 miljoen
- maatwerkvoorzieningen Wmo € 2,1 miljoen
- overige € 1,2 miljoen

Ook het programma Openbare ruimte legt een groot beslag op het budget, € 16,8 miljoen:

- riolering € 5,6 miljoen

- verkeer en vervoer € 2,7 miljoen
- openbaar groen € 2,5 miljoen
- afval € 2,7 miljoen
- overige € 3,3 miljoen

Het programma Besturen en burgers bestaat voor ruim € 10 miljoen uit kosten gemaakt voor de ondersteuning van de organisatie (overhead).

Tabel lasten naar soort

Gerealiseerde lasten (x € 1.000)	begroting	%	rekening	%
Materiële lasten	18.989	29%	27.219	36%
Subsidies, overdrachten	25.024	38%	26.193	34%
Personele lasten	12.878	20%	14.566	19%
Kapitaallasten	5.130	8%	5.552	7%
Voorzieningen	3.174	5%	2.979	4%
Overige lasten	325	0%	1	0%
Totale lasten	65.520	100%	76.510	100%

Toelichting

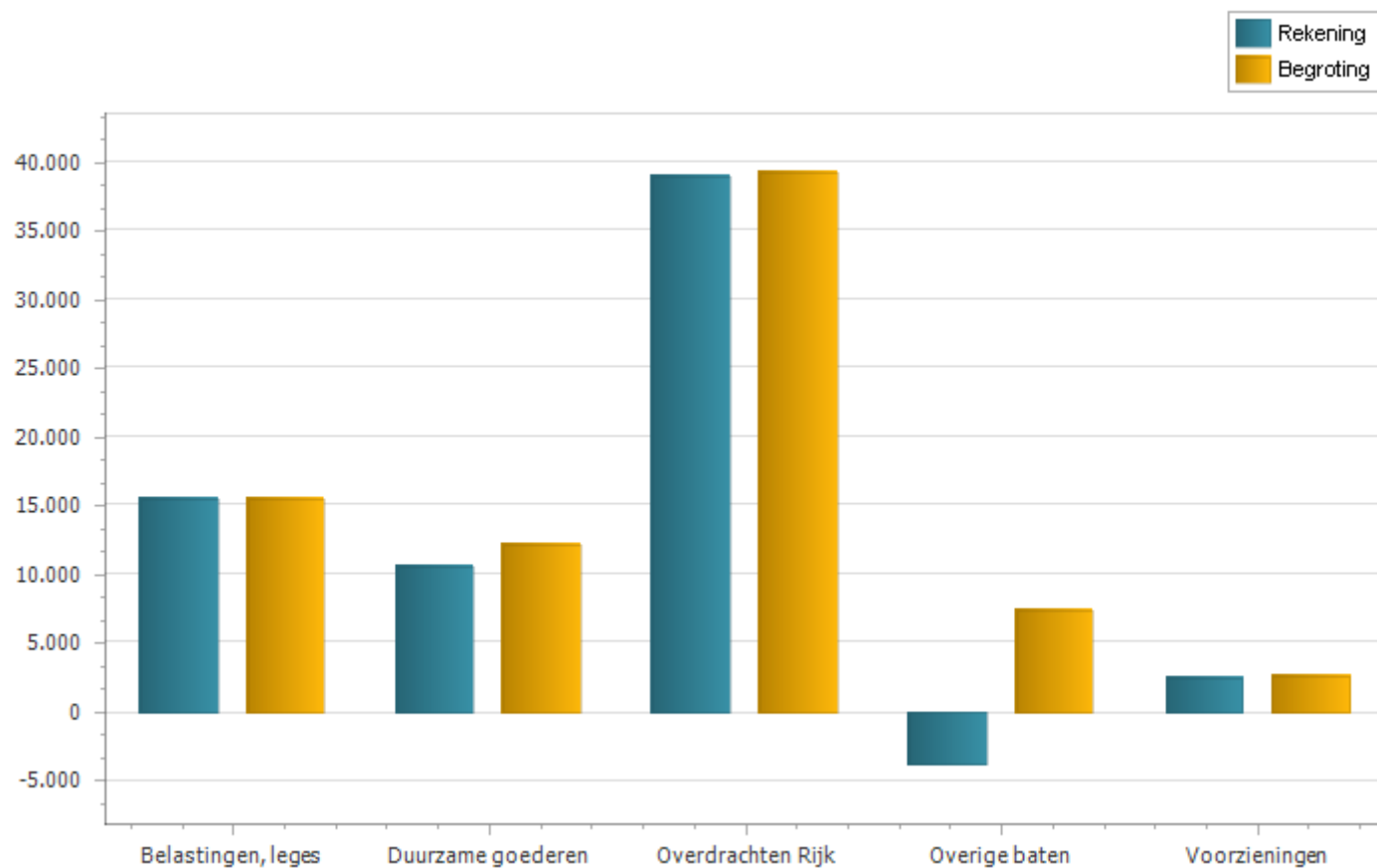
De subsidies en overdrachten bestaan uit inkoop sociaal domein (€ 10,9 miljoen), inkomensregelingen (€ 5,2 miljoen), participatie (€ 3,3 miljoen), crisisbeheersing en brandweer (€ 1,4 miljoen), samenkracht en burgerparticipatie (€ 1,3 miljoen), sport (€ 1,0 miljoen), gezondheidszorg (€ 1,0 miljoen) en overige (€ 2,0 miljoen).

De materiële lasten bestaan uit kosten bouw- en woonrijp maken grondexploitatie (€ 11,3 miljoen), onderhoud openbaar groen (€ 0,9 miljoen), overhead (€ 3,6 miljoen), onderhoud wegen e.d. (€ 1,9 miljoen), afval (€ 1,6 miljoen), participatie (€ 1,3 miljoen), fusiekosten (€ 1,3 miljoen) en overige (€ 5,3 miljoen)

De personele lasten betreffen voornamelijk de salarissen en sociale lasten van de raad, het college van Burgemeester en wethouders en het ambtelijk apparaat.

Baten

De baten zijn weergegeven exclusief de mutaties in de reserves.

Tabel baten

Realisatie baten(x € 1.000)	begroting	%	rekening	%
Overdrachten Rijk	38.932	61%	39.269	51%
Belastingen, leges	15.447	24%	15.506	20%
Duurzame goederen	10.605	17%	12.151	16%
Overige baten	-3.853	-6%	7.350	10%
Voorzieningen	2.409	4%	2.546	3%
Totale inkomsten	63.540	100%	76.822	100%

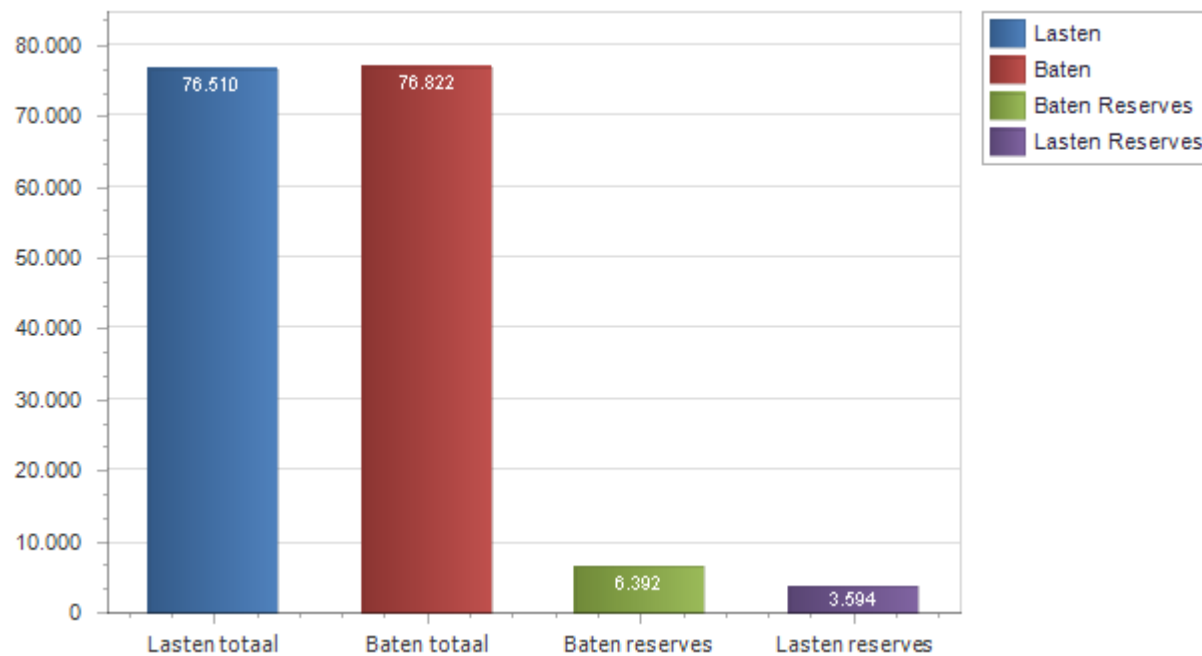
Toelichting

Het Rijk heeft ruim € 39 miljoen bijgedragen aan de exploitatie 2018, waarvan voor de Participatiewet € 4,7 miljoen en uit het gemeentefonds € 34,3 miljoen.

Aan belastingen is in totaal € 15,5 miljoen ontvangen:

- OZB € 5,0 miljoen
- Bouwleges e.d. € 1,5 miljoen
- Afvalstoffenheffing € 2,5 miljoen
- precario rechten € 1,6 miljoen
- Rioolrechten € 4,1 miljoen
- overig rechten en leges (Burgerzaken, begraafrechten e.d.) € 0,8 miljoen

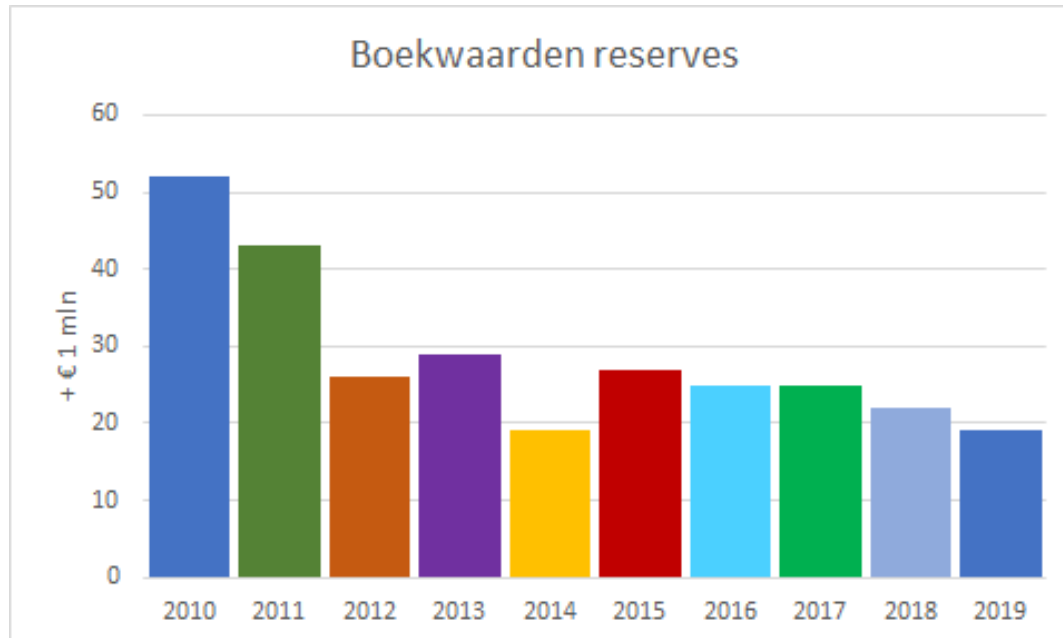
Rekeningresultaat

Gerealiseerd resultaat (x € 1.000)	lasten	baten
Gerealiseerde baten en lasten	76.510	76.822
Mutaties reserves	3.594	6.392
Positief rekeningresultaat	3.111	0
Totaal 2019	83.214	83.214

De Jaarstukken 2019 sluiten met een voordelig saldo van € 3.110.522. Dit saldo bestaat uit een voordelige afwijking van € 2.824.000 op de grondexploitaties en een voordelig saldo van € 160.000 op de reguliere bedrijfsvoering.

Reservepositie

Reserves zijn vermogensbestanddelen, die als eigen vermogen zijn aan te merken. In artikel 43, lid 1 van het BBV worden de reserves onderscheiden naar:

1. de algemene reserve;
2. de bestemmingsreserves.

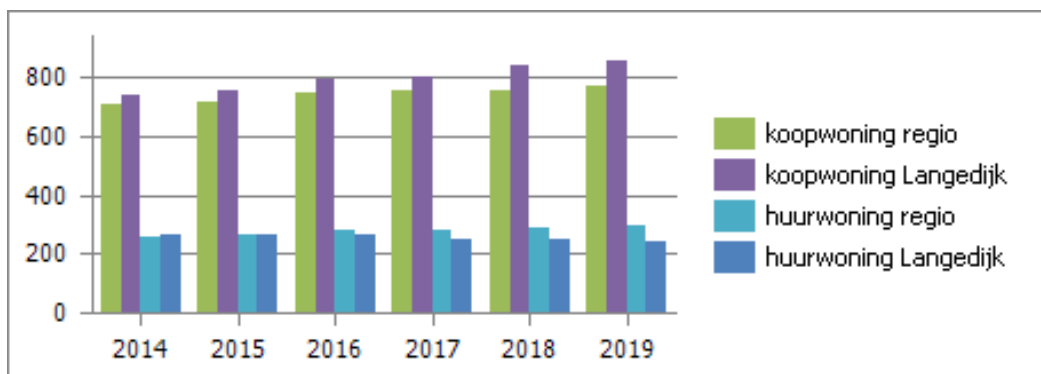
Ontwikkeling reservepositie

Ten opzichte van de Jaarstukken 2018 is de omvang van het eigen vermogen afgenomen met € 2,8 miljoen. De belangrijkste mutaties zijn de dekking voor de fusiekosten (- € 1,1 miljoen), dekking kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut (- € 0,8 miljoen), dekking kapitaallasten investeringen automatisering (- € 0,4 miljoen), dekking kosten sociaal domein (- € 0,7 miljoen) en het kernenbeleid (+ € 0,2 miljoen).

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk (belastingtarieven) voor inwoners met een koopwoning ligt in de gemeente Langedijk iets boven het gemiddelde in de regio. De lokale lastendruk voor inwoners met een huurwoning ligt in de gemeente Langedijk iets onder het gemiddelde in de regio.

jaar	koopwoning		huurwoning	
	regio	Langedijk	regio	Langedijk
2014	706	741	258	263
2015	720	759	268	263
2016	747	792	281	263
2017	753	803	283	251
2018	757	841	286	247
2019	772	858	299	243

Besturen en burgers

In dit programma zijn de taakvelden bestuur, burgerzaken en de ondersteuning van de organisatie opgenomen. Dit programma volgt daarmee de indeling zoals is voorgeschreven in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Huisvesting en dienstverlening

In 2019 is de verbouwing van de Binding afgerond en zijn de gemeentelijke publiek- en bestuursfuncties daarin gehuisvest. Met de centrale huisvesting van de gemeentelijke publiekendiensten zijn ook diverse sociale, culturele en maatschappelijke organisaties in de Binding gevestigd. De centrale hal als hoofdentree naar de overige functies in het pand wordt gezamenlijk gebruikt. Ook alle vergaderruimten zijn multifunctioneel inzetbaar. Naast het gebruik door de raad wordt het vergadercentrum ook gebruikt door de andere bewoners (ook externe organisaties maken hier gebruik) van De Binding en externe organisaties.

Het voormalig gemeentehuis De Vroedschap 1 is halverwege 2019 ontruimd en de ambtenaren zonder publieks- en bestuursfuncties zijn verhuisd naar het gemeentehuis Heerhugowaard.

Bestuurlijke toekomst

Ambtelijke fusie

De voorbereidende werkzaamheden in 2019, voor de Werkorganisatie Langedijk en Heerhugowaard zijn afgerond. De derde fase van de vorming van de ambtelijke organisatie is daarmee gerealiseerd, waarna de werkorganisatie kon starten.

Het opstellen, vaststellen en uitvoeren van een bedrijfsplan was een belangrijk onderdeel van die voorbereiding.

De ambtelijke fusie in de vorm van een gemeenschappelijke regeling is de eerste stap om de gemeenten sterker en krachtiger te maken en gaat vooraf aan een bestuurlijke fusie (herindeling van de gemeenten).

Bestuurlijke fusie (herindeling)

De gemeenteraden van Langedijk en Heerhugowaard hebben op 26 februari 2019 in afzonderlijke vergaderingen, in principe ingestemd met een bestuurlijke fusie op 1 januari 2022.

Met dit besluit zetten de gemeenten in op het verhogen van de kwaliteit van dienstverlening aan de inwoners, bedrijven en het maatschappelijk middenveld; het verlagen van de kwetsbaarheid van de organisatie; en het versterken van de regionale positie. Door de samenvoeging gaan de kernen van Langedijk en Heerhugowaard sterker de

toekomst in. De nieuwe gemeente kan meer publieke waarde creëren voor haar inwoners en omgeving. De publieke waarde bestaat uit de opbrengsten van de wisselwerking tussen de overheidsinzet en acties van de samenleving ofwel het maatschappelijk resultaat.

De volgende formele stap naar de herindeling was instemmen met het herindelingsontwerp.

Dit herindelingsontwerp hebben de gemeenteraden van Langedijk en Heerhugowaard vastgesteld op 8 oktober 2019.

Daarna zijn de inwoners, omliggende gemeenten en anderen in de periode van 9 oktober tot 13 december 2019 in de gelegenheid gesteld hun zienswijze op het herindelingsontwerp in te dienen.

De colleges van Heerhugowaard en Langedijk hebben een brede afweging gemaakt om zo de belangen van alle inwoners, ondernemers en het maatschappelijk middenveld een plek te geven in het ontwerp. Een uitgebreide maatschappelijke raadpleging maakte daar onderdeel van uit. Hierbij ging bijzondere aandacht uit naar de inwoners van Sint Pancras en Koedijk.

De colleges zijn gestart met het vormgeven van een kernenbeleid dat onderdeel is van het vastgestelde herinrichtingsontwerp. Hiermee willen de twee gemeenten de leefbaarheid voor nu en in de toekomst behouden of versterken. Daarvoor zijn gesprekken gestart met de inwoners, organisaties en ondernemers om samen met hen te komen tot dorpsvisies.

Doelen

Doel:	status	Een succesvolle en bestendige vorm van samenwerking te creëren tussen de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard die meerwaarde biedt voor de dienstverlening aan de inwoners van beide gemeenten.
Taakveld / Product		Raadsvoorstel
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Realisering juridische entiteit	●	Activiteit conform het goedgekeurde bedrijfsplan uitgevoerd in 2019.
Vaststellen van sturingsmodel	●	Activiteit conform het goedgekeurde bedrijfsplan uitgevoerd in 2019.
Vaststellen van de organisatiestructuur	●	Activiteit conform het goedgekeurde bedrijfsplan uitgevoerd in 2019.
Vaststellen van het takenpakket	●	Activiteit conform het goedgekeurde bedrijfsplan uitgevoerd in 2019.
Vaststellen van de formatie	●	Activiteit conform het goedgekeurde bedrijfsplan uitgevoerd in 2019.
Opstellen van de begroting voor de werkorganisatie Langedijk en Heerhugowaard	●	Activiteit conform het goedgekeurde bedrijfsplan uitgevoerd in 2019.

Prestatie-indicatoren

nr.	Indicator	uitleg indicator	beschikbaar	streefgetal	gerealiseerde	toelichting streefgetal
			periode	begroting 2019	waarde	
1	Formatie	Aantal fte's per 1.000 inwoners.	2019	6,28	6,40	Dit getal is gebaseerd op de formatie per 31-12-2019. Het streefgetal is berekend op de cijfers van de begroting 2019.
2	Bezetting	Aantal fte's per 1.000 inwoners.	2019	5,38	5,59	Dit getal is gebaseerd op de bezetting per 31-12-2019. Het streefgetal is berekend op de cijfers van de begroting 2019.
3	Apparaatskosten	Bedrag per inwoner.	2019	€ 544	€ 616	Dit getal is gebaseerd op de gerealiseerde apparaatskosten 2019. Het streefgetal is berekend op de cijfers van de begroting 2019.
4	Externe inhuur	Kosten als percentage van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen.	2018	max. 10% max. € 1,2 mln.		Deze indicator is historisch bepaald.
5	Overhead	Uitgedrukt als percentage van de totale lasten.	2019	11,19%	11,06%	Dit getal is gebaseerd op de gerealiseerde overheadkosten in 2019. Het streefgetal is berekend op de cijfers van de begroting 2019.

Verbonden partijen

Ontwikkelingen verbonden partijen 2019

	Website

Wat heeft het gekost

Saldi baten en lasten	begroting			rekening			verschil		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Taakvelden	595	12.581	11.986	960	13.844	12.884	365	-1.262	-898
010 - Bestuur	0	3.386	3.386	354	3.896	3.542	354	-510	-156
020 - Burgerzaken	420	1.233	813	338	1.232	894	-82	0	-81
040 - Ondersteuning organisatie (overhead)	175	7.963	7.787	268	8.716	8.448	92	-753	-661
Reserves	1.630	309	-1.321	1.628	309	-1.319	-2	0	-2
Reserves binnen het programma	1.630	309	-1.321	1.628	309	-1.319	-2	0	-2
totaal	2.226	12.891	10.665	2.588	14.153	11.565	363	-1.262	-900

De belangrijkste verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie zijn:

verschillen	nadeel	I/S	voordeel	I/S	totaal
Lasten	-1.536		273		-1.263
010 - Bestuur/ Pensioenverplichtingen De storting in de voorziening met betrekking tot de toekomstige pensioenverplichtingen moest in 2019 aanzienlijk worden verhoogd, als gevolg van de dalende rentestand. Ten opzichte van 2018 is de rente gedaald van 1,50% naar 0,29% einde 2019.	-319	I			
010 - Bestuur/ Voorbereiding fusie In 2019 zijn veel kosten gemaakt in verband met de voorbereiding van de ambtelijke en bestuurlijke fusie. De werkelijke kosten hebben het geraamde bedrag overstegen. Deze kosten worden gedeeld met de gemeente Heerhugowaard. De gemeente ontvangt hiervoor ook een vergoeding van de gemeente Heerhugowaard.	-248	I			

040 - Ondersteuning organisatie (overhead)/ Externe inhuur	-842	I			
In beginsel is externe inhuur voor ambtelijke ondersteuning niet in de primaire begroting geraamd. De raming voor externe inhuur wordt pas gedurende de begrotingsuitvoering gedaan uit onder meer de vacatureruimte. Begrotingstechnisch wordt het saldo van de gezamenlijk geboekte inhuurkosten afgerekend naar het programma Besturen en burgers. De overschrijding op inhuurkosten bedraagt € 842.000. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt de inzet van het extern personeel nader toegelicht.					
040 - Ondersteuning organisatie (overhead)/ ICT			153	I	
De implementatie van de ICT bodemplaat heeft een grotere besparing qua licenties opgeleverd dan oorspronkelijk begroot. Daarnaast is de centrale raming voor informatieveiligheid en privacy niet volledig ingezet. Het voordeel bedraagt tezamen € 153.000					
040 - Ondersteuning organisatie (overhead)/ Onderdekking uit investeringen en kredieten	-127	I			
Jaarlijks wordt de geprognosticeerde inzet geraamd van projectmedewerkers en planeconomie aan investeringsprojecten en grondexploitaties. In 2019 zijn minder uren gerealiseerd als gevolg van uitstel en vertraging. Dit heeft tezamen geleid tot een onderdekking van € 127.000.					
040 - Ondersteuning organisatie (overhead)/ Verrekening BTW/BCF De Binding 2017-2018			65	I	
Voor de verbouwing van het gebouw De Binding is onder meer een krediet beschikbaar gesteld. Een deel van de verbouwing, zoals inrichting was vanuit fiscaal oogpunt beter om direct uit de reguliere exploitatie te bekostigen. Dit heeft in 2019 nog geleid tot een BTW correctie en definitieve BTW labeling in de administratie. De correctie leidt in 2019 tot eenmalig voordeel van € 65.000					
999 - Overige kleine verschillen			55	I	
Baten	-84		447		363
010 - Bestuur/ Voorbereiding fusie			346	I	
In 2019 zijn veel kosten gemaakt voor de voorbereiding van de ambtelijke en bestuurlijke fusie. Deze kosten worden gedeeld met de gemeente Heerhugowaard. De gemeente ontvangt hiervoor ook een vergoeding van de gemeente Heerhugowaard.					

020 - Burgerzaken/ Rijksleges	-82	I			
Doordat de geldigheidsduur van reisdocumenten en rijbewijzen is verlengd, is het aantal klantbezoeken voor vernieuwing van deze documenten bij burgerzaken afgenomen. Het lager gerealiseerde aandeel rijksleges, zou gecompenseerd moeten worden door een lagere afdracht. De lagere afdracht is evenwel niet zichtbaar door (nog) hogere kosten voor verhuizing en het voldoen aan de richtlijnen voor informatieveiligheid.					
040 - Ondersteuning organisatie (overhead)/ Vergoeding uitgeleend personeel			89	I	
Voor de inzet van de financieel advies en ondersteuning ontvangt Langedijk een vergoeding van Halte Werk op basis van een gemiddeld uurtarief. De structureel geraamde opbrengst is evenwel gebaseerd op de directe loonkosten. Ten opzichte van de geraamde opbrengst bedraagt het voordeel € 89.000. Dit voordeel moet evenwel worden gezien in relatie met de gerealiseerde kosten van externe inhuur.					
999 - Overige kleine verschillen			12	I	
Reserves binnen het programma	-2	I			
Een integrale toelichting op de reserve is opgenomen in de toelichting op de balans onder de Vaste passiva (Eigen vermogen).					
Totaal	-1.620		720		-900

Samenvatting incidentele en structurele verschillen

Incidenteel	-900
Lasten	-1.263
Baten	363
Totaal	-900

Veiligheid

Het veiligheidsbeleid van de gemeente Langedijk is uitgewerkt in het 'Lokaal Integraal Veiligheidsplan (LIVP)'. Het plan gaat uit van een integrale aanpak van diverse veiligheidsthema's in samenwerking met de ketenpartners. Uitgangspunt is preventie (interventies aan de voorkant) boven repressie. De gemeente heeft de regierol binnen het veiligheidsdomein en brengt zodoende de relevante publieke- en private partijen bij elkaar voor een zo optimaal mogelijk resultaat. Eens per vier jaar stelt de gemeenteraad het LIVP vast. Het nieuwe LIVP 2019-2022 is in maart 2019 vastgesteld. Het nieuwe LIVP 2019-2022 is afgestemd op het Integraal Meerjarenbeleidsplan Veiligheid (IMV) 2019-2022 dat dezelfde beleidsperiode behelst. In het IMV zijn de regionale speerpunten verankerd. In het kader van het meerjarig LIVP wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgeleverd waarin acties zijn beschreven die de gemeente met haar ketenpartners gaat uitvoeren.

Doelen

Doel:	status	Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Langedijk.
Taakveld / Product		Veiligheid
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Integrale aanpak (georganiseerde) ondermijnende criminaliteit De verwevenheid van de onderwereld en de bovenwereld is een bedreiging voor het functioneren van de rechtsstaat en tast de fundamenteën van de samenleving aan. Een integrale aanpak van ondermijning is onontbeerlijk. Bij ondermijning kan worden gedacht aan mensenhandel, woon- en adresfraude, drugscriminaliteit en integriteitstoetsen. Zowel regionaal als landelijk staat dit thema hoog op de agenda.	●	De gemeenten Langedijk en Heerhugowaard hebben afgelopen jaar gezamenlijk een projectleider ondermijning aangesteld. Daarnaast is gewerkt aan een plan van aanpak. Het plan van aanpak zal in 2020 worden vastgesteld. Op het niveau van de eenheid Noord-Holland (politie) is de gemeente aangesloten bij diverse projecten met als doel onze lokale aanpak te versterken. Verder is casuïstiek behandeld en is ingezet op het vergroten van de bewustwording bij de medewerkers van de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard door het organiseren van twee 'kick-off'-bijeenkomsten en het geven van trainingen. In 2020 worden deze trainingen voortgezet. Daarnaast zijn in 2019 voorbereidingen getroffen voor een project op het gebied van cyberveiligheid ('Hackshield'). Dit project zal in 2020 van start gaan.

Doel:	status	Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Langedijk.
Taakveld / Product		Veiligheid Handhaving
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
BOA-inzet: - Continueren inzet Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA). - Optimaliseren BOA-samenwerking gemeenten Heerhugowaard-Langedijk. - Optimaliseren samenwerking BOA-wijkagenten	●	In 2019 is het besluit genomen dat er extra BOA-inzet dient te komen. In 2020 zal dit worden gerealiseerd. De gemeente Langedijk huurt een BOA van de gemeente Heerhugowaard in. De samenwerking tussen de BOA's van de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk is in de aanloop naar de fusie

		verbeterd. Vervolgstappen zullen worden gezet in 2020, na realisatie van de ambtelijke fusie. In de regionale driehoek is in 2019 het verkennen van de intensivering van de samenwerking tussen de BOA's en de politie als aandachtsgebied benoemd. Ook in het jaarplan van de regionale driehoek voor 2020 is dit onderwerp benoemd als aandachtsgebied.
--	--	---

Doel:	status	Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Langedijk.
Taakveld / Product		Veiligheid
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Implementeren en borgen structurele inzet instrument buurtbemiddeling. De gemeente zet in een vroegtijdig stadium het instrument buurtbemiddeling in voor het oplossen van burenruzies opdat deze niet escaleren. Buurtbemiddeling is beschikbaar voor iedere inwoner van de gemeente Langedijk.		Buurtbemiddeling Langedijk is in januari 2019 van start gegaan en wordt uitgevoerd door Wonen Plus Welzijn. Uit de evaluatie blijkt dat het eerste jaar succesvol is geweest en dat alle partners tevreden zijn over het gebruik van het instrument buurtbemiddeling. De taakstelling van 40 aanmeldingen is behaald (42 aanmeldingen). Buurtbemiddeling Langedijk wordt voortgezet in 2020.

Prestatie-indicatoren

nr.	Indicator	uitleg indicator	beschikbaar	streefgetal	gerealiseerde	toelichting streefgetal
			periode	begroting 2019	waarde	
6	Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.	2019	99	98	In 2017 waren er 99 verwijzingen. De gemeente Langedijk heeft geen specifiek beleid met betrekking tot verwijzingen naar Bureau Halt.
7	Harde kern jongeren	Het aantal harde kern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.		0	geen informatie	Er zijn geen cijfers beschikbaar.
8	Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	2019	0,5	0,3	Dit betreft het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners in de gemeente Langedijk in 2017. Dit aantal ligt fors onder het landelijk gemiddelde (2,2). Het streefgetal voor 2019 komt overeen met de ambitie om geen toename van het aantal winkeldiefstallen te hebben en dus te stabiliseren.
9	Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners.	2018	3,5	2,9	Dit betreft het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners in de gemeente Langedijk in 2017. Dit aantal ligt onder het landelijk gemiddelde (5,0). Het streefgetal voor 2019 komt overeen met de ambitie om

						geen toename van het aantal geweldsmisdrijven te hebben en dus te stabiliseren.
10	Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	2019	3,5	2,3	In het LIVP 2015-2018 is opgenomen dat het aantal incidenten diefstal / inbraak in 2018 in Langedijk 98 is. Als dit omgerekend wordt naar aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners (27.721 inwoners per 30 april 2017), dan komt dit streefgetal eruit. Dit streefgetal komt overeen met de ambitie om geen toename van diefstal / inbraak te hebben en dus te stabiliseren.
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.	2019	4,1	4,3	In het LIVP 2015-2018 is opgenomen dat het aantal incidenten overige vernielingen / baldadigheid in 2018 in Langedijk 113 is. Als dit omgerekend wordt naar het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners (27.721 inwoners per 30 april 2017), dan komt dit streefgetal eruit. Dit streefgetal komt overeen met de ambitie om geen toename te hebben van deze incidenten en te stabiliseren.

Verbonden partijen

Ontwikkelingen verbonden partijen 2019

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

[Website](#)

Het motto van de Veiligheidsregio is 'samen hulpvaardig' om leed en schade bij incidenten te voorkomen en te beperken. In het beleidsplan 2016-2019 staat hoe de Veiligheidsregio in deze planperiode leed en schade wil voorkomen en beperken. In 2019 hebben meerdere ontwikkelingen plaatsgevonden. De nieuwe landelijke meldkamer in Haarlem is operationeel geworden op 14 mei 2019 en vanaf 1 juni 2019 hebben de hulpdiensten bij de Veiligheidsregio de beschikking over een Mobiele Commando Unit (MCU). Voorts is de Brandweerschool Noord-Holland opgericht. Dit is een coöperatie van de Veiligheidsregio's Kennemerland, Noord-Holland Noord en Zaanstreek-Waterland. Tevens zijn in 2019 in het kader van het plan Brandweer 360 diverse experimenten gestart (zoals de brandweerassistent, de wijkbrandweerman/vrouw en de dubbelprofessional). Daarnaast is in 2019 - in goede samenwerking met de netwerkpartners - gewerkt aan het opstellen van het Regionaal Risicoprofiel 2020-2021 en het Beleidsplan 2020-2023. Deze stukken worden in maart 2020 vastgesteld.

Wat heeft het gekost

Saldi baten en lasten	begroting			rekening			verschil		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Taakvelden	0	1.846	1.846	5	1.825	1.820	5	21	26
110 - Crisisbeheersing en Brandweer	0	1.613	1.613	2	1.562	1.560	2	51	54
120 - Openbare orde en veiligheid	0	233	233	3	263	260	3	-30	-27
Reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserves binnen het programma	0	0	0	0	0	0	0	0	0
totaal	0	1.846	1.846	5	1.825	1.820	5	21	26

De belangrijkste verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie zijn:

verschillen	nadeel	I/S	voordeel	I/S	totaal
Lasten	0		21		21
999 - Overige kleine verschillen			21	I	
Baten	0		5		5
999 - Overige kleine verschillen			5	I	
Totaal	0		26		26

Samenvatting incidentele en structurele verschillen

Incidenteel	26
Lasten	21
Baten	5
Totaal	26

Economie

Langedijk heeft een vitale economie en wil deze in de toekomst ook vitaal houden. Langedijk werkt dan ook aan het bieden van 'harde' vestigingsplaatsfactoren zoals de realisering van het bedrijvenpark Breekland en aan de recente uitbreiding van winkelcentrum Broekerveiling, als ook aan het bieden van 'zachte' vestigingsplaatsfactoren bijvoorbeeld het gemeentelijk accountmanagement via een bedrijvencontactfunctionaris. Tegen deze achtergrond investeerde Langedijk in het opstellen van een nieuwe economische visie. De totstandkoming van de visie was een participatief proces: samen met ondernemers en andere partners fixeerte Langedijk de ambities en de doelen voor de komende jaren. Deze visie is in 2019 vastgesteld.

Water betreft een belangrijk speerpunt binnen de Langedijker ambities voor maatschappelijke en economische versterking en ontwikkeling. Op basis van de visie 'Langedijk ontwikkelt met water' (LomW) heeft de gemeente in 2019 aan diverse uitvoeringsprojecten gewerkt.

Ook is in 2019 op regionale schaal gewerkt aan een verdere economische ontwikkeling via recreatie en toerisme.

Doelen

Doel:	status	Langedijk gebruikt haar water en oevers beter en duurzamer om zich verder te ontwikkelen als aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven en verblijfplaats voor bewoners en bezoekers.
Taakveld / Product		Economische ontwikkeling / Economische promotie
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Vaarverbinding Vronerplas - Oosterdijsloot	●	De doorvaarbaarheid van De Helling is in 2019 gerealiseerd. Voor Daalmeepad zijn de voorbereidingen in 2019 afgerond.
Vaarverbinding Achterburggracht - Machinesloot	●	Dit project bevindt zich nog in de planfase. Ook in 2019 heeft participatie plaatsgevonden.
Personenvervoer over water stationsgebied HHW - Haven Broek	●	Het pontje De Broekervaart heeft gedurende 6 weekenden in de zomer en tijdens Open Monumentendag gevaren. Het project is geëvalueerd. Het project kenmerkt zich door een geslaagde samenwerking tussen ondernemers en gemeenten.
Revitalisatie havengebied Broek op Langedijk	●	Voor dit project zijn de voorbereidingen in volle gang, het project bevindt zich nog in de planfase.
Verbreden overnachtingsmogelijkheden voor campers	●	De locaties voor overnachtingsmogelijkheden voor campers zijn momenteel in onderzoek.

Prestatie-indicatoren

nr.	Indicator	uitleg indicator	beschikbaar	streefgetal	gerealiseerde	toelichting streefgetal
			periode	begroting 2019	waarde	
14	Func tiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	2018	43,5%	43,9%	Er is geen specifiek beleid in Langedijk gericht op functiemenging dan wel op beïnvloeding van de FMI.
16	Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	2018	126,4	132	Er is geen specifiek beleid in Langedijk gericht op het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners. Ook de nieuwe economische visie bevat geen indicatoren van deze aard.

Verbonden partijen

Ontwikkelingen verbonden partijen 2019

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V.

[Website](#)

Ook in 2019 heeft het Ontwikkelingsbedrijf op regionale schaal samengewerkt aan optimalisering van het vestigingsklimaat.

Wat heeft het gekost

Saldi baten en lasten	begroting			rekening			verschil		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Taakvelden	5	249	245	31	299	268	26	-50	-24
310 - Economische ontwikkeling	0	246	246	30	295	265	30	-49	-19
330 - Bedrijfsloket en -regelingen	5	3	-1	1	4	3	-3	-1	-4
Reserves	20	0	-20	20	0	-20	0	0	0
Reserves binnen het programma	20	0	-20	20	0	-20	0	0	0
totaal	25	249	225	51	299	248	26	-50	-24

De belangrijkste verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie zijn:

verschillen	nadeel	I/S	voordeel	I/S	totaal
Lasten	-50		0		-50
999 - Overige kleine verschillen	-50	I			
Baten	0		26		26
999 - Overige kleine verschillen			26	I	
Totaal	-50		26		-24

Samenvatting incidentele en structurele verschillen

Incidenteel	-24
Lasten	-50
Baten	26
Totaal	-24

Onderwijs

De ingezette koers op onderwijsbeleid werd in 2019 verder uitgewerkt. De kinderen in Langedijk krijgen alle kansen om zich te ontwikkelen. De gemeente, scholen, ouders en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) werken daarvoor actief samen. De kinderen worden in een breder perspectief gevolgd. Zorg en begeleiding rondom een kind wordt niet meer solistisch behandeld, maar alleen nog integraal. Verdere ontwikkeling van integrale kindcentra (IKC) bevordert een integrale aanpak. Het IKC biedt mogelijkheden de bestaande versnippering op te heffen, niet alleen voor de voorschoolse periode maar voor de gehele doorgaande leer- en ontwikkelingslijn tot 12 jaar. Bijvoorbeeld kinderen die het tijdelijk moeilijk hebben, bieden we wat ze nodig hebben. Samenwerking met voorschoolse voorzieningen, het basisonderwijs en de nieuwe jeugdgezondheidszorg is hierbij voor de gemeente vanzelfsprekend. Het is ook terug te zien in het aanbod voor nieuwkomers: de gemeente ondersteunt de scholen bij onderwijs aan nieuwkomers door, onder andere, in te zetten op de professionalisering van de leerkrachten.

Goed onderwijs is een van de basiscondities om een goede start te maken in onze samenleving. Het gaat hierbij om de diversiteit in het aanbod, een goede aansluiting op het beroepsonderwijs en het verbeteren van de aansluiting op de arbeidsmarkt. Voor scholen geldt de zorgplicht. Deze zorgplicht is geregeld in de Wet passend onderwijs. Het doel van de Wet passend onderwijs is dat voor alle leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte zo passend mogelijk onderwijs wordt gerealiseerd. De wet gaat over het stelsel van voorzieningen voor leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben van primair tot en met middelbaar beroepsonderwijs. De gemeente is hierin een belangrijke partner. Onderwijs en gemeenten bieden samen en in samenhang passend onderwijs en passende opvoed- en opgroei-ondersteuning voor het kind, het gezin en de docenten in de klas. In de eerste plaats ter versterking van de directe omgeving van een kind (het gezin, de klas) om te voorkomen dat kinderen extra zorg nodig hebben.

Doelen

Doel	status	Onderwijshuisvesting die aansluit bij het huidige onderwijs
Taakveld / Product		Onderwijshuisvesting
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Vormgeven en spreiden van Integrale kindcentra (IKC's) binnen de gemeente Langedijk. Dit proces verloopt in afstemming met schoolbesturen en de voorschoolse voorzieningen. Het project is zowel inhoudelijk als ruimtelijk van aard en gericht op kinderen van 0 - 12 jaar.		In 2019 heeft afstemming plaatsgevonden met de kinderopvang en het schoolbestuur (de Phoenix SP en de Paus Johannes school) betreffende het bouwplan IKC Sint Pancras. In 2020 wordt hier verder een vervolgstap in gezet. In Oudkarspel is in 2019 gestart met de realisatie van IKC Oudkarspel: dit zijn de Sint Maarten school en de Barnewiel school. In Noord-Scharwoude hebben de basisschool Het Waterrijk en de kinderopvang in 2019 een verkenning gedaan met betrekking tot het vormen van een IKC.

Doel	status	Onderwijsachterstanden verminderen bij jonge kinderen
Taakveld / Product		Onderwijs
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Voldoende aanbod Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) creëren voor peuters en het aanbod voor peuters uitbreiden van 10 naar 16 uur per week.		Vanaf augustus 2020 is het wettelijk verplicht om een aanbod VVE te bieden van 16 uur. 2019 was voor Langedijk een overgangsjaar om dit in orde te krijgen. In september 2019 is daarmee gestart.

Prestatie-indicatoren

nr.	Indicator	uitleg indicator	beschikbaar	streefgetal	gerealiseerde	toelichting streefgetal
			periode	begroting 2019	waarde	
17	Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.	2018	0	1,2	Het aantal is in beeld, onder controle en is iets lager dan het gemiddelde in Nederland.
18	Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.	2018	20	28	De waarde van het relatief verzuim is, ten opzichte van de vorige meting in 2016, gedaald met waarde 3,51.
19	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	2018	0,8%	1%	De waarde is relatief laag: gemiddeld in Nederland is een percentage van 1,9%.

Verbonden partijen

Ontwikkelingen verbonden partijen 2019

Website

Wat heeft het gekost

Saldi baten en lasten	begroting			rekening			verschil		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Taakvelden	570	2.627	2.057	546	2.647	2.101	-24	-20	-44
420 - Onderwijshuisvesting	268	2.037	1.769	341	2.053	1.713	73	-16	57
430 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	303	590	288	206	594	388	-97	-3	-100
Reserves	331	198	-133	178	198	20	-153	0	-153
Reserves binnen het programma	331	198	-133	178	198	20	-153	0	-153
totaal	901	2.826	1.924	725	2.845	2.121	-177	-20	-196

De belangrijkste verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie zijn:

verschillen	nadeel	I/S	voordeel	I/S	totaal
Lasten	-20		0		-20
999 - Overige kleine verschillen	-20	I			
Baten	-177		0		-177
999 - Overige kleine verschillen	-24	I			
Reserves binnen het programma	-153	I			
Een integrale toelichting op de reserves is opgenomen in de toelichting op de balans onder de Vaste Passiva (Eigen vermogen).					
Totaal	-197		0		-197

Samenvatting incidentele en structurele verschillen

Incidenteel	-197
Lasten	-20
Baten	-177
Totaal	-197

Cultuur

Een algemeen uitgangspunt is dat de inwoners van Langedijk zelfstandig mee kunnen doen aan de samenleving. Dit wordt bevorderd door het combineren van maatschappelijke, educatieve en culturele activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van individuen en groepen. In 2019 is voor dit doel aan meerdere culturele verenigingen en de bibliotheek subsidie verstrekt.

Doelen

Doel	status	In de gemeente is een brede organisatie voor maatschappelijke, educatieve en culturele activiteiten beschikbaar, inclusief de 5 wettelijke bibliotheekfuncties.
Taakveld / Product		Bibliotheekwerk nieuwe stijl
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Het opstellen en aangaan van een prestatiesubsidieovereenkomst met de Stichting Openbare Bibliotheekvoorzieningen Langedijk.		De inhoudelijke aandacht voor 2019 lag bij aanvullende subsidieverlening aan de bibliotheek voor het kunnen aantrekken van een vrijwilligerscoördinator en het afdekken van het voor 2019 berekende exploitatietekort. De hierbij behorende bedragen zijn halverwege het begrotingsjaar 2019 beschikbaar gesteld. Hierdoor is geen budgetsubsidie overeenkomst meer opgesteld.

Prestatie-indicatoren

Verbonden partijen

Ontwikkelingen verbonden partijen 2019

Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA)

[Website](#)

In 2018 is de opdracht voor de inrichting van een e-depot verleend en is het de bedoeling dat de aangesloten overheden in de periode 2019 – 2021 hierop aangesloten kunnen worden. De aansluiting van Langedijk op het e-loket Bouwdossiers is in 2019 gerealiseerd.

Wat heeft het gekost

Saldi baten en lasten	begroting			rekening			verschil		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Taakvelden	6	717	711	6	699	693	0	18	18
530 - Cultuurpresentatie -productie -partic.	0	141	141	0	139	139	0	2	2
540 - Musea	0	0	0	0	1	1	0	0	0
550 - Cultureel erfgoed	6	226	220	6	201	196	0	25	25
560 - Media	0	349	349	0	357	357	0	-8	-8
Reserves	30	103	73	30	103	73	0	0	0
Reserves binnen het programma	30	103	73	30	103	73	0	0	0
totaal	36	819	784	36	801	765	0	18	18

De belangrijkste verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie zijn:

verschillen	nadeel	I/S	voordeel	I/S	totaal
Lasten	0		18		18
999 - Overige kleine verschillen			18	I	
Totaal	0		18		18

Samenvatting incidentele en structurele verschillen

Incidenteel	18
Lasten	18
Totaal	18

Ruimtelijke ordening

De gemeente moet beschikken over een actueel ruimtelijk- en omgevingsbeleid. Hiermee wordt ingespeeld op de wettelijke kaders en de maatschappelijke ontwikkelingen. Ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid zijn daarbij belangrijke uitgangspunten. Binnen dit programma is de Structuurvisie Langedijk 2012-2030 richtinggevend.

Het programma omvat de taken op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Belangrijkste componenten zijn:

- Het ontwikkelen en actualiseren van bestemmingsplannen;
- Grondexploitaties;
- Het afgeven van WABO-vergunningen en het doorberekenen van de kosten via leges;
- Het verzorgen van bouw- en woningtoezicht;
- Het ontwikkelen en uitvoeren van volkshuisvestingsbeleid.

De invoering van de Omgevingswet (naar verwachting 1-1-2021) grijpt grondig in op de huidige manier van werken binnen het taakveld. In 2017 is Langedijk gestart met de projectmatige aanpak van de invoering van de Omgevingswet. Dit doet de gemeente samen met de gemeente Heerhugowaard. Het project Omgevingswet omvat de volgende drie thema's:

1. Veranderopgave

De veranderopgave brengt een verschuiving van verantwoordelijkheden en bevoegdheden met zich mee. Dit vraagt niet alleen een andere werkwijze, maar ook een andere houding en ander gedrag van alle betrokkenen.

2. Instrumentarium

De in de huidige situatie bestaande aparte wetten, sectorale structuurvisies, bestemmingsplannen, beheersverordeningen, lokale verordeningen en beleid die naast elkaar bestaan, komen te vervallen door de nieuwe Omgevingswet. Het stelsel van de Omgevingswet beoogt een integrale benadering van de fysieke leefomgeving. Daarbij wordt ook een andere houding, een meer 'faciliterende opstelling' van de overheid verwacht. Om dit te bereiken is nieuw instrumentarium nodig.

3. Informatisering

De Omgevingswet gaat uit van (geheel) digitaal werken. Hiervoor moet de informatievoorziening van Langedijk aangepast worden.

Doelen

Doel	status	Kaders scheppen voor het behouden en waar mogelijk versterken van de ruimtelijke kwaliteit van Langedijk.
Taakveld / Product		Ruimtelijke ordening
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Het vaststellen van een omgevingsvisie (gebiedsgericht en themagericht).	n	In 2019 zijn de geplande stappen gezet om de visie in 2020 vast te stellen. Ook de resultaten vanuit het draagvlakonderzoek bestuurlijke fusie zijn hierin meegenomen.
Bijeenkomsten organiseren voor bestuurders en ambtenaren ten behoeve van de bewustwording van de veranderende rol.	n	Met de pilot Kermis Zuid-Scharwoude is geoefend in de "geest van de Omgevingswet". Daarnaast zijn enkele praktijkcasussen opgepakt via de MasterCircle methodiek. De bestuurders zijn in gezamenlijke bijeenkomsten met Heerhugowaard (o.a. gemeenteraad en meedenkgroep) meegenomen over veranderende rol, maar ook over participatie en ketensamenwerking.
Volgen landelijke ontwikkelingen Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en hierop aansluiten.	n	Loopt volgens planning vanuit project Informatisering van het programma invoering Omgevingswet.
Prestatieafspraken maken met corporaties.		

Prestatie-indicatoren

nr.	Indicator	uitleg indicator	beschikbaar	streefgetal	gerealiseerde	toelichting streefgetal
			periode	begroting 2019	waarde	
35	Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ waarde van woningen (x €1.000)	2019	-	272	-
36	Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	2018	10	7,7	Het getal wordt sterk beïnvloed door oplevering van projecten (zoals Westerdel). Op basis van de lokale woonvisie zouden er gemiddeld genomen 100 nieuwbouwwoningen per jaar toegevoegd moeten worden.
37	Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20-65 jaar.	2019	56,3%	78%	In de begroting 2019 had het streefgetal betrekking op een nadere deelgroep (tot 15 jaar) dan nu landelijk toegepast wordt.
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoons-huishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	2019	-	767	-
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	2018	-	858	-

Verbonden partijen

Ontwikkelingen verbonden partijen 2019

Website

Wat heeft het gekost

Saldi baten en lasten	begroting			rekening			verschil		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Taakvelden	5.179	4.879	-300	17.219	14.385	-2.834	12.040	-9.506	2.534
320 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	604	624	20	486	506	20	-118	118	0
810 - Ruimtelijke ordening	0	534	534	16	578	561	16	-44	-27
820 - Grondexploitatie(niet-bedrijventerreinen	2.890	2.543	-347	14.977	12.025	-2.952	12.087	-9.482	2.605
830 - Wonen en bouwen	1.685	1.179	-507	1.740	1.277	-463	54	-98	-44
Reserves	334	836	502	410	528	118	76	308	384
Reserves binnen het programma	334	836	502	410	528	118	76	308	384
totaal	5.513	5.715	202	17.629	14.914	-2.716	12.116	-9.198	2.918

De belangrijkste verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie zijn:

verschillen	nadeel	I/S	voordeel	I/S	totaal
Lasten	-9.624		426		-9.198
320 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur			118	I	
De werkelijke lasten van woonrijp maken van het bedrijventerrein Breekland zijn lager uitgevallen dan op voorhand werd voorzien. Hiertegenover staan ook lagere opbrengsten voor grondverkoop.					

820 - Grondexploitatie	-9.482	I			
Voor de verschillende woningbouwlocaties komen de uitgaven voor woonrijp maken en de opbrengsten voor grondverkoop in 2019 niet overeen met de verwachte fasering. Hierdoor vindt een verschuiving plaats van baten en lasten in de tijd. De voornaamste oorzaak van het verschil ten opzichte van de begrotingsraming is van administratief-technische aard. Op begrotingsbasis is de raming van grondexploitaties deels gesaldeerd opgenomen en verklaart de bruto geboekte realisatie een verschil € 5,9 mio. Daarnaast heeft een belangrijk verschil op dit taakveld te maken met de afwikkeling van grondexploitatie Westerdal ad € 3,4 mio. Hiertegenover staan ook hogere opbrengsten en het vrijvallen van de verliesvoorziening. Verder zijn er mn. in de grondexploitatie Noorlob Sint Maarten en op het restwerk van de afgesloten grondexploitatie Broekerplein hogere lasten in 2019 geweest. De hogere lasten bedragen tezamen € 0,26 mio. De uitkomsten zijn bij de actualisatie van het MPG per 1-1-2020 verwerkt.					
830 - Wonen en bouwen	-99	I			
Bij het opstellen van de begroting bleek uit analyse dat verschillende uitvoeringsbudgetten naar beneden konden worden bijgesteld. De bijstelling zit op verschillende taken binnen de gemeenten maar hebben voornamelijk betrekking op de bedrijfsvoering kosten. Op de onderdelen BAG en Wabo is een deel van de taakstelling gerealiseerd. Op het onderdeel handhaving is dit evenwel teniet gedaan. De verlaging van € 100.000 op het onderdeel Wonen en bouwen is hiermee niet gerealiseerd.					
999 - Overige kleine verschillen	-43	I			
Reserves binnen het programma			308	I	
Een integrale toelichting op de reserves is opgenomen in de toelichting op de balans onder de Vaste passiva (Eigen vermogen).					
Baten	-118		12.234		12.116
320 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-118	I			
Op bedrijventerrein Breekland zijn minder grondverkoop geweest dan werd verwacht.					

820 - Grondexploitatie			12.103	I	
De voornaamste oorzaak van het verschil ten opzichte van de begrotingsraming is van administratief-technische aard. Op begrotingsbasis is de raming van grondexploitaties deels gesaldeerd opgenomen en verklaart de bruto geboekte realisatie een verschil € 5,9 mio. Daarnaast heeft een belangrijk verschil op dit taakveld te maken met de afwikkeling van grondexploitatie Westerdal ad € 3,4 mio. en valt de verliesvoorziening Westerdal ad € 2,99 mio vrij wat onderdeel uitmaakt van het voordelig resultaat. Tegenover de hogere lasten in grondexploitatie Noordlob Sint Maarten zijn de opbrengsten hoger geweest en maakt de winstneming van € 41.000 onderdeel uit van het voordelig saldo. In de begroting was uitgegaan van een winstneming in de grondexploitatie Dr. Wilminkstraat. Deze is uiteindelijk niet gerealiseerd. Het nadeel bedraagt € 225.000.					
830			55	I	
Bouwen en wonen					
Naar aanleiding van de 2e voortgangsrapportage 2019 van Cocensus zijn de inkomsten bouwleges uit oudere jaren geactualiseerd en middels de tussenrapportage verwerkt in de gemeentebegroting. De werkelijke inkomsten bouwleges 2017 en 2018 blijken evenwel hoger te zijn dan door Cocensus in de 2e voortgangsrapportage is ingeschat. Hierdoor zijn de verantwoorde opbrengsten in de jaarrekening uiteindelijk ook voordeliger.					
999 - Overige kleine verschillen	0	I			
Reserves binnen het programma			76	I	
Een integrale toelichting op de reserves is opgenomen in de toelichting op de balans onder de Vaste passiva (Eigen vermogen).					
Totaal	-9.742		12.660		2.918

Samenvatting incidentele en structurele verschillen

Incidenteel	2.918
Lasten	-9.198
Baten	12.116
Totaal	2.918

Milieu

Milieu is de afgelopen tijd een breder begrip geworden, vanwege de toenemende focus op duurzaamheid. De gemeente voert taken uit op basis van diverse wetten, zoals de Wet milieubeheer, Wet geluidshinder, Wet bodembescherming en de daaruit voortvloeiende besluiten. Daarnaast valt onder de noemer Milieu ook de uitvoering van het landelijke Klimaatakkoord. Hiervoor is in 2019 het 'Ambitiedocument Duurzaam Langedijk' opgesteld waarin op basis van verschillende pijlers het thema duurzaamheid is onderbouwd. Een belangrijke pijler is de energietransitie, waarbij het gaat om de overgang van fossiele naar duurzame energiebronnen. Hieronder vallen onderwerpen zoals de Regionale Energie Strategie (RES), waarin wordt gekeken naar de opwek van duurzame energie op land, en de Warmtetransitievisie, die draait om het aardgasvrij maken van woningen. Duurzame mobiliteit, Klimaatadaptatie en Circulaire Economie zijn de andere pijlers waar op wordt ingezet in de gemeente. Bij alle onderwerpen is het van belang de inwoners en ondernemers goed te betrekken.

Daarnaast werd in regionaal verband gewerkt aan de uitwerking van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

Doelen

Doel:	status	Bevorderen van een duurzame leefomgeving voor de bewoners van Langedijk.
Taakveld / Product		Milieu
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen.	●	Is gerealiseerd op verschillende sportaccommodaties. Bij De Binding is het plaatsen nog in voorbereiding.
Stimuleren zonnepanelen op daken van bedrijfsgebouwen en woningen.	●	Met het Ontwikkelingsbedrijf NHN zijn wij in voorbereiding op een aanpak voor het stimuleren van zon op daken van bedrijfsgebouwen.
Regionaal onderzoek naar mogelijkheden voor hergebruik en circulaire economie.	●	Vanuit het Actieplan Duurzaamheid Noord-Holland Noord is het rapport Noord-Holland Noord Circulair opgesteld. De bevindingen worden op Regio Alkmaar niveau opgevolgd.

Prestatie-indicatoren

nr.	Indicator	uitleg streefgetal	beschikbaar	streefgetal	gerealiseerde	toelichting streefgetal
			periode	begroting 2019	waarde	
34	Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	2018	10%	11,8%	Er zijn enkele zeer grote bedrijfsdaken met zonnepanelen gerealiseerd. Het voornemen in de regio is te groeien naar 20% in 2020. In de Regionale Energie Strategie (RES) wordt gezocht naar mogelijkheden om meer zon- en windenergie op te kunnen wekken. Stijging van het percentage wordt verwacht door biomassa en warmtelevering via de HuisvuilCentrale (HVC) en zonnepanelen.

Verbonden partijen

Ontwikkelingen verbonden partijen 2019

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

[Website](#)

De OD NHN werkt aan het project Outputfinanciering, waarmee de deelnemers betalen voor hetgeen ze afnemen. Daarnaast is de voorbereiding van de implementatie van de Omgevingswet voor 2019 van belang. Evenals realisatie van doelstellingen uit het Masterplan ICT.

Wat heeft het gekost

Saldo baten en lasten	begroting			rekening			verschil		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Taakvelden	0	513	513	0	472	472	0	41	41
740 - Milieubeheer	0	513	513	0	472	472	0	41	41
totaal	0	513	513	0	472	472	0	41	41

De belangrijkste verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie zijn:

verschillen	nadeel	I/S	voordeel	I/S	totaal
Lasten	0		41		41
999 - Overige kleine verschillen			41	I	
Totaal	0		41		41

Samenvatting incidentele en structurele verschillen

Incidenteel	41
Lasten	41
Totaal	41

Sociaal domein

In de programmabegroting 2019 staat de gemeentelijke visie op het Sociaal Domein. Daar staat onder meer: *Daar waar burgers kwetsbaar zijn, faciliteert de gemeente dat burgers ondersteuning vinden, zodat zij zo lang mogelijk op eigen kracht mee kunnen doen in de samenleving. Vanuit deze visie richt de gemeente zich in Langedijk ook op het thema eenzaamheid.* Het college heeft in 2019 het Plan van Aanpak eenzaamheid vastgesteld en de uitvoering daarvan is (al daarvoor) gestart.

Voor de Jeugdhulp geldt dat de gemeente sinds 2015 aan de weg timmert om na de transitie in dit jaar ook een transformatie te realiseren. Dit doet Langedijk op lokaal niveau, maar ook werkt zij samen met de gemeenten binnen regio Alkmaar. In de regio komen verschillende vraagstukken aan de orde, zoals het verbeteren van de toegang tot jeugdhulp, (complexe) echtscheidingen, jeugdhulp zo thuis mogelijk en alternatieve verblijfsvormen, samenwerking in de veiligheidsketen en de aansluiting op passend onderwijs. In deze programmabegroting leggen wij voornamelijk de focus op de doelstellingen die we lokaal stellen en oppakken. Maar deze lopen dus parallel aan of vloeien voort uit de regionale transformatieprojecten.

Wmo begeleiding, Beschermd wonen en Beschermd Thuis zijn in 2019 opnieuw ingekocht. Dit gebeurde in regionaal verband. Daarnaast is in het kader van rechtmatig gebruik en kwaliteit van geleverde maatwerkondersteuning samen met de regiogemeenten gestart met de Pilot Toezicht Wmo.

Voor de Participatiewet is de uitvoering belegd bij Halte Werk. Haar missie is dat elke inwoner waar mogelijk aan het werk gaat en waar nodig kan rekenen op financiële ondersteuning. In 2019 is integraal werken doorontwikkeld zowel intern bij Halte Werk als in samenwerking met de lokale teams. Ook zijn drie pilots gestart rondom de samenwerking tussen het WNK en Halte Werk. Met het oog op de nieuwe Wet Inburgering, richten twee van de drie pilots zich op de doelgroep asielstatushouders. Tevens vindt in een aantal pilots vernieuwing in de schuldhulpverlening plaats vanaf 2019.

Doelen

Doel:	status	Inwoners van Langedijk nemen actief deel aan de samenleving en de arbeidsmarkt.
Taakveld / Product		Participatie
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Toegankelijk maken van sport en cultuur voor mensen met een minimum inkomen door middel van de Meedoen Pas.	●	De budgetten op de Meedoen Pas worden jaarlijks verstrekt. Van bepaalde budgetten is minder gebruik gemaakt. Eind 2019 vond een klanttevredenheidsonderzoek plaats. De aanbevelingen neemt de gemeente mee in de evaluatie van het minimabeleid 2020.
Arbeidstoeleiding uitkeringsgerechtigden in samenwerking met Halte Werk.	●	De uitvoering van deze wettelijke taak heeft de gemeente Langedijk belegd bij Halte Werk.

Doel:	status	Inwoners die (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen, kunnen terecht in een Beschermd of Begeleid woonvorm.
Taakveld / Product		Maatschappelijk ondersteuning
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Vorbereiding op de decentralisatie van Beschermd wonen (BW) per 2020, van Centrumgemeente naar alle gemeenten.	●	De decentralisatie Beschermd wonen heeft het rijk uitgesteld naar 2022. In 2019 is een start gemaakt met de voorbereiding op deze decentralisatie. Uitgangspunten voor het proces om te komen tot een regionaal fonds zijn geformuleerd en besproken in het PORA Sociaal.
Deelname aan de Regionale Pilot Beschermd Thuis (Begeleid Wonen).	●	Wmo consultants sluiten aan bij het Regionaal Indicatieteam. In onderlinge afstemming met centrumgemeente Alkmaar indiceren zij cliënten die mogelijk in aanmerking komen voor Beschermd Thuis.
Uitbreiding woonvoorraad met begeleide woonvormen.	●	Er heeft geen uitbreiding van de woonvoorraad voor begeleide woonvormen plaatsgevonden in 2019. De algemene woonvoorraad is krap in Langedijk. Dat werkt door voor bijzondere woonvormen.

Doel:	status	Verbeteren van de toegang tot Jeugdhulp en de samenwerking in de veiligheidsketen.
Taakveld / Product		Jeugdhulp
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Deelnemen aan het regionale plan Preventiecoalitie (intentieovereenkomst is verlengd tot 3 augustus 2019); coalitie tussen huisartsenorganisatie HONK, verzekeraar VGZ en gemeenten. Hieronder valt het voornemen tot uitbreiding van het aantal POH-ers (Praktijkondersteuners Huisartsen).	●	Binnen de preventiecoalitie zijn afspraken gemaakt over het verstevigen van de samenwerking met huisartsen en POH'ers GGZ Jeugd. De POH'ers hebben inmiddels regelmatig overleg met de lokale teams om kennis en expertise uit te wisselen (bijvoorbeeld over preventief aanbod). Ook heeft een oriëntatie plaatsgevonden naar de mogelijkheden om verbindingen tussen huisartsen en andere partijen digitaal te ondersteunen. In 2020 wordt gekeken hoe hier vervolg aan gegeven wordt. In Langedijk worden in dit kader bezoeken afgelegd bij de huisartsen en is er twee keer per jaar een huisartsenoverleg.
Uitvoering geven aan een uitvoeringsagenda/afwegingskader ten behoeve van het optimaliseren van de werking van de gemeentelijke toegang tot Jeugdhulp.	●	In 2019 is hier niet op ingezet in verband met de ambtelijke fusie. In 2020 wordt de gemeentelijke toegang van de werkorganisatie Heerhugowaard-Langedijk georganiseerd in drie gebiedsteams. Langedijk en Heerhugowaard-Noord vormen samen een gebiedsteam. Doorontwikkeling van de toegang Jeugd (gebiedsteam en CJG) vindt plaats vanaf 2020.
Werken aan de aanbevelingen uit het evaluatieonderzoek over de Veiligheidsketen, volgens het nog te nemen collegebesluit hierover.	●	N.a.v. de aanbevelingen is een sturingsoverleg in het leven geroepen waarin structurele knelpunten in de Veiligheidsketen worden opgepakt. Begin 2020 wordt een ontwikkelagenda opgesteld waarin afspraken gemaakt worden over concrete interventies/acties.

Doel:	status	Doorontwikkelen van het preventief werken
Taakveld / Product		Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning

Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Het verbreden van de inzet van het ambulant jongerenwerk, waaronder het doorontwikkelen van jeugdcoaching vanuit het Sociaal Team, met behulp van perspectiefplannen.	●	Het project jongerencoaching is in 2019 met succes en met duurzaam resultaat uitgevoerd (9 trajecten). Met deze voorliggende ondersteuning is voorkomen dat deelnemende jongeren in zwaardere hulpverlening nodig hadden. De jongerenwerkers zijn in 2019 gestart met het maken van perspectiefplannen samen met de jongere en het netwerk. Vanwege het succes hiervan, wordt dit in 2020 aangevuld met het Maatjesproject en de straatcoach om jongeren met lichte vragen vroegtijdig te ondersteunen.
Het in beeld brengen van het totale preventieve aanbod, signaleren van 'blinde vlekken' en het ontwikkelen en prioriteren van aanbod daarop.	●	Het preventieve aanbod is in beeld gebracht in de preventiematrix. Het vervolg, de methode of werkwijze om te prioriteren en ontwikkelen van aanbod, is in ontwikkeling. De preventiematrix kan als afwegingskader gebruikt worden voor het verbeteren van en ontwikkelen van aanbod.
Uitvoering geven aan de Kadernota 'Langedijk beweegt mee', volgens een uitvoeringsagenda voor sport (nog in ontwikkeling), waarmee een betere verbinding met het sociaal domein kan worden gelegd.	●	De uitvoeringsagenda Sport is in 2019 vastgesteld en wordt uitgevoerd. De uitbreiding van de combinatiefunctionaris en sportmakelaar is tot stand gekomen. Er wordt uitvoering gegeven aan de uitvoeringsagenda in samenwerking met de partners uit het maatschappelijk veld en (sport)verenigingen.

Doel:	status	Mensen met dementie kunnen thuis blijven wonen en maken deel uit van de Langedijker samenleving.
Taakveld / Product		Maatschappelijke ondersteuning
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Langedijk neemt deel aan de publiekscampagne Noord-Holland Noord Dementievriendelijk.	●	In 2019 ondertekenden 10 partijen uit het maatschappelijk veld een intentieverklaring. De intentie is om de aankomende vier jaar samen toe te werken aan een dementievriendelijke gemeente. Daarin wordt met Heerhugowaard opgetrokken. Deze insteek heeft een duurzamer effect dan een eenmalige campagne.

Prestatie-indicatoren

nr.	Indicator	uitleg indicator	beschikbaar	streefgetal	gerealiseerde	toelichting streefgetal
			periode	begroting 2019	waarde	
20	Niet-sporters	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	2016	27%	39,8% in 2016 (er zijn geen recente cijfers beschikbaar)	Streven naar afname percentage niet-sporters, omdat in 2019 nieuw sportbeleid wordt uitgerold.
21	Banen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	2019	500	533,5	Streven naar toename in aantal banen door positieve economische ontwikkelingen.
22	Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	2018	1,31%	0%	Het betreft 20 jongeren in Langedijk.
23	Kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	2018	3,4%	4% (2018)	Het betreft 220 kinderen. Dit percentage is vanaf 2014 stabiel op 4%
24	Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	2019	70%	70,4%	stabiele economie (2018)
26	Werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).	2018	0,85%	1%	het betreft 30 personen 16 t/m 22 jaar (2018)
27	Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.	2017	180	171,5	Daling dor inzet participatie instrumenten en positieve economische ontwikkelingen. (2019)
28	Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per	eerste helft 2018	80	170 (cijfers 2018)	Vanaf 2018 is ingezet op re-integratie door het

		10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.				werkgeversservicepunt en loookkostensubsidies. Ook is er sprake van toename door inzet van trajecten voor vergunninghouders
29	Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	2017	9,5%	8.7% (1e helft 2019, CBS)	In 2017 heeft 8,2% van de jongeren jeugdhulp ontvangen in plaats van de referentiewaarde 9,5% die genoemd is (dit is namelijk het landelijke percentage). Cijfers eerste helft 2019 wijzen uit dat het aantal met 0,5% is toegenomen, namelijk 8,7%.
30	Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	tweede helft 2019	1,0%	1,5% (2e helft 2019, CBS)	Het percentage is de afgelopen drie jaar stabiel gebleven. Het positief effect van de bovenregionale inkoop gecertificeerde instellingen (per 2019) is nog niet uit de cijfers op te maken.
31	Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).	2019	0,1%	0.3% (2e helft 2019, CBS)	Het percentage is de afgelopen drie jaar stabiel gebleven. Het positief effect van de bovenregionale inkoop gecertificeerde instellingen (per 2019) is nog niet uit de cijfers op te maken.
32	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het	eerste halfjaar 2019	795	320	deze gegevens komen van de website www.waarstaatjegemeente.nl

		kader van de Wmo, per 10.000 inwoners.				
--	--	---	--	--	--	--

Verbonden partijen

Ontwikkelingen verbonden partijen 2019

Halte Werk

[Website](#)

In 2019 zijn drie pilots regionale samenwerking Participatiewet gestart die door Halte Werk en het WNK gezamenlijk zijn opgezet en uitgevoerd. Het doel van de pilots is de mogelijkheden te optimaliseren om mensen naar vermogen deel te laten nemen in de samenleving en perspectief te bieden op deelname, door maatwerk, aansluiten bij de leefwereld en een nieuwe en integrale werkwijze. De resultaten zijn in het eerste kwartaal van 2020 bekend.

Werkvoorzieningsschap Noord-Kennemerland (WNK)

[Website](#)

In 2019 zijn drie pilots regionale samenwerking Participatiewet gestart die door Halte Werk en het WNK gezamenlijk zijn opgezet en uitgevoerd. Het doel van de pilots is de mogelijkheden te optimaliseren om mensen naar vermogen deel te laten nemen in de samenleving en perspectief te bieden op deelname, door maatwerk, aansluiten bij de leefwereld en een nieuwe en integrale werkwijze. De resultaten zijn in het eerste kwartaal van 2020 bekend.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)

[Website](#)

De GGD HN heeft in 2019 ingezet op de voorbereiding van de invoering van de Wet verplichte GGZ per 1 januari 2020. Samen met de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst nam de GGD haar rol in de voorbereiding van de Omgevingswet.

Wat heeft het gekost

Saldi baten en lasten	begroting			rekening			verschil		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Taakvelden	5.349	24.913	19.564	5.269	25.845	20.576	-80	-931	-1.012
510 - Sportbeleid en -activering	0	82	82	0	92	92	0	-10	-10
610 - Samenkracht en burgerparticipatie	424	4.010	3.585	438	4.394	3.955	14	-384	-370
630 - Inkomensregelingen	4.628	5.044	416	4.657	5.244	587	29	-200	-170
640 - Begeleide participatie	0	1.371	1.371	0	1.387	1.387	0	-15	-15
650 - Arbeidsparticipatie	0	1.957	1.957	0	2.004	2.004	0	-47	-47
660 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	51	1.922	1.871	49	2.065	2.016	-2	-143	-146
671 - Maatwerkdienstverlening 18+	140	2.589	2.450	124	2.644	2.520	-15	-55	-71
672 - Maatwerkdienstverlening 18-	106	5.392	5.286	0	5.746	5.746	-106	-354	-460
682 - Geëscaleerde zorg 18-	0	1.461	1.461	0	1.216	1.216	0	245	245
710 - Volksgezondheid	0	1.085	1.085	0	1.052	1.052	0	32	32
Reserves	1.312	1.018	-294	1.979	1.018	-961	667	0	667
Reserves binnen het programma	1.312	1.018	-294	1.979	1.018	-961	667	0	667
totaal	6.661	25.932	19.270	7.248	26.863	19.615	586	-931	-345

De belangrijkste verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie zijn:

verschillen	nadeel	I/S	voordeel	I/S	totaal
-------------	--------	-----	----------	-----	--------

Lasten	-931		0		-931
610 - Samenkracht en burgerparticipatie/ aanvullende coordinatie en expertise In beginsel worden de kosten van externe inhuur centraal in deze jaarrekening toegelicht. Op dit taakveld is evenwel voor aanvullende coordinatie en expertise rechtstreeks € 187.000 verantwoord. Gedurende de uitvoering van 2019 werd ingeschat dat de voormalige decentralisatie-uitkering voldoende toereikend zou zijn om tot aan de fusiedatum de aanvullende diensten in te huren, maar bleken de directe zorgkosten toch hoger. De werkzaamheden zijn inmiddels in de organisatie geborgd en deze kosten zijn daarom niet structureel.	-187	I			
610 - Samenkracht en burgerparticipatie/ budgetsubsidie Op het taakveld Samenkracht en burgerparticipatie wordt het merendeel van de budgetsubsidies verantwoord van het Programma Sociaal Domein. Er zijn meerdere kleine overschrijdingen van na-ijlende facturen en nog een subsidieverantwoording van 2018. Het totaal bedraagt € 73.000 nadeel.	-73	I			
610 - Samenkracht en burgerparticipatie/ SMI Sociaal Medische Indicaties (SMI) is een voorliggende preventieve voorziening die duurdere zorg voorkomt, zoals bijvoorbeeld een uithuisplaatsing. In 2019 zijn de gezamenlijke kosten € 97.000 hoger geweest dan geraamd. De oorzaak daarvan is dat deze vorm van jeugdhulp vaak langduriger en voor meer uren in de week plaatsvindt dan waarin volgens de verordening wordt geïndiceerd.	-97	S			
630 - Inkomensregelingen/ BUIG-gelden In de afgelopen 5 jaar zijn er tal van ontwikkelingen binnen het programma Sociaal Domein geweest; ook -en beter gezegd- vooral op het financiële deel ervan. Taakmutaties en taakstellingen van een behoorlijke omvang zijn via de reguliere circulaire uiteindelijk allemaal in het programma Sociaal Domein verwerkt. In 2018 is onder meer een jaarlijks terugkerend overschot op de BUIG-uitkering ingezet ter dekking van één en meerdere door het rijk doorgevoerde taakstellingen. Hoewel de begroting 2019 bij de Slotwijziging is bijgesteld overeenkomstig de halfjaarrapportage van Halte Werk, leidt een te optimistische ingeschat grotere uitstroom nu direct tot een overschrijding op de geraamde middelen in de gemeentebegroting. In de halfjaarrapportage is uitgegaan van een grotere uitstroom van uitkeringsgerechtigden dan uiteindelijk ultimo 2019 is gerealiseerd. De overschrijding hiervan bedraagt € 122.000.	-122	S			
630 - Inkomensregelingen/ naheffingsaanslag De fiscus heeft een naheffingsaanslag loonheffing bij Halte Werk opgelegd. Het aandeel van de gemeente Langedijk hierin is € 53.000.	-53	I			
640 - Begeleide participatie/ WSW In januari is de estimate WSW ultimo 2019 ontvangen. Het verwacht aandeel in het tekort van het WSW bedrijf bedraagt €15.000.	-15	I			

650 - Arbeidsparticipatie/ participatiebudget In 2019 is de overschrijding van € 192.600 op de beschikbare middelen aanzienlijk. Een groot deel van deze incidentele hogere kosten kon worden gedekt door de inzet van de gereserveerde rijksmiddelen 2017 ad € 147.600 voor integratie van vergunninghouders, waardoor het nadeel beperkt blijft tot € 45.000. De belangrijkste oorzaken van de hogere kosten zijn: 1) De gevraagde en veronderstelde temporisatie op de inkoop gedurende het 2e halfjaar heeft in de praktijk niet plaatsgevonden, waardoor er hogere kosten zijn gemaakt voor: - o Dienstencatalogus WNK; - o Overig, zoals inzet subsidieoloog, ondersteuning werkzoekenden, zorgbestand; - o Onkostenvergoedingen aan personen; - o Meer mensen met verminderde loonwaarde aan het werk; - o Extra inzet klantmanagers; 2) Interpretatieverschil van de rijksvergoeding die de gemeente via de circulaire krijgt. Verder wordt aangegeven dat veel van de inwoners aan het werk gaat met loonkostensubsidie of parttime werken. Deze inwoners zijn wel aan het werk, maar door deze ondersteuning blijven zij meetellen voor het bestandsvolume. Op dit moment zijn er veel klanten in de uitkering die geen volledig arbeidsvermogen hebben en daardoor extra ondersteuning nodig hebben bij het vinden en/of behouden van een baan. Dit heeft mede gezorgd voor extra uitgaven op het participatiebudget.	-45	I			
660 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)/ bedrijfsvoeringskosten De doorbelasting van bedrijfsvoeringskosten is € 72.000 hoger dan geraamd. Het gaat om hogere reiskosten en studie- en specifieke opleidingskosten die in de voorbereiding op de fusie noodzakelijk waren.	-72	I			
660 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)/ directe kosten De directe kosten voor maatwerkvoorzieningen zijn op dit taakveld in 2019 met € 20.000 overschreden. Het betreft een open einde regeling.	-20	I			
671 - Maatwerkdienstverlening 18+ De directe kosten voor maatwerkvoorzieningen zijn op dit taakveld in 2019 met € 70.000 overschreden. Het betreft een open einde regeling.	-70	I			
672 - Maatwerkdienstverlening 18- / 682 - Geëscaleerde zorg 18- De overschrijding wordt veroorzaakt door hoofdzakelijk hogere kosten voor ambulante jeugdhulp. Het betreft een open einde regeling. Het tekort op taakveld 672 Maatwerkdienstverlening 18-, moet in relatie tot het overschot op taakveld 682 Geëscaleerde zorg 18- worden gezien. Het gesaldeerde tekort bedraagt € 160.000 voor hogere directe zorgkosten.	-160	S			
999 - Overige kleine verschillen	-17	I			
Baten	-109		695		586

672 - Maatwerkdienstverlening 18- / Eigen bijdrage Wmo en Jeugd	-109	S			
De geraamde eigen bijdrage voor zowel Wmo als Jeugd zijn op dit taakveld geraamd en verantwoord. De 'eigen bijdrage' die op het gebied van Wmo niet is gerealiseerd bedraagt € 54.000 en op het gebied van Jeugd € 55.000. De meerjarig geraamde 'eigen bijdrage' blijft gezamenlijk structureel achter.					
999 - Overige kleine verschillen			28	I	
Reserves binnen het programma			667	I	
Een integrale toelichting op de reserve is opgenomen in de toelichting op de balans onder de Vaste passiva (Eigen vermogen).					
Totaal	-1.040		695		-345

Samenvatting incidentele en structurele verschillen

Incidenteel	143
Lasten	-552
Baten	695
Structureel	-488
Lasten	-379
Baten	-109
Totaal	-345

Openbare ruimte

Een gezonde, veilige en schone openbare ruimte vormt de basis voor een goede en prettige leefomgeving. Om de openbare ruimte goed te beheren, hanteert de gemeente een integrale aanpak. De burger beoordeelt immers niet de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen, maar de kwaliteit en het totale beeld van de leefomgeving als geheel. Openbaar groen, afvalinzameling, wegen, riolering, water en civiele kunstwerken vormen de hoofdonderdelen van het programma Openbare Ruimte. Maar ook de openbare verlichting, speelvoorzieningen, gebouwen en het onderhoud op begraafplaatsen en sportvelden. Door de grote raakvlakken is ook het verkeersbeleid in dit programma opgenomen.

In 2019 is gewerkt conform de Strategische Beheervisie 3.0. De focus lag op doelen voor een veilige, leefbare (schoon en heel) en bereikbare openbare ruimte. Daarnaast zijn doelen opgenomen voor toekomstgericht beheer van de openbare ruimte, namelijk een openbare ruimte naar de wens van de gebruiker en duurzaamheid.

Het “Omgekeerd inzamelen” is als kader aangeduid voor het Grondstoffenbeleidskader 2020 – 2025 waarmee gericht invulling kan worden gegeven aan doelstellingen, draagvlak inwoners en overige kaders en criteria, dit om te komen tot een duurzaam en financieel beheersbaar afvalbeheer voor de komende jaren.

Nederland heeft de ambitie om in 2050 klimaatbestendig en water robuust ingericht te zijn. Om deze ambitie verder vorm te geven is Prinsjesdag 2017 het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DRA) gepresenteerd, als onderdeel van het Deltaprogramma. Het DRA is gericht op het maken van afspraken over ruimtelijke maatregelen om de gevolgen van wateroverlast, hittestress, droogte en overstromingen te beperken. In 2020 moet klimaat robuustheid zijn verankerd in beleid en handelen bij alle overheden, zodat er in dertig jaar geleidelijk aan toegegroeid kan worden naar een klimaatbestendig land. In Langedijk wordt dit bereikt door met de regionale partners in de samenwerking in de (afval)waterketen Noord Kennemerland Noord dit beleid op te stellen. In 2019 is ambitie 1 "Kwetsbaarheid in beeld brengen" uitgevoerd door middel van de klimaatstresstesten met de samenwerkingspartners in de regio Alkmaar.

Doelen

Doel:	status	Een veilige, leefbare en bereikbare openbare ruimte.
Taakveld / Product		Verkeer en Vervoer, openbare ruimte
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Uitvoeren regulier onderhoud op vastgesteld niveau.	●	Het reguliere onderhoud is grotendeels uitgevoerd. Bij groot onderhoud wegen is een deel van het werk vertraagd i.v.m. de problematiek rond PFAS. Deze werken worden begin 2020 alsnog uitgevoerd.
Uitvoeren vervangingsinvesteringen.	●	De meeste vervangingsinvesteringen zijn uitgevoerd.
Reconstructie Geestweg en Langebalkweg.	●	De reconstructies zijn gereed.

Doel:	status	Een duurzame leefomgeving.
Taakveld / Product		Afval
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Verbeteren scheidingspercentage huishoudelijk afval.	●	Het afvalpercentage (66%) is gelijk gebleven aan 2018. Bij het opstellen van het afval scheidingspercentage werd landelijk uitgegaan van 400 kg afval gemiddeld per persoon (pp). Inmiddels ligt, o.a. door stijging van de conjunctuur, het landelijk gemiddelde op 490 kg / pp en in Langedijk op bijna 600 kg / pp. Hierdoor wordt er landelijk steeds meer gestuurd op het beperken van de hoeveelheid restafval en de kwaliteit van het herbruikbare afval en minder op het scheidingspercentage. Door de stijging van koopkracht is de totale hoeveelheid restafval ook in Langedijk mee gestegen. Wel zijn de inwoners van Langedijk zich steeds meer bewust van de noodzaak om afval te scheiden en is de hoeveelheid ingezamelde kunststoffen (PMD/PBD) in 2019 bijna verdubbelt is t.o.v. 2018.

Doel:	status	Een toekomstgerichte openbare ruimte.
Taakveld / Product		Openbare Ruimte
Hoe wil de gemeente dit bereiken		Toelichting
Opstellen beleid voor een duurzame openbare ruimte.	●	Ambitiedocument Duurzaam Langedijk is vastgesteld.
Opstellen beleid voor een openbare ruimte naar wens van de gebruiker.	●	Dit wordt opgepakt in het nieuwe Kernenbeleid

Prestatie-indicatoren

nr.	Indicator	uitleg indicator	beschikbaar	streefgetal	gerealiseerde	toelichting streefgetal
			periode	begroting 2019	waarde	
12	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	Als aandeel van het totaal aantal ongevallen dat leidt tot ziekenhuisopname.	2015	8%	vervallen als gevolg van gewijzigd beleid bij bronhouder VeiligheidNL	Dit kengetal zegt weinig over de verkeersveiligheid in de gemeente. Het streven is uiteraard om elke ziekenhuisopname te voorkomen.
13	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (ziekenhuisopname)	Als aandeel van het totaal aantal ongevallen dat leidt tot ziekenhuisopname.	2015	9%	vervallen als gevolg van gewijzigd beleid bij bronhouder VeiligheidNL	Dit kengetal zegt weinig over de verkeersveiligheid in de gemeente. Het streven is uiteraard om elke ziekenhuisopname te voorkomen.
33	Omvang (fijn) huishoudelijk restafval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg).	2018	150	In 2019 is de hoeveelheid (fijn) restafval uitgekomen op 155 kg / pp	Het streven is om in 2020 niet meer dan 132 kilo restafval per inwoner te produceren. Door marktwerking en met het stijgen van de conjunctuur in Nederland wordt er ook meer afval geproduceerd.

Verbonden partijen

Ontwikkelingen verbonden partijen 2019

Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI)

[Website](#)

De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen ter behartiging van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten ingevolge de Wet Milieubeheer verkregen afvalstoffen.
Het lichaam tracht dit te bereiken door de oprichting, participatie en beheer van voorzieningen voor de verwerking van afvalstoffen alsmede door de gecoördineerde afzet van afvalstromen bij derden. De doelstelling is in 2019 geheel gerealiseerd.

Recreatieschap Geestmerambacht

[Website](#)

In 2019 zijn de werkzaamheden van het recreatieschap vervolgd op de in 2017 gestarte en in 2018 gecontinueerde werkzaamheden voor het opstellen van een transitieplan/visie voor de schapsgebieden. Directe aanleidingen hiervoor waren de uittredingen van de provincie Noord-Holland en de gemeente Schagen en de eindigheid van de algemene exploitatiereserve van het schap.

Wat heeft het gekost

Saldi baten en lasten	begroting			rekening			verschil		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Taakvelden	10.897	17.457	6.560	11.416	16.778	5.361	519	679	1.199
030 - Beheer overige gebouwen en gronden	380	583	203	410	651	241	30	-68	-38
210 - Verkeer en vervoer	195	3.376	3.181	282	2.656	2.374	88	720	808
230 - Recreatieve havens	0	8	8	0	7	7	0	0	0
240 - Economische havens en waterwegen	0	273	273	0	273	273	0	0	0
340 - Economische promotie	115	264	149	146	252	106	31	12	43
520 - Sportaccommodaties	396	1.929	1.533	493	1.855	1.362	97	74	171
570 - Openbaar groen en (openlucht)recreatie	10	2.655	2.645	15	2.487	2.472	5	169	173
720 - Riolering	6.306	5.535	-772	6.373	5.593	-780	67	-58	8
730 - Afval	3.230	2.553	-677	3.430	2.733	-697	200	-181	20
750 - Begraafplaatsen	266	282	17	267	270	3	2	12	14
Reserves	1.748	1.430	-318	1.379	1.437	58	-369	-7	-376
Reserves binnen het programma	1.748	1.430	-318	1.379	1.437	58	-369	-7	-376
totaal	12.645	18.887	6.243	12.795	18.215	5.419	151	672	823

De belangrijkste verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie zijn:

verschillen	nadeel	I/S	voordeel	I/S	totaal
-------------	--------	-----	----------	-----	--------

Lasten	-319		991		672
030 - Beheer gebouwen en overige gronden (snippergroen) In 2019 was sprake van veel personele verloop en de daarbijhorende (overlappende en benodigde) inwerktijd. Daarnaast valt het op dat burgers steeds meer een beroep doen op verjaring van het stukje snippergroen, hierdoor neemt de afwikkeling van de dossiers en het overeenkomen van de huur/koopcontract veel meer tijd in beslag.	-55	I			
210 - Verkeer en vervoer Door de veel strengere PFAS-norm voor grond zijn bepaalde werkzaamheden tijdelijk uitgesteld. Zo is een groot deel (dat waar grondwerkzaamheden bij hoorden) van het groot onderhoud asfalt uitgesteld in afwachting van nieuwe grondonderzoeken en de nieuwe normeringen. Daarnaast zijn door de weersomstandigheden de werkzaamheden aan de Korteweide en Langeweide en aan de 2e Industriestraat doorgeschoven naar het begin van het nieuwe jaar.			685	I	
210 - Verkeer en vervoer Wegens drukte/andere prioritering zijn bepaalde inspectie- en schoonmaakwerkzaamheden aan de kunstwerken niet uitgevoerd in 2019. Daarnaast zijn de kosten voor storingen en onderhoud meegevallen.			56	I	
520 - Sportaccommodaties Bij onderhoudswerkzaamheden aan sportaccommodaties wordt altijd de afweging gemaakt of het al noodzakelijk is of nog (een jaar) kan wachten. Voor een aantal werkzaamheden (onder andere de brandmeldinstallatie en glijbaan van het zwembad) is de keuze gemaakt om het nog niet in 2019 te doen. Bij het actualiseren van de meerjarenonderhoudsplanning worden deze werkzaamheden opnieuw in de meerjarenbegroting gepland.			81	I	
570 - Openbaar groen Door beperkte inzet van ambtelijke capaciteit (ziekte) is op hoofdlijnen uitvoering gegeven aan het taakveld groen en spelen, hierdoor zijn projectmatige onderdelen als omvorming en/of herinrichting niet of minimaal uitgevoerd.			169	I	

720 - Riolering De werkelijke uitgaven voor riolering wijken iets af van de begroting. Dit geldt ook voor de inkomsten. Het verschil wordt verrekend met de voorziening. Het verschil tussen de uitgaven en de inkomsten komt doordat er nacalculatorisch een ander bedrag aan overhead wordt toegerekend dan bij de begroting.	-58	I			
730 - Afval De kosten voor (onderhoud van) ingezet materieel voor de inzameling zijn hoger omdat een vrachtwagen voor inzameling is aangepast voor de het legen van de ondergrondse containers.	-54	I			
730 - Afval De kosten voor inzameling en verwerking van afvalstoffen zijn hoger dan geraamd omdat de gemeente te maken heeft met een stijging van de kosten voor verwerking / transport en administratie van afval- en grondstoffen. Dat die kosten stijgen komt doordat de hoeveelheid restafval, fijn (2,81) & grof (28%) is toegenomen. Daarnaast heeft het rijk de afvalstoffenbelasting voor het verbranden van fijn & grof restafval meer dan verdubbeld.	-120	I			
999 - Overige kleine verschillen	-25	I			
Reserves binnen het programma Een integrale toelichting op de reserve is opgenomen in de toelichting op de balans onder de Vaste passiva (Eigen vermogen).	-7	I			
Baten	-369		519		150
030 - Beheer overige gebouwen en gronden De huurinkomsten voor gemeentelijke woningen zijn hoger dan in de begroting rekening mee was gehouden.			22	I	
210 - Verkeer en vervoer Voor de werkzaamheden aan de Kerkmeerweg is van de Provincie een subsidie ontvangen. De werkzaamheden zijn in 2018 uitgevoerd. In dat jaar zijn de kosten ook verantwoord.			88	I	

340 - Economische promotie De inkomsten van de toeristenbelasting zijn hoger.			34	I	
520 - Sportaccommodaties Dit betreft een incidentele baat naar aanleiding van de slotuitdeling van de curator omtrent de afwikkeling van het faillissement van Stichting Schietsport Langedijk.			42	I	
520 - Sportaccommodaties SPUK Sinds 1 januari 2019 kunnen gemeenten, sportverenigingen en sportstichtingen de btw die hen in rekening wordt gebracht voor investeringen in sport niet meer in aftrek brengen. Om de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren, kunnen gemeenten sinds die datum gebruikmaken van de Regeling specifieke uitkering stimulering sport.			41	I	
720 - Riolering De werkelijke inkomsten voor riolering wijken iets af van de begroting. Dit geldt ook voor de uitgaven. Het verschil wordt verrekend met de voorziening. Het verschil tussen de uitgaven en de inkomsten komt doordat er nacalculatorisch een ander bedrag aan overhead wordt toegerekend dan bij de begroting.			67	I	
730 - Afval De inkomsten voor verschillende grondstoffen zijn meegevalen. Daarnaast zijn de inkomsten voor leges afvalstoffenheffing iets hoger dan geraamd.			149	I	
730 - Afval Het verschil tussen de hogere uitgaven en de hogere inkomsten wordt verrekend met de voorziening. Omdat de nacalculatorische overhead iets hoger is dan bij de begroting berekend, is de onttrekking iets hoger.			52	I	
999 - Overige kleine verschillen			24	I	

Reserves binnen het programma Een integrale toelichting op de reserve is opgenomen in de toelichting op de balans onder de Vaste passiva (Eigen vermogen).	-369	I			
Totaal	-688		1.510		822

Samenvatting incidentele en structurele verschillen

Incidenteel	822
Lasten	672
Baten	150
Totaal	822

Algemene dekkingsmiddelen

Binnen de begroting en jaarstukken onderscheiden we algemene en specifieke dekkingsmiddelen. Met specifieke dekkingsmiddelen bedoelen we de inkomsten die direct samenhangen met een bepaald programma. Voorbeelden hiervan zijn de riool- en afvalstoffenheffing of de opbrengsten voor het verstrekken van paspoorten. Deze specifieke dekkingsmiddelen verantwoorden we binnen het betreffende programma.

De algemene dekkingsmiddelen zijn dekkingsmiddelen die vrij aan te wenden zijn. De besteding van deze inkomsten is niet gebonden aan een bepaald programma of doel, maar is bedoeld voor de dekking van de tekorten op de programma's. Deze dekking bestaat voor het grootste gedeelte uit de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de lokale heffingen die niet besteding gebonden zijn. De overige algemene dekkingsmiddelen bestaan uit treasury en algemene uitgaven en inkomsten.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	begroting	realisatie
a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	-6.209	-6.286
- Belastingen algemeen	338	329
- OZB woningen	-3.348	-3.360
- OZB niet-woningen	-1.508	-1.629
- Precariobelasting	-1.691	-1.626
	-6.209	-6.286
b. algemene uitkeringen	-34.067	-34.297
- Algemene uitkering	-31.511	-31.740
- Algemene uitkering vorige jaren		-3
- Algemene uitkering lasten	4	6
- AU deelfonds sociaal domein	-2.560	-2.560
	-34.067	-34.297
c. dividend	-269	-274
- Beleggingen	-107	-112
- Gasbedrijf	-162	-162
	-269	-274
d. saldo van de financieringsfunctie	-855	-759

- Rente lang geld	-810	-698
- Rente kort geld	-45	-60
	-855	-759
e. overige algemene dekkingsmiddelen	98	-38
- Flexibele schil	70	15
- Overige baten en lasten	28	9
- Fiscaal advies		-62
	98	-38
f. mutaties reserves	-757	-767
Invest. maatsch. nut (AD)	-757	-767
	-757	-767
Totaal	-42.059	-42.421

Verbonden partijen

Ontwikkelingen verbonden partijen 2019

NV Houdstermaatschappij GKNH (Gasbedrijf Kop Noord-Holland)

[Website](#)

Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders van de NV Houdstermaatschappij GKNH in 2017 is besloten om over te gaan tot liquidatie van de Houdstermaatschappij in verband met de 'Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen', als gevolg waarvan de dividenduitkeringen door de Houdstermaatschappij onderworpen zijn aan de heffing van vennootschapsbelasting. Per 18 december 2017 zijn daarom de aandelen overgedragen en is de gemeente rechtstreeks aandeelhouder in Alliander NV. De vennootschap is nu 'in liquidatie'. De NV Houdstermaatschappij GKNH blijft echter voorlopig voortbestaan om het vermogen van de vennootschap te vereffenen. Pas als alle vorderingen en schulden zijn afgewikkeld, wordt de NV Houdstermaatschappij GKNH geliquideerd. De deelnemende gemeenten blijven zolang 'eigenaar' van zowel positieve als negatieve resultaten van de vennootschap.

Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders is besloten pas tot uitkering van het dividend over het jaar 2016 (dat normaal gesproken in 2017 was uitgekeerd) over te gaan, nadat de definitieve vennootschapsbelastingaanslag bekend is. Dit kan echter nog jaren duren.

Cocensus

[Website](#)

In 2018 is een verdere stap gezet in de ontwikkeling van het digitale portaal, waarmee producten aan de burgers worden aangeboden. Ruim 39% van alle belastingaanslagen is op verzoek van de betreffende burgers digitaal via MijnOverheid aangeboden. Daarnaast is in 2018 de implementatie van de AVG en de Wet Datalekken afgerond en is het BIG-project afgerond. Op personeelsgebied is door het bestuur van Cocensus besloten om het Generatiepact in te voeren. Ook is in 2018 in samenspraak met de Waarderingskamer een belangrijke kwaliteitsimpuls gerealiseerd aan met name de gegevensregistratie voor de WOZ en is het project gestart met de aangekondigde wijziging van de waarderingssystematiek (o.b.v. vierkante meters) in 2021. Tot slot is in 2018 het projectplan opgestart voor de herhuisvesting van Cocensus.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

[Website](#)

-

Alliander NV

Per 18 december 2017 zijn de aandelen overgedragen van de NV Houdstermaatschappij GKNH en is de gemeente rechtstreeks aandeelhouder in Alliander NV.

Wat heeft het gekost

Saldi baten en lasten	begroting			rekening			verschil		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Taakvelden	40.939	-362	-41.301	41.370	-284	-41.654	431	-78	353
050 - Treasury	319	-805	-1.124	335	-697	-1.033	16	-108	-91
061 - OZB woningen	3.348	0	-3.348	3.360	0	-3.360	12	0	12
062 - OZB niet-woningen	1.508	0	-1.508	1.629	0	-1.629	121	0	121
064 - Belastingen Overig	1.693	341	-1.353	1.635	338	-1.297	-59	3	-56
070 - Algemene uitkering/overige uitkeringen	34.071	4	-34.067	34.305	7	-34.297	234	-3	230
080 - Overige baten en lasten	0	98	98	106	68	-38	106	30	136
Reserves	757	0	-757	767	0	-767	9	0	9
Reserves binnen het programma	757	0	-757	767	0	-767	9	0	9
totaal	41.696	-362	-42.059	42.137	-284	-42.421	441	-78	362

De belangrijkste verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie zijn:

verschillen	nadeel	I/S	voordeel	I/S	totaal
Lasten	0		-78		-78
050 - Treasury			-108	I	
In 2019 wordt het verschil van € 108.000 voornamelijk veroorzaakt doordat er minder rente is doorberekend aan de grondexploitatie dan begroot. Er is minder rente doorberekend, omdat de boekwaarde lager was dan de eerdere prognoses. Deze lagere boekwaarde heeft te maken met het feit dat grondverkoop (vooral in Westerdijk) veel eerder in de tijd zijn gerealiseerd dan verwacht. Hoe lager de boekwaarde hoe minder rentetoerekening.					

999 - Overige kleine verschillen			30	I	
Baten	-30		470		440
062 - OZB niet-woningen Vanwege minder leegstand van bedrijfsgebouwen is de opbrengst OZB niet-woningen in 2019 hoger dan begroot. Daarnaast zijn ook de WOZ-waarden van niet-woningen hoger dan begroot, wat er ook toe leidt dat er meer opbrengst OZB niet-woningen is gerealiseerd. Ook is nog OZB niet-woningen over voorgaande jaren opgelegd.			121	I	
070 - Algemene uitkering/overige uitkeringen Het verschil dat hier naar voren komt, is veroorzaakt door de decembercirculaire 2019. De decembercirculaire verschijnt altijd te laat om nog in de Slotwijziging mee te kunnen nemen. In deze circulaire zijn voor € 237.000 klimaatmiddelen voor Transitievisie warmte, wijkaanpak en energieloketten ter beschikking gesteld. Deze middelen kunnen in december niet meer uitgegeven worden. Daarom wordt in een separaat raadsvoorstel verzocht deze gelden vanuit het rekeningresultaat te bestemmen, zodat deze in 2020 ingezet kunnen worden. Daarnaast waren er nog enkele kleine mutaties waardoor het totale verschil op € 234.000 voordelig uitkomt.			234	I	
080 - Overige baten en lasten Dit betreft het voordelig resultaat van de interne controle btw 2015 en 2016. Dit voordelig resultaat wordt in de jaarrekening 2019 verantwoord.			106	I	
999 - Overige kleine verschillen	-30	I			
Reserves binnen het programma Een integrale toelichting op de reserve is opgenomen in de toelichting op de balans onder de Vaste passiva (Eigen vermogen).			9	I	
Totaal	-30		392		362

Samenvatting incidentele en structurele verschillen

Incidenteel	362
Lasten	-78
Baten	440
Totaal	362

Vennootschapsbelasting

Door de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen (Stb. 2015, 207) zijn overheidsondernemingen vanaf 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb).

De wet beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooiën op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De aanpassingen strekken ertoe een gelijk speelveld te creëren tussen partijen, waarmee ook tegemoet wordt gekomen aan de bezwaren die de Europese Commissie (vanuit een oogpunt van staatssteun en verstoring van de concurrentieverhoudingen) heeft tegen de geldende Vpb-vrijstelling voor overheidsondernemingen.

Saldi baten en lasten	begroting			realisatie			verschil		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
totaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

De bouwgrondexploitatie is als één van de twee Vpb-plichtige activiteiten van de gemeente Langedijk geïdentificeerd. Over de aangifte Vpb 2016 zijn wij in overleg met de belastingdienst. Voor de waardering van de grondvoorraad op de openingsbalans willen wij net als een aantal andere gemeenten in Nederland afwijken van de methode die de belastingdienst heeft voorgeschreven. Voor de VPB 2016 houden wij rekening met een fiscaal compensabel verlies en dat betekent geen belastinglast. Onze inschatting is dat dit ook geldt voor de belastingjaren 2017 en 2018, waarvan de aangiften nog opgesteld moeten worden. Hiervoor moet er eerst zekerheid bestaan over de openingswaardering per 1 januari 2016.

De andere Vpb-plichtige activiteit is niet het inzamelen van huishoudelijk afval, maar wel het 'zich ontdoen van huishoudelijk afval tegen een positieve opbrengst' zoals de belastingdienst dit heeft omschreven. Wij hebben opbrengsten van papier, glas, metaal, hout en kunststof. Daarnaast nog enige opbrengst uit bedrijfsafval. Ook hiervoor zijn wij in overleg met de belastingdienst om zoals voorgaande gemeenten al gedaan hebben een praktische afspraak te maken voor de berekening van het saldo van opbrengst en kosten voor het invullen op de aangifte. Als uitkomst hiervan verwachten wij slechts een gering bedrag en een belastinglast die nagenoeg nihil is. Het financieel belang hiervan is niet groot, maar geeft wel zekerheid voor de belastingjaren vanaf 2016.

Rekening houdend met het fiscaal compensabele verlies voor de bouwgrondexploitatie zal de geringe opbrengst van huishoudelijk afval per saldo niet leiden tot een belastinglast in 2018.

Onvoorzien

In het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) zijn regels opgenomen voor de post Onvoorzien in de begroting en de jaarrekening (artikelen 8 en 17). In de financiële verordening gemeente Langedijk 2018 is de hoogte van de post onvoorzien bepaald. De post onvoorzien is bedoeld als dekking voor lasten die niet in de begroting opgenomen zijn.

Stand	100
Primitieve begroting	100
Primitieve begroting	100

Toelichting mutaties:

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf bevat informatie over de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen en de consequenties daarvan voor de inwoners. Het betreft hier zowel heffingen met een specifiek doel als heffingen waarvan de besteding niet gebonden is. De opbrengsten worden verantwoord onder het desbetreffende programma en in het hoofdstuk 'Algemene Dekkingsmiddelen'.

Beleidskader

Het beleid voor de lokale heffingen is vastgelegd in de verordeningen op de heffing en invordering van de betreffende heffing. Voor 2019 is de verhoging voor inflatie vastgesteld op 1,5%. Deze inflatiecorrectie is verwerkt in de Kadernota 2019.

Toelichting heffingen

Onroerende zaakbelastingen

De belangrijkste eigen inkomstenbron van de gemeente is de onroerende zaakbelastingen. De OZB zijn te onderscheiden in een eigenarenbelasting voor woningen en niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen. In 2019 zijn de werkelijke OZB opbrengsten in totaal € 4.989.000. In 2018 is € 4.805.000 ontvangen aan OZB opbrengsten. Het verschil is het resultaat van de aanpassing van het tarief, de verwachte waardeinstijging en een wijziging in de omvang van het volume waarop wordt aangeslagen.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

Het tarief van de afvalstoffenheffing is onderverdeeld in een tarief voor eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens. Voor kleine bedrijven worden reinigingsrechten geheven. Voor de afvalstoffenheffing worden in Langedijk kostendekkende tarieven geheven. Het verschil tussen de inkomsten en uitgaven wordt verrekend met de egalatievoorziening huishoudelijk afval. In 2019 waren de totale kosten voor de afvalinzameling € 2.763.000 en de totale opbrengsten € 2.968.000. De opbrengst afvalstoffenheffing en reinigingsrechten over 2019 is € 2.509.000. Van de VNG is dit jaar een producentenbijdrage van € 380.000 uit het Afvalfonds ontvangen. De rest van de inkomsten bestaat uit vergoedingen voor oud ijzer, papier, kunststof, witgoed en overige diensten of producten. In totaal is hiervoor in 2019 € 59.000 ontvangen. De verwerkingskosten voor restafval zijn hoger dan verwacht. Daarnaast zijn de opbrengsten voor ingezamelde grondstoffen lager. Door deze nadelen is een bedrag van € 463.000 verrekend met de voorziening.

Rioolheffing

Ten opzichte van 2018 zijn de tarieven in 2019 met 6,2% gestegen. Het tarief wordt in rekening gebracht bij eigenaren van woningen of bedrijven die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering. Wanneer het aantal m3 dat via het riool wordt afgevoerd de 500 m3 overtreft, vindt een extra heffing plaats. Voor de rioolheffing worden in Langedijk kostendekkende tarieven geheven. Net als bij de afvalstoffenheffing wordt ook bij de rioolheffing de compensabele BTW als kostenpost meegenomen.

Toeristenbelasting

De aanslagen toeristenbelasting worden niet eerder opgelegd dan na afloop van het belastingjaar. Begin 2020 wordt de verblijfverstrekkers verzocht om de aangifte over het jaar 2019 te verzorgen. Aan de hand van deze aangiftes wordt de hoogte van de belastingschuld bepaald. De nu geboekte inkomsten hebben dan ook voor het grootste gedeelte betrekking op 2018.

Grafrechten

De tarieven zijn in 2019 met 1,5% verhoogd. De directe kosten bedragen in 2019 € 270.000. Daarbij komen de indirecte kosten van € 115.000. De totale kosten komen daardoor op € 385.000. De opbrengst grafrechten en afkoop onderhoud is in 2019 € 267.000. De kostendekkendheid komt daardoor voor 2019 op rekening basis uit op 69%.

Precario

Precario wordt geheven op ondergrondse kabels en leidingen. Conform de wet wordt het tarief aangehouden zoals dat is vastgesteld in 2016.

Precario mag geheven worden t/m 2021. De opbrengst van precario wordt tot die tijd uitsluitend gebruikt ter dekking van incidentele lasten. De netto opbrengsten bedragen €1.691.000.

WABO leges

Ten aanzien van de bouwleges streeft het college naar kostendeekkende leges. De kostendeekkendheid in 2019 betreft 91,20%.

Overige heffingen

Naast bovenstaande heffingen zijn er nog enkele andere heffingen zoals de marktgelden en de overige leges, waaronder de leges burgerzaken.

Opbrengsten heffingen

soort belasting	raming 2019 primitief	raming 2019 actueel	rekening 2019	verschil	%
Onroerende zaakbelastingen	4.856	4.856	4.989	133	2,74%
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	2.480	2.499	2.509	10	0,40%
Rioolrecht	3.992	4.141	4.142	1	0,02%
Grafrechten *	243	265	267	2	0,75%
Toeristenbelasting	66	66	102	36	54,55%
Forensenbelasting	22	22	20	-2	-9,09%
Bouwleges	616	1.423	1.472	49	3,44%
Precariobelasting	1.691	1.691	1.628	-63	-3,73%
Overige leges, waaronder burgerzaken	531	463	331	-132	-28,51%
Totaal	14.497	15.426	15.460	34	0,22%

*) begraven + huur/koop van graf + onderhoud

Kostendekkendheid

Alle leges zijn opgenomen in de legesverordening. Hieronder is aangegeven hoe voor ieder hoofdstuk van de verschillende titels de uitgaven zich verhouden tot de inkomsten. In totaliteit heeft de gehele legesverordening een kostendekkendheid van 82,00%.

Tabel kostendekkendheid

Kostendekkendheid 2019		lasten	baten	dekking
Titel 1 - Algemene dienstverlening				
1	Burgerlijke stand	29.220	34.689	118,72%
2	Reisdocumenten	149.348	134.388	89,98%
3	Rijbewijzen	100.220	100.954	100,73%
4	Verstrekingen uit de GBA	40.847	6.444	15,78%
5	Bestuursstukken	0	0	100,00%
6	Vastgoed informatie	0	0	100,00%
7	Overige Publiekszaken	12.925	6.444	49,86%
8	Gemeentearchief	0	0	100,00%
9	Huisvestigingswet	0	0	100,00%
10	Kansspelen	463	477	103,02%
11	Telecommunicatie	6.757	6.968	103,12%
12	Verkeer en vervoer	8.915	0	0,00%
13	Havengelden	22.387	227	1,01%
14	Leegstandswet	0	0	100,00%
15	Diversen	8.202	3.880	47,31%
Kostendekking titel 1		379.284	294.471	77,64%
Titel 2 - Dienstverlening, vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning				

1	Begripsomschrijvingen	0	0	100,00%
2	Vooroverleg/beoordelen conceptaanvraag	31.995	0	0,00%
3	Omgevingsvergunning	441.577	431.900	97,81%
4	Vermindering	0	0	100,00%
5	Teruggaaf	0	0	100,00%
6	Wijziging omgevingsverg. als gevolg van wijziging project	0	0	100,00%
7	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	0	0	100,00%
8	In deze titel niet benoemde beschikking	0	0	100,00%
	Kostendekking titel 2	473.572	431.900	91,20%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn				
1	Horeca	12.472	5.876	47,11%
2	Organiseren evenementen	37.962	8.043	21,19%
3	Brandbeveiligingsverordening	0	0	100,00%
4	Diverse vergunningen/ontheffingen	1.800	1.856	103,11%
	Kostendekking titel 3	52.234	15.775	30,20%
Recapitulatie titels 1, 2 en 3				
	Kostendekking titel 1	379.284	294.471	77,64%
	Kostendekking titel 2	473.572	431.900	91,20%
	Kostendekking titel 3	52.234	15.775	30,20%
	Kostendekking totale tarieventabel	905.090	742.146	82,00%

Lokale lastendruk

Lokale lastendruk

Om een indicatie te geven van de lokale belastingdruk houden we rekening met de volgende belastingsoorten: OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. We geven de lokale belastingdruk aan voor:

- eenpersoonshuishoudens in een eigen woning
- eenpersoonshuishoudens in een huurwoning
- meerpersoonshuishoudens in een eigen woning
- meerpersoonshuishoudens in een huurwoning

Voor de berekening van de OZB is uitgegaan van de gemiddelde woningwaarde in Langedijk. Deze bedraagt in 2019 € 272.000.

	eenpersoonshuishoudens		meerpersoonshuishoudens	
jaar	eigen woning	huurwoning	eigen woning	huurwoning
2019	767	152	858	243
2018	748	154	841	247
verschil	-19	2	-17	4

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de lokale woonlasten in 2019. Hierbij gaat het om de lasten voor een meerpersoonshuishouden en worden de gegevens van de omliggende gemeenten ter vergelijking ook gepresenteerd. In de tabel is ook de positie van de gemeenten op de rangorde van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden (COELO) aangegeven. Positie 1 is daarbij voor de gemeente met de laagste woonlasten (in 2019 is dat Gilze en Rijen) en positie 372 is de gemeente met de hoogste woonlasten (in 2019 is dat gemeente Bloemendaal).

gemeente	totale woonlast	OZB%	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Positie 2019	Positie 2018
Alkmaar	595	0,0840%	139	270	14	13

Heerhugowaard	694	0,1090%	180	267	88	76
Schagen	768	0,1341%	150	294	211	177
Langedijk	858	0,1062%	326	243	321	333
Bergen	1.029	0,0964%	304	340	367	382
Nederland (gemiddeld)	772	0,1206%	199	264		

Kwijtscheldingsbeleid

Voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen geldt net als voor de Rijksbelastingen de Invorderingswet. De gemeente mag in het kwijtscheldingsbeleid niet soepeler zijn dan het Rijksbeleid, wel strenger. De gemeente heeft de vrijheid te kiezen voor een percentage tot maximaal 100% van de bijstandsnorm voor de kosten van levensonderhoud.

In Langedijk is hiervoor gekozen. In Langedijk is kwijtschelding mogelijk voor:

- afvalstoffenheffing
- hondenbelasting (alleen de eerste hond)
- grafrechten (alleen het jaarlijks grafonderhoud)

In totaal is in 2019 voor deze heffingen voor € 72.000 kwijtgescholden.

Berekening kostendekkendheid en toerekening overhead

Voor de lokale heffingen geldt als wettelijke norm, dat deze niet boven het niveau van kostendekkendheid uit mogen komen. Bij deze berekening wordt ook rekeningen gehouden met de toe te rekenen overhead.

Met ingang van de begroting 2017 worden de overheadkosten als gevolg van de invoering van gewijzigde begrotingsregels (BBV) niet meer toegerekend aan de diverse programma's van de begroting, maar afzonderlijk opgenomen in het overzicht van de overheadkosten. De overheadkosten mogen echter nog wel worden doorberekend in de (kostprijs dekkende) tarieven die aan inwoners en bedrijven in rekening worden gebracht. In de wijze waarop deze overheadkosten in de tarieven worden doorberekend is de gemeente vrij. De methodiek moet in de paragraaf lokale heffingen worden toegelicht.

In de begroting 2019 is bij het bepalen van de aan tarieven toe te rekenen overhead dezelfde toerekeningsmethodiek gehanteerd als in voorgaande jaren. Deze toe te rekenen overhead is gebaseerd op de zogenaamde kostenplaatsen methode. Door middel van een getrapte toerekening worden de overheadkosten in twee stappen met behulp van een kostenverdeelstaat toegerekend. Bij de eerste stap worden de overheadkosten op basis van enkele sleutels (onder andere formatieplaatsen, m2) toegerekend aan de lijnafdelingen. Bij de tweede stap worden alle directe kosten van deze lijnafdelingen plus de toegerekende overheadkosten op basis van een inschatting van de tijdsbesteding toegerekend aan de producten.

Berekening kostendekkendheid	bedrag	bedrag	bedrag	bedrag	bedrag	bedrag
heffing	afval	riool	grafrecht	leges burgerzaken	WABO leges	vergunningen
taakveld	730 afvalstoffen	720 riolering	750 begraafplaatsen	020 burgerzaken	830 wonen en bouwen	120 openbare orde en veiligheid
kosten, incl. (omslag)rente	2.763.321	5.491.439	270.442	1.211.915	1.276.828	263.404
inkomsten, excl. heffingen	-458.261	-2.230.650	-246	0	0	0
netto kosten taakveld	2.305.060	3.260.789	270.196	1.211.915	1.276.828	263.404
Toe te rekenen kosten:						
- overhead, incl. (omslag)rente	417.116	155.006	114.753	290.408	554.299	46.482
- BTW	250.000	625.005				
Totale kosten	2.972.176	4.040.800	384.949	1.502.323	1.831.127	309.886

Verrekening met egalisatievoorziening	-462.730	101.375	0	0	0	0
Opbrengst heffingen	-2.509.445	-4.142.175	-267.102	-338.068	-1.739.568	-2.951
Dekkingspercentage	100%	100%	69%	23%	95%	0%

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Doel en beleid risicomanagement

Het doel van deze paragraaf is om het verband te laten zien tussen het vermogen dat nodig is om niet voorziene of niet gedekte risico's te dekken (het benodigde weerstandsvermogen) en het beschikbare weerstandsvermogen. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de manier waarop binnen de organisatie is omgegaan met de aanwezige risico's (beleid) en welke keuzes er zijn gemaakt om risico's te beheersen.

De gemeente Langedijk acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie.

In de Programmabegroting 2016 is een eerste opzet gemaakt van de aanwezige risico's, de kans op voordoen en de financiële gevolgen. Dit heeft een vervolg gekregen in de volgende P&C producties. Deze opzet is in de Jaarstukken 2019 opnieuw beoordeeld en geactualiseerd. Bij de doorontwikkeling van risicomanagement wordt uitgegaan van de werkelijke risico's die binnen de gemeente aanwezig zijn. Omdat de risico's zich nooit allemaal tegelijk en in de volledige omvang voordoen, wordt gebruik gemaakt van een statistische benadering om tot het benodigde weerstandsvermogen te komen. Dit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit.

Aanvullend bij de beoordeling en actualisatie van de risico's is de vraag hoe om te gaan met de nieuwe situatie in 2020 met betrekking tot de coronacrisis. In het onderdeel 'Gebeurtenissen na balansdatum' is een nadere uiteenzetting gegeven van de mogelijke financiële gevolgen van deze crisis en de daarbij bestaande onzekerheden. Hierbij is ook aangegeven dat de uiteindelijke financiële impact van deze omstandigheden op dit moment niet redelijkerwijs is in te schatten. Hierbij maken we wel de opmerking dat een aantal van de onzekerheden verbonden aan deze crisis een plaats hebben in ons risicoprofiel. Voorbeelden hiervan zijn risico's met betrekking tot de toename beroep op BUIG en extra bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

Risico's

Inventarisatie risico's

Lopende risico's zijn risico's die aanwezig zijn en die niet (geheel) worden gedekt door beheersmaatregelen. De lopende risico's zijn opgenomen in onderstaande tabel. Tevens is inzichtelijk gemaakt welke invloed elk risico op het totale risicobedrag heeft. Alleen de belangrijkste risico's die invloed hebben op het benodigde weerstandsvermogen zijn gepresenteerd (van de totaal 24 geïdentificeerde risico's). De risico's op de grondexploitatie zijn volledig afgedekt door het opnemen van een voorziening. Deze risico's zijn daarom niet opgenomen in onderstaande risicotabel, omdat hier geen extra weerstandsvermogen voor nodig is.

Gebeurtenis	Omschrijving risico	Kans	Inschatting gevolg in €	Accepteren / beheersen	Invloed op benodigd weerstandsvermogen
Sociaal Domein	De budgetten voor de gedecentraliseerde WMO en Jeugdzorg zijn gekoppeld aan de ontvangen rijksbijdragen. De werkelijke kosten kunnen als gevolg van niet te beïnvloeden factoren hoger uitkomen.	50%	700.000	Accepteren	18,70%
Invoeren Omgevingswet	De invoering van de Omgevingswet is een grote transitie voor de gemeenten, die de komende jaren uitgevoerd moet worden. De precieze omvang van deze transitie is nog niet bekend. Vanuit de regelgeving die nog in ontwikkeling is zal gekeken moeten worden op welke wijze de invoering vormgegeven moet worden. Gezien de impact is de verwachting dat dit niet binnen de reguliere budgetten gedaan kan worden en is de kans aanwezig dat bestaande budgetten niet toereikend zijn.	50%	400.000	Beheersen	10,70%
Er wordt aanspraak gemaakt op een garantstelling zonder achtervang.	Wanneer een instelling of particulier niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, dient de gemeente (na eventuele verkoop van een onderpand) de verplichtingen aan de bank na te komen.	30%	600.000	Accepteren	9,59%

Gebeurtenis	Omschrijving risico	Kans	Inschatting gevolg in €	Accepteren / beheersen	Invloed op benodigd weerstandsvermogen
Samenwerkingsverbanden	Er ontstaan steeds meer samenwerkingsverbanden tussen gemeenten. De doorontwikkeling van deze verbanden kan betekenen dat er sprake zal zijn van herdefiniëring of reorganisatie van deze samenwerkingsverbanden (waaronder samenwerking met andere organisaties) om uiteindelijk te komen tot een betere invulling van de taken. Dergelijke ontwikkelingen zijn weliswaar investeringen in een betere structuur met hogere uitkomsten, maar kosten bij aanvang wel geld dat door de gemeenten betaald moet worden.	50%	300.000	Accepteren	8,03%
Algemene uitkering Gemeentefonds daalt.	Bezuinigingen en herijking door de Rijksoverheid resulteren in een dalende algemene uitkering.	30%	420.000	Accepteren	6,72%
Datalek	Misbruik persoonsgebonden informatie en boete.	30%	350.000	Beheersen	5,56%
Sociaal Domein	Gemeenten en zorgaanbieders zijn, mede als gevolg van de 3D's, bezig met een doorontwikkeling van de zorg. Hierbij wordt onder andere gekeken naar een meer output gerichte benadering / financiering van zorg. Voor zorgaanbieders betekent dit dat zij hun organisatie moeten doorontwikkelen. In de praktijk zien we dat niet alle zorgaanbieders makkelijk met deze verander opgave om kunnen gaan. Er is een risico dat zorgaanbieders uiteindelijk de beoogde transitie niet kunnen realiseren en dat daardoor op termijn de continuïteit van hun organisatie in gevaar kan komen. Zowel bij discontinuïteit van zorgaanbieders als bij de periode voorafgaand daaraan zal de gemeente extra inzet moeten plegen om de dan ontstane situatie op te vangen. De extra inzet zal voor de gemeenten leiden tot extra kosten naast de reguliere bedrijfsvoering.	50%	200.000	Accepteren	5,35%

Gebeurtenis	Omschrijving risico	Kans	Inschatting gevolg in €	Accepteren / beheersen	Invloed op benodigd weerstand- vermogen
Overige 17 risico's	-	-	2.270.000	-	35,35%

Het COVID-19 (corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de Jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen in 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn, is nu onmogelijk te bepalen. De risico's hiervan worden gemonitord. De gemeente loopt geen risico voor wat betreft de continuïteit.

Benodigd weerstandsvermogen

Risicosimulatie

In het pakket NARIS is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat de risico's zich niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang voor zullen doen. In deze simulatie is bekeken hoeveel geld er nodig is om met een bepaalde mate van zekerheid de risico's af te kunnen dekken. Dit is weergegeven in onderstaande tabel.

Zekerheidspercentage	Bedrag
75%	2.340.058
80%	2.470.488
90%	2.814.454
95%	3.099.893
99%	3.629.416

Binnen de gemeente Langedijk is besloten voor de berekening van het weerstandsvermogen te rekenen met een zekerheidspercentage van 95%. Dit komt neer op een benodigde weerstandscapaciteit van € 3,1 miljoen.

Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn, kunnen geplaatst worden in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en financieel gevolg. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft die in het oranje gebied zit, vraagt om aandacht. Een risico dat een score heeft die in het rode gebied zit, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. In onderstaande kaart vindt u de verdeling van de risico's binnen de gemeente Langedijk:

Financieel	Netto				
$x > € 1.000.000$		1	1		
$€ 500.000 < x < € 1.000.000$		4	2		
$€ 100.000 < x < € 500.000$	3	5	4		
$€ 10.000 < x < € 100.000$		4			
$x < € 10.000$					
Geen financiële gevolgen					
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

In de rode vakken zijn geen risico's. Wel bevindt ruim de helft van de risico's zich in de oranje vlakken. Deze risico's worden gemonitord.

Bepaling beschikbaar weerstandsvermogen

Het beschikbare weerstandsvermogen bestaat uit de volgende onderdelen:

Vrij besteedbare reserves

Naast de algemene reserve worden ook de bestemmingsreserves als vrij besteedbare reserves beschouwd, met uitzondering van de bestemmingsreserves voor groot onderhoud, de reserve bouwgrondexploitatie, de reserves voor investeringen met economisch en maatschappelijk nut en de reserve financiering onderwijshuisvesting.

Stille reserves

Van stille reserves is sprake wanneer de marktwaarde van bepaalde activa hoger is dan de op de balans opgenomen boekwaarde. De aanwezigheid van stille reserves is een onvermijdelijk gevolg van het voorschrift dat de boekwaarde van de activa gebaseerd moet zijn op de historische kostprijs. Slechts stille reserves op activa die binnen 1 jaar daadwerkelijk verkocht zouden kunnen worden, mogen bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit meegenomen worden.

Tabel stille reserves

Object	Omschrijving	WOZ waarde 2019	Totaal
Bedrijfsgebouwen			223
Voorburggracht 295A	Loods opslag materialen gemeente	17 *	
Havenplein 24	Kleedgebouw passantenhaven	33	
Sluiskade 16A	Sluiswachterswoning	173 *	
Gronden en landerijen			1.446
Oeverzegge 3A	Sportterrein	177	
Museumweg 2	Museum BroekerVeiling	213	
Boeterslaan 1B BY	Sportvelden	641	
Potjesdam 1B	Grond en clubhuis	152	
Potjesdam 14	Akkerbouwland (hondenclub)	53	
Parallelweg TO 30	Perceel grond	210 *	
Totaal			1.669

De met een * gemarkeerde bedragen vormen samen de stille reserve (€ 400.000) voor bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit. Deze objecten zijn op korte termijn (binnen 1 jaar) verkoopbaar.

Onvoorziene uitgaven

Voor onvoorziene uitgaven is in 2019 een bedrag van € 100.000 begroot. In 2019 is hier geen gebruik van gemaakt.

Onbenutte belastingcapaciteit

Onder onbenutte belastingcapaciteit wordt verstaan de mogelijkheid die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen. Aangezien voor de riolerings- en reinigingsrechten een 100% kostendekking geldt, komt alleen de OZB in aanmerking om meegenomen te worden bij de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit. Hiervoor wordt het zogenaamde normtarief-OZB voor toelating tot artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet, zoals die in de Meicirculaire van het Gemeentefonds is vastgesteld, vergeleken met het OZB-tarief van gemeente Langedijk. Het daaruit volgende percentage wordt vermenigvuldigd met de totale WOZ-waarden. Voor 2019 is het normtarief op 0,1905% vastgesteld. Het tarief voor Langedijk bedroeg in 2019 0,1237%. Bij een totale WOZ-waarde in 2019 van € 3,94 miljard komt de onbenutte belastingcapaciteit uit op € 2.634.000.

Tabel weerstandsvermogen

Beschikbare weerstandscapaciteit (x € 1.000)		
Vrij besteedbare reserves (exclusief rekeningsaldo)		9.189
Stille reserves		400
Onvoorzien		100
WOZ-waarde	3.943.000	
Normtarief-OZB conform Meicirculaire	0,1905%	
OZB-tarief Langedijk	0,1237%	
Onbenutte belastingcapaciteit	0,0668%	2.634
Totaal weerstandsvermogen		12.323
Aantal inwoners		27.992
Weerstandsvermogen per inwoner		440

Ratio weerstandscapaciteit

De berekende benodigde weerstandscapaciteit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De beschikbare weerstandscapaciteit exclusief het Jaarrekeningsaldo bedraagt € 12,3 miljoen. Voor Langedijk betekent dit een ratio van: € 12.323.000 / € 3.100.000 = 4,0. Ten tijde van het opstellen van de Programmabegroting 2019 kwamen we uit op een geraamde weerstandscapaciteit van 2,9.

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, wordt door gemeenten vaak gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel die in samenwerking tussen het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente is opgesteld.

waardering	ratio	betekenis
A	> 2	uitstekend
B	1,4 – 2	ruim voldoende
C	1 – 1,4	voldoende
D	0,8 – 1	matig
E	0,6 – 0,8	onvoldoende
F	< 0,6	ruim onvoldoende

Langedijk behaalt met een ratio van 4,0 een A-score en valt daarmee in de categorie 'uitstekend'. In totaliteit is er € 12.323.000 weerstandsvermogen om de risico's van de gemeente op te vangen.

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen

Betrouwbare en inzichtelijke jaarstukken zijn in het belang van de horizontale controle door de Raad op de financiële positie van gemeenten. De adviescommissie vernieuwing BBV signaleerde dat de financiële informatie die de Raad krijgt nog altijd technisch en complex is. De commissie heeft in dat kader een set van specifieke kengetallen voorgeschreven als onderdeel van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de exploitatie of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Bij de Jaarstukken 2019 dienen de kengetallen weergegeven te worden voor de Rekening 2018, de Begroting 2019 en de Rekening 2019.

De volgende kengetallen moeten verplicht berekend worden:

1a Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen aan en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager de uitkomst, hoe beter.

1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. De netto gecorrigeerde schuldquote geeft aan of de gemeente in staat is de schulden terug te betalen waarvoor zij volledig zelf verantwoordelijk is. Ook voor dit kengetal geldt: hoe lager, hoe beter.

2 Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

3 Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een woningbouwproject, hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd.

4 Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

5 Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

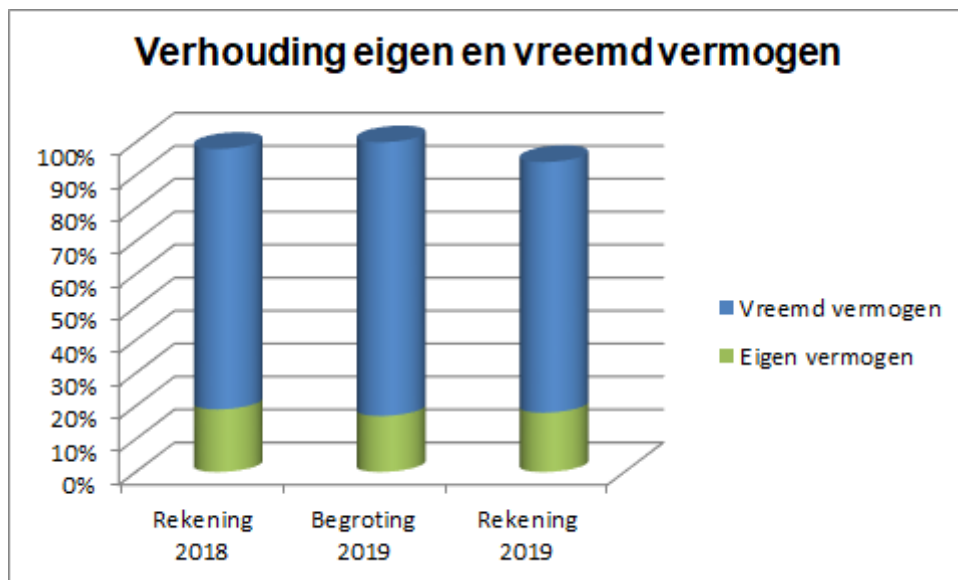
De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of de mate waarin er ruimte is voor nieuw beleid. Hoe lager dit percentage, hoe beter.

Tabel financiële kengetallen

		Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
1a	Netto schuldquote	116%	137%	103%
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	110%	130%	97%
2	Solvabiliteitsratio	19%	16%	18%
3	Kengetal grondexploitatie	44%	35%	30%
4	Structurele exploitatieruimte	-3,2%	1%	-19,0%
5	Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden	116%	121%	119%
6	Effectieve schuld	66%	101%	74%

Beoordeling

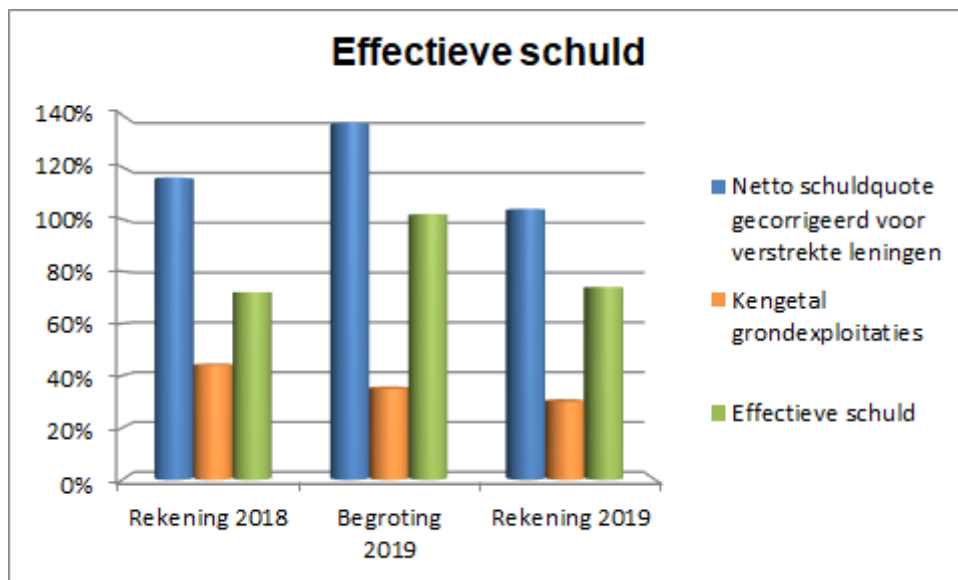
De gemeente Langedijk heeft een solvabiliteitsratio van 18%. Van het balanstotaal is 18% eigen vermogen. De rest (82%) is vreemd vermogen. De VNG geeft aan dat het vreemd vermogen zich normaal gesproken tussen 20% en 70% bevindt.

De gemeente heeft een netto schuldquote van 103%. Dit is de netto schuld als aandeel van de inkomsten. De schuldquote is gedaald ten opzichte van 2018, doordat de totale inkomsten harder zijn gestegen dan de waarde van de schulden. De hoogte van de inkomsten bepaalt in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Hoe hoger de inkomsten, des te meer schuld een gemeente kan hebben. Voor een gemeente geldt dat het licht op rood springt als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt.

De gemeente Langedijk heeft een kengetal grondexploitatie van 30%. Dit is een afname van 14% ten opzichte van 2018. De daling van deze waarde die zich in 2018 voor het eerst liet zien, heeft doorgezet. Door de krappe woningmarkt is de grondverkoop gestegen met een dalende grondvoorraad tot gevolg. Bovendien zijn onder andere door de gestegen grondverkoop de totale baten gestegen. De signaleringswaarden afkomstig van stresstesten geven aan dat een kengetal grondexploitatie boven 35% risicovol is. Daar zit gemeente Langedijk in 2019 voor het eerst sinds het bijhouden van de kengetallen onder.

Het kengetal grondexploitatie kan gekoppeld worden aan de netto schuldquote. Grote voorraden bouwgrond verklaren namelijk deels de schuldenlast: de leningen die zijn aangegaan om de bouwgrond aan te kopen, kunnen bij verkoop van de gronden afgelost worden. Door de voorraadquote van de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen af te trekken, ontstaat de effectieve schuld die werkelijk op de exploitatie drukt. Bij de gemeente Langedijk is die $103\% - 30\% = 73\%$. Onderstaande grafiek maakt het bovenstaande visueel zichtbaar.

De structurele exploitatieruimte is -19,0%. Dit betekent dat de structurele baten de structurele lasten niet afdekken. De signaleringswaarden afkomstig van stresstesten geven aan dat een percentage boven 0% een veilige uitkomst is.

De belastingcapaciteit bedraagt 119%. Dit houdt in dat de gemeente Langedijk hogere woonlasten voor meerpersoonshuishoudens heeft dan het landelijk gemiddelde. De woonlasten voor meerpersoonshuishoudens zijn met 2% gestegen ten opzichte van 2018.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Inleiding

Van de kapitaalgoederen zijn de uitgangspunten vastgelegd in de Strategische Beheervisie.

Kapitaalgoederen

Onderstaand een overzicht van het huidige beleid van de diverse kapitaalgoederen:

Kapitaalgoederen	vastgelegd in	vastgesteld	vernieuwing
Vast te stellen door de gemeenteraad			
Kwaliteit openbare ruimte	Strategische beheervisie OW	2018	2023
	Uitwerkingsplan bij Strategische beheervisie	2018	Jaarlijks
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan	2015	2020
Vast te stellen door het college van B&W			
Groen	Bomenbeleidsplan	2017	2021

De nieuwe Strategische Beheervisie is opgeleverd in 2018.

Met het jaarlijks terugkerende uitwerkingsplan van de Strategische Beheervisie kan het college blijven sturen op de hoofdlijnen van het beheer van de openbare ruimte en krijgt de raad de informatie die nodig is in haar controlerende en budgetverstrekkende rol. In het uitwerkingsplan is aangegeven hoeveel budget per areaal nodig is om op het afgesproken kwaliteitsniveau te onderhouden. Deze budgetten zijn in de exploitatiebegroting opgenomen. Maatregelen met een levensduur verlengend karakter zijn conform de financiële verordening geactiveerd.

Wegen

Goed onderhouden en veilige wegen zijn van groot belang voor de vitaliteit van onze gemeente. Het gehele areaal wegen en verkeersmaatregelen is onderhouden op kwaliteitsniveau B. Door de problematiek rond PFAS heeft het groot onderhoud asfalt vertraging opgelopen. Een deel van de werkzaamheden wordt begin 2020 opgepakt. Het vervangingsprogramma voor de asfaltwegen uit de ruilverkavelingsperiode is ook in 2019 verder vormgegeven. De Geestweg en Langebalkweg zijn grootschalig aangepakt. I.v.m. de reconstructie van de N504, is aanpak van een deel van de Oostelijke Randweg ook in 2019 uitgevoerd. Ook zijn beide verkeersregelininstallaties vervangen.

De uitgaven voor wegen waren in 2019 € 1.864.000.

Riolering

De aanleg en het beheer van de rioleringsvoorzieningen zijn gemeentelijke taken, welke hun wettelijke basis hebben in de Wet milieubeheer. Met het in 2015 vastgestelde gemeentelijk rioleringsplan (GRP 2016-2020) is uitvoering gegeven aan deze taken.

In 2019 zijn er vervangingsinvesteringen uitgevoerd en zijn delen van het rioolstelsel gereinigd en geïnspecteerd. In 2019 is € 5.511.000 uitgegeven voor riolering.

Kunstwerken en waterwerken

Aan de civieltechnische kunstwerken is het noodzakelijke onderhoud verricht. Het water binnen de bebouwde kom is onderhouden door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Het buitengebied is onderhouden door de gemeente.

In 2019 is € 528.000 aan kunst- en waterwerken uitgegeven.

Groen

Het openbaar groen is onderhouden op het afgesproken kwaliteitsniveau. Afgelopen jaar is de essentaksterfte in de gemeente Langedijk toegenomen. Deze ziekte is een ernstige bedreiging voor de circa 3.500 essen in de gemeente.

In 2019 is € 2.302.000 uitgegeven voor het openbaar groen.

Spelen

De veiligheid van de speelvoorzieningen is op orde. Dit is beoordeeld tijdens regelmatig uitgevoerde wettelijke inspecties. De inspecties van de speeltoestellen zijn volgens de normering van het Warenwet besluit attractie- en speeltoestellen uitgevoerd. De kunststof val ondergronden onder de speeltoestellen zijn verder uitgebreid. In 2019 is € 139.000 uitgegeven voor speelweiden.

Afvalinzameling

Vanaf 1 januari 2017 beschikken de bewoners van de laagbouw over een derde rolcontainer voor de inzameling van het plastic verpakkingsmateriaal, drankenkartons en blik. Dit heeft geresulteerd in een inzamelhoeveelheid van 149 ton in 2016 met zakken naar 1.147 ton in 2019 met rolcontainers. Het afvalscheidingspercentage is met 66% gelijk gebleven aan 2018. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van de conjunctuur waarmee ook de gemiddelde hoeveelheid afval per persoon is gestegen. Er wordt landelijk dan ook meer gestuurd op het terugdringen van de hoeveelheid restafval en verbetering van kwaliteit ingezamelde grondstoffen.

Met de huidige inzamelsystematiek zien we zeker verbetering in de resultaten, echter de beoogde doelstellingen, 75% afvalscheiding in 2020, zal niet gehaald worden. Er zal een omslag moeten plaatsvinden van een traditioneel naar een duurzaam afvalbeheer. Dit zal in 2019 en 2020 verder uitgewerkt worden met het opstellen van het grondstoffenbeleidskader 2020 - 2025. In 2019 is € 2.674.000 uitgegeven voor de inzameling van afval en grondstoffen.

Gebouwen

Het beheer van de gebouwen is uitgevoerd zoals besloten is in het vastgestelde Beheerplan Gebouwen. Het onderhoud aan gebouwen is verricht volgens het conditiegestuurde Meerjaren Onderhoudsplan voor gebouwen. Voor onderhoud aan de gemeentelijke accommodaties is in 2019 € 1.119.000 aan groot onderhoud uitgegeven.

Openbare verlichting

Voor het instandhouden van de objecten van de openbare verlichtingsinstallaties (lichtmasten, armaturen, meet- en regelkasten en het ondergronds kabelnet) worden de landelijke richtlijnen gevolgd. Het gewenste kwaliteitsniveau is B. In 2019 zijn een groot aantal energiezuinige LED-lampen in gebruik genomen. Daarnaast is een nieuw schakelsysteem aangebracht voor aansturing van de verlichting. De uitgaven voor openbare verlichting waren in 2019 € 207.000.

Financiering

Inleiding

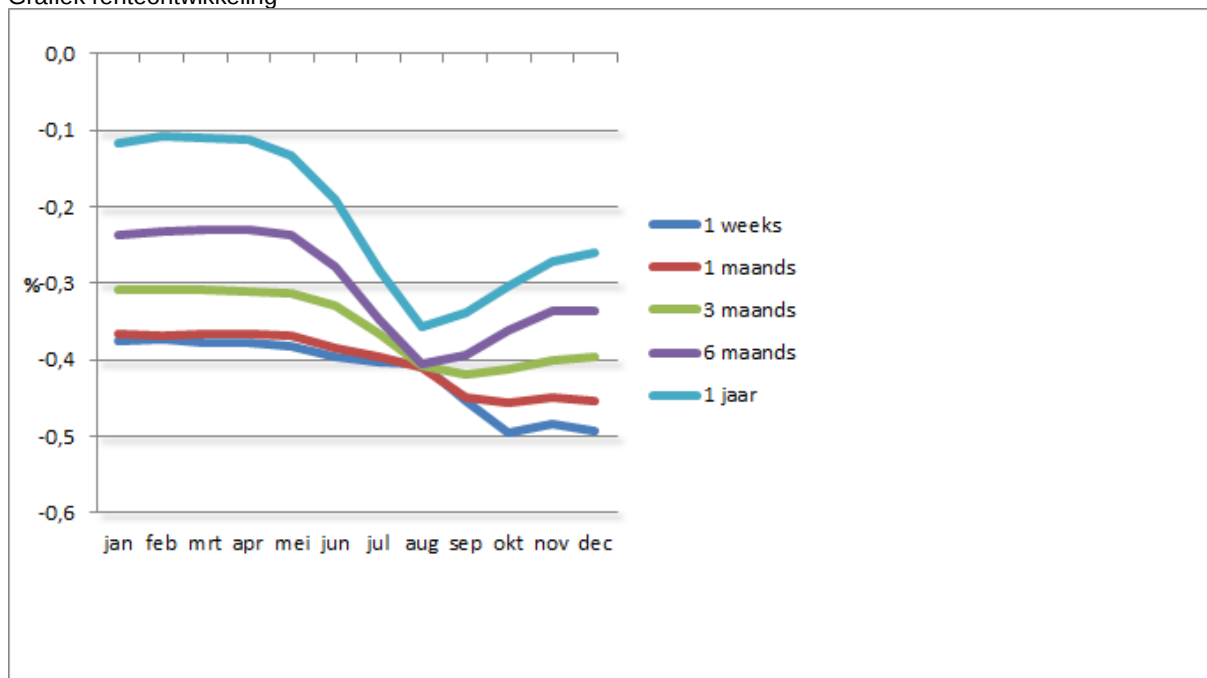
Bij de paragraaf Financiering gaat het om de wijze waarop de gemeente benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijk) overtollige geldmiddelen onderbrengt bij het Rijk. De wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO), de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO), de wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) en de wet Schatkistbankieren vormen het wettelijk kader voor de financiering. De gemeente heeft als uitvloeisel hiervan de Financiële verordening en het Treasurystatuut vastgesteld. In deze Financieringsparagraaf worden de ontwikkelingen omtrent de financiering inzake het rekeningjaar 2019 weergegeven.

Renteontwikkeling

Kortlopende rentetarieven (1 jaar en korter)

Gedurende 2019 zijn de kortlopende rentetarieven nog verder gedaald. Alle tarieven voor kort geld waren in 2019 negatief. De lage stand van de tarieven wordt voornamelijk veroorzaakt door de maatregelen van de Europese Centrale Bank (ECB) ter stimulering van de economie. Onderstaande grafiek geeft een overzicht van de ontwikkeling van de rente inzake op te nemen gelden over kortlopende periodes gedurende het jaar 2019.

Grafiek renteontwikkeling

Langlopende rentetarieven (langer dan 1 jaar)

De langlopende rentetarieven zijn ten opzichte van 2018 gedaald. Nieuwe leningen konden in 2019 worden aangetrokken voor gemiddeld 0,72%, uitgaande van een periode van 20 jaar. Leningen met een periode van 10 jaar kosten gemiddeld 0,27% en leningen met een periode van 5 jaar kosten gemiddeld 0,02%.

Gevolgen voor onze gemeente

Verwijzend naar de voorgaande punten is het rentetarief voor het korte geld goedkoper dan dat voor het lange geld. Financiering voor een periode van 1 jaar of minder (kasgeld) heeft daardoor de voorkeur. Er is echter in de wet FIDO een kasgeldlimiet opgenomen. Na overschrijding van deze limiet (maximaal drie kwartalen achtereen) dient de financiering plaats te vinden met lang geld. Door deze situatie is de gemeente genoodzaakt om op termijn langlopende leningen aan te trekken.

Treasurybeleid en risicobeheer

De gemeente Langedijk voert een zorgvuldig treasurybeheer. Een onderdeel hiervan is risicomijding. Voor de beheersing van de uitgaven en de inkomsten is een goed liquiditeitenbeheer daarom van groot belang. Hiervoor is gebruik gemaakt van diverse liquiditeitenplanningen. Deze verschaffen inzicht om op het juiste moment en tegen gunstige condities geldmiddelen op te nemen.

Tevens zijn de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en het drempelbedrag schatkistbankieren nauwkeurig in de gaten gehouden en is -binnen de gestelde regels en rekening houdend met mogelijke risico's- getracht de limieten maximaal te benutten.

Kasgeldlimiet

Een belangrijk uitgangspunt in de wet FIDO is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan korte financiering, dat wil zeggen een rentetypische looptijd tot één jaar, is in de wet FIDO de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage (voor gemeenten 8,5%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. De gemiddelde korte financiering (de netto vlottende schuld) dient per drie maanden getoetst te worden aan de kasgeldlimiet. Hiertoe wordt het gemiddelde genomen van de korte financiering per aanvang van de drie kalendermaanden in een kwartaal.

Overzicht kasgeldlimiet over het jaar 2019

Berekening kasgeldlimiet 2019 (* € 1.000)	
Begrotingstotaal	68.903
Vastgesteld percentage	8,50
Kasgeldlimiet	5.857

Berekening kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	1 ^e kwartaal 2019	2 ^e kwartaal 2019	3 ^e kwartaal 2019	4 ^e kwartaal 2019
Gemiddelde vlottende schuld (+) / gemiddeld overschot vlottende middelen (-)	18.530	20.963	4.326	10.067
Kasgeldlimiet	5.857	5.857	5.857	5.857
Overschrijding van de kasgeldlimiet	12.673	15.107		4.210
Ruimte onder de kasgeldlimiet			1.531	

In 2019 heeft de gemeente het eerste, tweede en vierde kwartaal de kasgeldlimiet overschreden. Het derde kwartaal van 2019 is de gemeente echter binnen de kasgeldlimiet gebleven. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet langer dan drie kwartalen achtereenvolgend, dient dit aan de toezichthouder gemeld te worden. Dit was in 2019 niet nodig. Per 31 december 2019 is de boekwaarde van de kasgeldlening € 12 miljoen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij (her)financiering te beheersen. Hiermee wordt nagestreefd dat gemeenten hun vaste leningportefeuille zodanig spreiden dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden verdeeld. De jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Herfinanciering houdt in dat een vervangende lening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van een bestaande lening te voldoen. Renteherziening doet zich voor wanneer de geldgever het rentepercentage gedurende de looptijd herziet. Bij het aangaan van een lening zijn contractueel de aflossingsverplichtingen, de renteverplichtingen en de eventuele renteherziening momenten vastgelegd.

Overzicht renterisiconorm over het jaar 2019

Berekening renterisiconorm 2019 (* € 1.000)	
Begrotingstotaal	68.903
Vastgesteld percentage	20
Renterisiconorm	13.781

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
1. Renteherzieningen	0	0	0	496
2. Aflossingen	7.216	7.248	7.280	5.836
3. Renterisico	7.216	7.248	7.280	6.332
4. Renterisiconorm	13.781	13.228	13.228	13.228
5. Ruimte onder renterisiconorm	6.565	5.980	5.948	6.896
6. Overschrijding renterisiconorm				

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat in het jaar 2019 de renterisiconorm niet is overschreden. De gemeente heeft in 2019 in totaal € 7,2 miljoen op langlopende leningen afgelost. Per 1 juli 2019 is een langlopende lening afgesloten van € 14,9 miljoen met een looptijd van ruim 18 jaar tegen 0,42% rente. Daarnaast is maandelijks kasgeld aangetrokken (financieringsbehoefte). Er zijn geen renteherzieningen geweest. De boekwaarde van de langlopende leningen ultimo 2019 is € 73,9 miljoen. Hiervan is € 4 miljoen doorverstrekkt aan een woningbouwvereniging. Ook de komende jaren blijft de gemeente binnen de renterisiconorm. In 2020 wordt € 7,2 miljoen afgelost op langlopende leningen.

Financieringsovereenkomst BNG Bank

Per 1 januari 2019 is de financieringsovereenkomst met de BNG Bank herzien. De BNG Bank is vanaf 1 januari 2019 bereidstellingsprovisie in rekening gaan brengen voor het ongebruikte deel van de kredietlimiet en stelde de gemeenten destijds in de gelegenheid om de kredietlimiet in rekening-courant aan te passen om zo de verschuldigde bereidstellingsprovisie te beperken. De gemeente heeft daarbij de kredietlimiet aangepast van € 6 miljoen naar € 2,4 miljoen. Daarnaast is een intra-daglimiet van € 3,6 miljoen geïntroduceerd.

Schatkistbankieren

Het Rijk heeft schatkistbankieren zonder leenfaciliteit verplicht gesteld voor gemeenten. Dit heeft namelijk een positief effect op de omvang van de overheidsschuld (EMU-schuld). Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden, waaronder gemeenten, al hun liquide middelen en beleggingen aanhouden in de Nederlandse schatkist bij het ministerie van Financiën en niet langer financiële geldmiddelen en vermogen bij private partijen buiten de schatkist houden.

Gemeenten mogen hun overtollige financiën tot een bepaald bedrag buiten de schatkist van het Rijk aanhouden. Voor gemeenten met een begrotingstotaal kleiner of gelijk aan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000. Het drempelbedrag voor de gemeente Langedijk was in 2019 € 516.770.

Overzicht benutting drempelbedrag verplicht schatkistbankieren over het jaar 2019

Benutting drempelbedrag verplicht schatkistbankieren 2019 (* € 1.000)	
Begrotingstotaal	68.903
Vastgesteld percentage	0,75%
Drempelbedrag	517
Benutting kwartaal 1 gemiddeld	471
Benutting kwartaal 2 gemiddeld	467
Benutting kwartaal 3 gemiddeld	97
Benutting kwartaal 4 gemiddeld	380
Gemiddeld 2019	354

De gemeente is in alle vier de kwartalen van 2019 onder het drempelbedrag gebleven. Wel heeft de gemeente in 2019 enkele keren tijdelijk overtollige liquide middelen bij het Rijk ondergebracht.

Rentebeleid

Over de activa (grond, gebouwen, grondexploitatie e.d.) van de gemeente wordt een interne rekenrente toegerekend aan de exploitatie. Op deze manier wordt de externe financiering van de gemeente door het aantrekken van geldleningen doorbelast naar de met deze geldleningen aangekochte activa. Aan reserves vindt geen rentebijbeschrijving plaats.

In de grondexploitatie 2020 (onderdeel van de Jaarstukken 2019) is gerekend met een rentepercentage van 1,20%. Voor overige activa wordt de lineaire of annuïtaire afschrijvingsmethode gehanteerd. Voor zowel de activa met de lineaire als de annuïtaire afschrijvingsmethode is in 2019 een rentepercentage van 1,60% gehanteerd.

Jaarlijks wordt bezien of de rekenrentes nog aansluiten op de regelgeving van het BBV en op de verwachte marktontwikkelingen. Op basis van de jaarlijkse actualisatie van het rentebeleid stelt de Raad de rentepercentages voor het komende begrotingsjaar vast. Met de vastgestelde percentages wordt ook de Jaarrekening opgemaakt.

Renteschema

De commissie BBV adviseert om het onderstaande renteschema in de paragraaf Financiering op te nemen, omdat met dit renteschema inzicht wordt gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Renteschema

a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.035
b	De externe rentebaten -/-		-61
	Totaal door te rekenen externe rente		974
c	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-385	
d	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld	0	
	moet worden toegerekend		-385
	Saldo door te rekenen externe rente		589
d1	Rente over eigen vermogen		0
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		0

	De aan taakvelden (inclusief overhead) toe te rekenen rente		589
e	De werkelijk aan taakvelden (inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)		-1.348
	Renteresultaat op het taakveld Treasury		-759

Het voordelige renteresultaat wordt in grote mate veroorzaakt doordat de gemeente door de huidige lage rentestanden op de kapitaalmarkt minder rente betaald aan de bank dan dat wordt doorbelast aan bijvoorbeeld grondexploitatie en investeringen.

Wet HOF en EMU saldo

De Wet Houdbare Overheidsfinanciën heeft tot doel om bij te dragen aan de EMU-norm van maximaal 3% tekort op de Begroting van het Rijk. De wet biedt extra waarborgen en zekerheden om de overheidsfinanciën op een houdbaar pad te houden. De Wet HOF stelt dat decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning moeten leveren bij het streven om te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. In de wet staat niet vermeld dat de decentrale overheden een begrotingsevenwicht in EMU-termen moeten realiseren.

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van een (lokale) overheid. Hierbij zitten ook de inkomsten en uitgaven met een kapitaalkarakter, zoals aan- een verkopen grond, investeringen en investeringsbijdragen. Het onderstaande schema geeft de berekening van het EMU-saldo voor 2019 van de gemeente Langedijk weer:

EMU-saldo

		Begroting 2019	Rekening 2019
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.680	312
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	5.486	4.530
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	2.122	501
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-10.360	-13.737
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	472	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:		
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs) voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie:		
	Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-1997	-231

10		Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0
11		Verkoop van effecten:		
	a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee
	b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0
Berekend EMU-saldo			-5.957	-8.625

Voor 2019 heeft de gemeente een negatief EMU-saldo gerealiseerd van € 8.625.000. Dit betekent dat de gemeente in 2019 meer uitgaven (inclusief uitgaven met een kapitaalkarakter, zoals aan- en verkopen grond, investeringen en investeringsbijdragen) had dan inkomsten. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2019 werd al uitgegaan van een negatief EMU saldo. Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er meer is geïnvesteerd in (im)materiële vaste activa dan bij de Programmabegroting 2019 was begroot.

Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

In deze paragraaf is informatie opgenomen over de organisatieontwikkeling, inhuur van externen, kosten overhead en informatiebeveiliging.

Organisatieontwikkeling

Met Heerhugowaard als fusiepartner is intensief en met enthousiasme samen gewerkt aan het verder uitwerken van een ambtelijke fusie per 1-1-2020.

De basis vormde het in maart 2019 opgestelde Bedrijfsplan voor de ambtelijke fusie van de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk. Dit bedrijfsplan is opgesteld door Berenschot in nauwe samenwerking met ambtenaren van beide gemeenten. De intensiteit en de korte tijd van realisatie leidde tot een substantieel beslag op de ambtelijke capaciteit. Die capaciteit kwam verder onder druk te staan door niet ingevulde vacatures met oog op de komende fusie.

Voor de fusievoorbereiding, het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen en het op orde houden van de dienstverlening waren beheersmaatregelen in de ambtelijke bezetting noodzakelijk. Aanvullend zijn daarom externe medewerkers ingezet om het capaciteitsbeslag te kunnen opvangen.

Op hoofdlijnen zijn de volgende resultaten behaald.

- Verbouwing en inrichting van het CEC de Binding
- Bouw en inrichting accommodatie huisvesting ambtenaren en loods Openbare werken De Berry
- Ambtenaren backoffice gehuisvest in gemeentehuis Heerhugowaard
- Huisvesting publieksdienstverlening en bestuur in de Binding
- Het treffen van de Gemeenschappelijke regeling werkorganisatie Langedijk en Heerhugowaard.
- Inrichting van het organisatiemodel
- Nieuwe functiebeschrijvingen en waarderingen
- Sociaal statuut
- Plaatsing van alle medewerkers in de nieuwe functies
- Realiseren van een gemeenschappelijke ICT omgeving met Heerhugowaard
- Realisatie van een ICT infrastructuur en randapparatuur in CEC de Binding

Bedrijfsvoering zonder Informatiebeveiliging is ondenkbaar. Informatiebeveiliging is een belangrijk onderdeel van de dagelijkse bedrijfsvoering. Daarvoor is in deze paragraaf bedrijfsvoering een apart hoofdstuk opgenomen

Inhuur externen

Net als voorgaande jaren was sprake van een krappe bezetting in de formatie en heeft de organisatie voor de normale bedrijfsvoering en de ontwikkeling van de organisatie gebruik moeten maken van inhuurkrachten. Eerder is al beschreven welke resultaten door de organisatie zijn behaald naast het op orde houden van de normale dienstverlening. De inhuur is globaal op te splitsen in verschillende categorieën te weten:

- Inhuur ten behoeve van de ambtelijke fusie. Deze inhuur bestaat uit verschillende onderdelen. Ten eerste is voor het vormgeven van de ambtelijke fusie (en daardoor ook deels als basis voor de bestuurlijke fusie) specifieke kennis ingehuurd. Deze kosten zijn gedekt binnen de daarvoor door de raad beschikbaar gestelde budgetten. Een volgende categorie inhuur betreft vervanging van vaste medewerkers die betrokken zijn bij de fusie. In veel gevallen is getracht om de taken voor de fusie te laten uitvoeren door eigen medewerkers om zo de betrokkenheid en de kennis te borgen. Voor de uitvoering van de eigen taken is indien nodig externe capaciteit aangetrokken.
Een derde gevolg van de fusie is dat vaste vacatureruimte niet direct is ingevuld vooruitlopend op de ambtelijke fusie. Hierdoor is voorkomen dat er frictiekosten gecreëerd zouden worden. Vanaf het tweede kwartaal is daarom een vacaturestop ingesteld en moest bij de vervulling van vacatures getoetst worden of de invulling van de functie ook op dezelfde manier in de ambtelijke fusieorganisatie nodig was. Hierdoor sluit het personeelsbestand van de gemeente beter aan op de behoefte van de nieuwe organisatie en worden in de toekomst extra kosten voorkomen.
- Tijdelijke extra capaciteit d.m.v. externe inhuur voor nieuwe wettelijke taken. Om nieuwe wettelijke taken direct op niveau uit te kunnen voeren of toekomstige wettelijke taken goed voor te bereiden is gekozen voor inhuur van specifieke kennis van het uitvoeren en opzetten van deze (nieuwe) taken;
- Inhuur in verband met ziekte vast personeel;
- Inhuur in verband met specifieke kennis die niet aanwezig is binnen de vaste organisatie;
- Inhuur sociaal domein conform de opdracht van de gemeenteraad.

Dekking inhuur

De dekking van de inhuur is op verschillende manieren geregeld in het afgelopen jaar. Als eerste zijn er enkele specifieke begrotingsposten voor reguliere inhuur. Dit betreft budget voor taken waar in de reguliere bedrijfsvoering inhuur voor nodig is. Te denken valt aan inhuur voor het uitvoeren van afvalinzameling in de vakantieperiodes. De vaste medewerkers gaan op vakantie en de dienstverlening moet volgens het schema doorgaan.

Een volgende dekkingscategorie die past binnen de normale bedrijfsvoering is dekking vanuit de vacatureruimte. Vacatures kunnen tijdelijk of volgens planning niet ingevuld worden en daardoor ontstaat ruimte in het salarisbudget dat gebruikt kan worden om inhuur te dekken. Gevallen waarbij dit ontstaat is als een vacature niet direct is in te vullen of als er bewust gekozen is om een vacature niet in te vullen (bijvoorbeeld in het kader van de ambtelijke fusie).

Een grote andere dekkingspost betreft budget van projecten en investeringen zoals GREX-en en projecten zoals de invoering van de omgevingswet. Voor deze projecten heeft de raad geld ter beschikking gesteld of is dekking in de projecten vanuit gelden van derden. Hoewel deze budgetten niet zijn gerubriceerd als inhuurbudget is het gebruikelijk dat hier wel externe capaciteit voor gebruikt wordt. Tenslotte is er inhuur geweest voor de voorbereiding en uitwerking van de fusie. De omvang van deze werkzaamheden is dermate veel en complex dat dit niet alleen met eigen capaciteit uit te voeren is. Deze kosten worden gedekt door de budgetten die beschikbaar zijn gesteld voor de fusie en een ander deel is vooruitlopend op de te ontvangen bedragen voor de bestuurlijke fusie.

In het totaal kan geconcludeerd worden dat de inhuur is gedaan binnen de totale aanwezige door de raad goedgekeurde budgetten omdat er een positief rekeningresultaat is.

Overzicht kosten van overhead

Definitie van overhead

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan derhalve niet rechtstreeks ten dienste van de (externe) klant.

Overhead bestaat uit:

- Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch). Projectleiding valt hier buiten;
- Financiën, Toezicht en Controle gericht op de eigen organisatie;
- P&O/HRM;
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering (ICT);
- Facilitaire zaken en Huisvesting (incl. beveiliging);
- DIV;
- Managementondersteuning primair proces.

De formatie van stafafdelingen is inclusief management en secretariaat van de afdeling.

Kosten van overhead

Soort lasten	begroting	realisatie
Kosten overhead		
Facilitaire zaken en Huisvesting	974	875
Juridische zaken	167	183
P&O/HRM	337	308
Afdelingskosten primair proces	881	983
Directie en management	268	257

Informatievoorziening en automatisering (ICT)	1.508	1.426
Afdelingskosten Bestuur- en managementondersteuning	3.749	4.362
Documentaire informatievoorziening	222	255
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	15	6
subtotaal	8.121	8.655
Verrekeningen met balans		
Verrekeningen met GREX en investeringen	-334	-207
Totaal	7.787	8.448

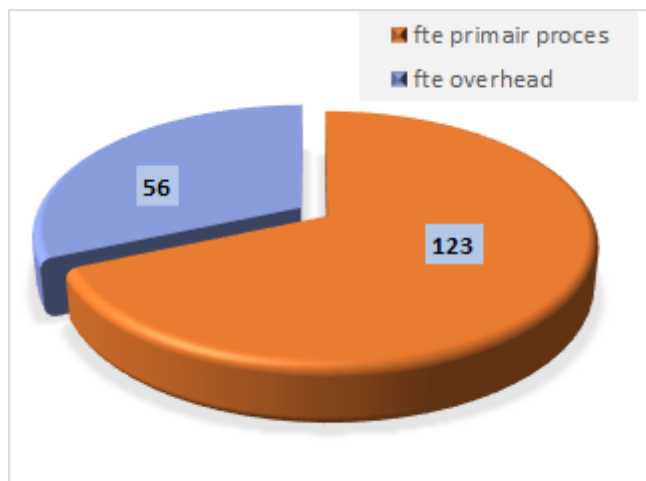
Overhead in relatie tot Fte

Berekening overhead formatie percentage

Totaal aantal fte overhead gedeeld door totaal aantal fte (beide formatieve omvang).

Totaal formatie	179,14
fte primair proces	122,68
fte overhead	56,46
Overheadpercentage	32%

De onderstaande tabel geeft inzicht in de overheadformatie.

Overhead in relatie tot totale lasten

	Overhead	Lasten	Overhead %
begroting	7.787	69.416	11,22%
rekening	8.448	80.103	10,55%
saldo	-661	-10.687	0,67%

Informatiebeveiliging

IB-beleid, doelstellingen en afspraken

Op 1 januari 2020 heeft de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) definitief vervangen. De BIO bevat minder beheersmaatregelen, die echter in tegenstelling tot de BIG allemaal en altijd verplicht zijn. In aanvulling op deze verplichte maatregelen dient door de toepassing van risicomanagement vastgesteld te worden of aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Het gemeentebestuur heeft zichzelf tot doel gesteld te voldoen aan de minimumvereisten van landelijke en Europese wet- en regelgeving en baseert haar aanpak op een risicoafweging. De implementatie van de BIO is in 2019 gestart en zal verder opgepakt en gecontinueerd worden in 2020. Bij aanbestedingen, zoals voor de Hoofdader, wordt reeds gewerkt volgens de risicoaanpak van de BIO.

In 2019 is aangevangen met het actualiseren van het huidige informatiebeveiligingsbeleid, waarbij rekening wordt gehouden met de BIO en de NEN/ISO 27001 en NEN/ISO 27002. Met de nieuwe werkorganisatie wordt het beleidskader in 2020 afgerond.

Algemeen beeld en resultaten afgelopen periode

De dreiging voor de informatieveiligheid van de (lokale) overheid is permanent. Vrijwel alle vitale processen en systemen in Nederland zijn deels of volledig gedigitaliseerd waarbij er nauwelijks terugvalopties of analoge alternatieven zijn. Deze factoren maken de (lokale) overheid kwetsbaar voor digitale aanvallen. Het beeld is dat de dreiging in zowel omvang als complexiteit is toegenomen. In dit kader is weerbaarheid een belangrijk instrument om incidenten te voorkomen en schade te beperken. In 2019 heeft ook onze gemeente ervaren hoe belangrijk het is alert te zijn op actuele dreigingen en de juiste maatregelen te nemen.

Het nemen van de juiste maatregelen begint bij het vroegtijdig meewegen van informatieveiligheid en privacy bij nieuwe of gewijzigde processen. Een voorbeeld hiervan is de aanbesteding van de Hoofdader (stelsel van applicaties waarmee processen worden behandeld gericht op dienstverlening en documentbeheer) waarbij op basis van een risicoanalyse beveiligingsmaatregelen zijn geformuleerd. Ook zijn vanuit de aanjaagrol projecten opgestart om risico's te verkleinen. Het project 'Veilig uitwisselen van informatie', waarvan veilig mailen onderdeel uitmaakt, is een voorbeeld van zo'n project dat in 2019 is geïnitieerd.

Er zijn stappen gezet richting meer compliancy ten aanzien van informatieveiligheid en privacy. In 2019 is een start gemaakt met het uitvoeren van risicoanalyses (zgn. DPIA's) op nieuwe processen/systemen; 5 in totaal. Dat geeft inzicht en leidt tot maatregelen die de risico's verkleinen. Ook zijn er flink meer incidenten gemeld dan in 2018 (zie kopje Beveiligingsincidenten/datalekken). De ingezette weg van het creëren van (continue) bewustwording werpt zijn vruchten af: men (h)erkent incidenten sneller als zodanig en meldt ze zonder schroom. We leren ervan en groeien daarmee meer en meer naar een volgende volwassenheidsfase. Het plan was in 2019 de bewustwording binnen de organisatie te vergroten door middel van cyclisch leren. Gelet op de noodzakelijke inspanningen rondom het fusieproces met Heerhugowaard is deze beheersmaatregel doorgeschoven naar 2020, zodat het de aandacht krijgt die het verdient.

Disclaimer

Het bereiken van volledige informatieveiligheid, waarbij zich geen incidenten voordoen zonder gevolgen voor de organisatie, is helaas een illusie. De maatregelen op het gebied van informatiebeveiliging bieden vaak alleen bescherming tegen bekende bedreigingen en lopen daardoor achter op de realiteit. Daarnaast is de invloed van menselijk handelen op informatieveiligheid groot. Een alerte signalering van en ingrijpen bij daadwerkelijke incidenten zijn daarom zo mogelijk van nog groter groot belang dan het preventief beveiligen van informatie.

Beheersmaatregelen IB

Een belangrijke beheersmaatregel is, naast het opzetten van de beleidscyclus, het bewustmaken van het management en de medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie van hun verantwoordelijkheid ten aanzien van informatieveiligheid en privacy en deze te borgen in de werkprocessen. Door deze borging ontstaat een stabiele basis, die een voorwaarde vormt voor de vervolgstappen naar technische en organisatorische voorzieningen en/of aanvullende procedures. In 2019 is in de afdelingsoverleggen, het MT, college en raad aandacht besteed aan informatieveiligheid en privacy en de consequenties voor de organisatie.

Het is daarnaast van belang dat het strategisch beleidskader wordt geactualiseerd en de uitvoering meer wordt vastgelegd en geborgd.

Collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging DigiD en SUWInet

Zie separate collegeverklaring ENSIA.

Incidenten

In 2019 zijn binnen Langedijk 13 unieke beveiligingsincidenten gesignaleerd en geregistreerd. In overleg met de verantwoordelijk manager worden passende maatregelen genomen om van deze incidenten te leren en ze in de toekomst mogelijk te voorkomen. Deze incidenten hadden betrekking op de volgende categorieën:

62%	Mens (8)
31%	ICT (4)
7%	Procedure (1)

Als gevolg van de inzet op bewustwording binnen de organisatie zijn in 2019 meer incidenten als zodanig herkend en gemeld. De verwachting is dat door verdere investering in bewustwording het aantal incidenten de komende jaren nog verder zal toenemen zonder dat dit betekent dat het niveau van informatieveiligheid afneemt.

Meerjarenperspectief (vervallen)

Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen

Algemeen

De gemeente Langedijk werkt op vele fronten samen. Binnen dit scala aan samenwerkingsvormen zijn verbonden partijen de (zelfstandige) organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk én financieel verbonden heeft. Een verbonden partij komt tot stand wanneer een publiek belang aan de orde is bij de uitvoering van een taak, die de gemeente niet persé zelf hoeft uit te voeren, en andere instrumenten, zoals inkoop of subsidie, niet toereikend zijn. Het heeft in dat geval een meerwaarde om een zelfstandige organisatievorm te kiezen die het beste past bij de publieke taak. En deze taak bepaalt dan of een publiekrechtelijke, of een privaatrechtelijke organisatie passend is.

De definitie van een verbonden partij, zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) luidt als volgt: 'een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de provincie of de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft'.

Publiekrechtelijke organisaties zijn de gemeenschappelijke regelingen die op grond van de Wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in het leven zijn geroepen. Daarvan zijn lichtere en zwaardere vormen te onderscheiden. Privaatrechtelijke organisaties zijn, onder andere, stichtingen, vennootschappen en verenigingen en vinden hun wettelijke bepalingen in het Burgerlijk Wetboek.

Een gemeente heeft een bestuurlijk belang als zij zeggenschap heeft, dit kan door:

- het hebben van een zetel in het bestuur door een vertegenwoordiger van de gemeente, of
- het hebben van stemrecht.

Een gemeente heeft een financieel belang als zij middelen ter beschikking heeft gesteld die:

- ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij (leningen/aandelenkapitaal) en/of:
- ze aansprakelijk gesteld kan worden (borgstellingen/garanties).

Gemeenschappelijke regelingen voeren gemeentelijk beleid en/of beheer uit op verschillende terreinen. Soms is het verplicht dat een gemeenschappelijke regeling dat doet, in casus bij de Veiligheidsregio, de GGD en de RUD. In andere gevallen is sprake van beleid dat een gemeente niet alleen dan wel niet doeltreffend kan uitvoeren. De deelname in het aandeelkapitaal van een aantal vennootschappen vloeit in hoofdzaak voort uit de maatschappelijke belangen die door deze vennootschappen worden (werden) nagestreefd.

Visie op verbonden partijen

De gemeenteraad heeft de volgende uitgangspunten bepaald bij het toetreden tot de verbonden partij.

- Bij samenwerking dient er focus te zijn op het perspectief en het belang van de Langedijkers. De raad vindt het belangrijk dat de burger de gemeente kent en dat de gemeente de burger kent.
- Beleid en regie moeten goed zijn ingeregeld in nieuwe samenwerkingsvormen. Steeds moet vooraf duidelijk zijn waar de gemeente op wil sturen en wat er moet worden gemonitord.
- De raad wil altijd zicht hebben (om daarmee greep te kunnen houden) op de inhoud, de kosten en de kwaliteit van het samenwerkingsinitiatief.

Samenwerken, door het op afstand zetten van één of meerdere taken van de gemeente betekent ook dat zeggenschap wordt opgegeven. De veel gehoorde roep om 'grip' te verkrijgen is dan een logisch uitvloeisel van het feit dat de verantwoordelijkheid voor (de uitvoering van) die taak wél bij de gemeente blijft liggen.

Samenwerking met Heerhugowaard

Aan de samenwerking met Heerhugowaard, waarbij het streven is te komen tot een vergroting van kennis en vaardigheden op het gebied van juridische en financiële aangelegenheden, is in 2018 verder vorm gegeven.

Ontwikkelingen (boven)regionaal

Door de gemeenteraad is op 6 maart 2018 het besluit 'Verbetering informatievoorziening door gemeenschappelijke regelingen aan raden' genomen. Dit besluit is in het eerste half jaar van 2018 door alle gemeenteraden van Noord-Holland-Noord gelijkluidend genomen.

Deze besluitvorming heeft geleid tot de oprichting van een nieuwe proces- en regiegroep, namelijk de Regietafel NHN. In deze regietafel wordt aandacht besteed aan de goede samenwerking tussen Gemeenschappelijke Regelingen en gemeenten; de uitvoering van de raadsbesluiten voorbereid; en er wordt aandacht geschonken aan de financiële uitgangspunten ten aanzien van de Gemeenschappelijke Regelingen.

Risico-inventarisatie

Eind 2015 is gestart met het op regionaal niveau opzetten en uitvoeren van een risicoanalyse van de verbonden partijen, binnen de regio Alkmaar. Met deze analyse wordt het eenvoudiger een beeld te vormen welke partijen meer of minder aandacht behoeven en wordt het gevoel van 'grip hebben op' verbeterd.

De risico-inventarisatie en de analyse daarvan wordt uitgevoerd aan de hand van een vragenlijst waarin de risico's worden geïnventariseerd en beoordeeld op de volgende deelgebieden omgeving, politiek bestuurlijk belang, governance (het bestuur), financieel belang, organisatie, control & kwaliteit en tenslotte flexibiliteit.

De gerealiseerde score is gebaseerd op een maximale score van 50 en een minimale score van 10 per (sub)onderdeel. De uiteindelijke risicoscore is een gemiddelde van alle te behalen scores. In dit geval is een lage score gunstig en een hoge score ongunstig.

Onderstaande tabel biedt inzicht in de scores van de gemeenschappelijke regelingen (de publiekrechtelijke rechtsvorm) die gerelateerd zijn aan de gemeente Langedijk. In de tabel wordt het aandeel van Langedijk aan een gemeenschappelijke regeling, afgezet tegen de uitkomsten van de risicoanalyse. De scores zijn opgesteld in het voorjaar van 2018.

Naam verbonden partij	Rechtsvorm	Publiek/ privaat	Risico- score	Aandeel Langedijk
Haltewerk	Bedrijfsvoerings-organisatie	Publiek	31,57	Basis aantal inwoners en afgegeven beschikkingen
Gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD)	Openbaar lichaam	Publiek	30,62	Aantal inwoners
Veiligheidsregio Noord Holland Noord (VRNHN)	Openbaar lichaam	Publiek	28,10	Aantal inwoners
Regionale uitvoeringsdienst Noord-Holland-Noord (RUDNHN)	Openbaar lichaam	Publiek	26,29	1,4%
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA)	Openbaar lichaam	Publiek	25,71	Aantal inwoners
Werkvoorzieningsschap Noord-Kennemerland (WNK)	Openbaar lichaam	Publiek	25,57	Geen financiële bijdrage
Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI)	Openbaar lichaam	Publiek	23,67	Geen financiële bijdrage
Recreatieschap Geestmerambacht (GA)	Openbaar lichaam	Publiek	22,26	15%
Cocensus	Openbaar lichaam	Publiek	21,95	Afgenomen werkzaamheden

Uit deze analyse blijkt dat Haltewerk en de GGD het hoogste risicoprofiel hebben. De belangrijkste redenen van de uitkomst van deze risicoscore zijn het naar verhouding grote maatschappelijke en politieke risico dat met deze organisaties verbonden is. Dit door de aard van de regeling en het aantal taken dat deze regelingen, naast hun kerntaken, voor deelnemers en eventueel de markt uitvoeren.

Gemeenschappelijke regelingen

Cocensus

[Website](#)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Hoofddorp
Openbaar belang	Het uitvoeren van de werkzaamheden met betrekking tot de gemeentelijke belastingen.
Vertegenwoordiging	Het bestuur is samengesteld uit een Dagelijks Bestuur (DB) en een Algemeen Bestuur (AB). Het DB vergadert vijf keer per jaar. Twee van deze vergaderingen worden opgeschaald tot een AB-vergadering, met name om de Jaarrekening en de Begroting vast te stellen. Wethouder J. Nieuwenhuizen is lid van het Dagelijks Bestuur.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel

bedragen * € 1.000

Eigen vermogen 01-01	€ 200	31-12	€ 205
Vreemd vermogen 01-01	€ 5.588	31-12	€ 5.588
Resultaat	€ 5		
Bijdrage	€ 451		

Overig

Risico's	Er zijn geen noemenswaardige risico's van toepassing. In het verlengde van de ISO-certificering vindt jaarlijks een uitgebreide risico-inventarisatie plaats. Deze inventarisatie met de daaraan gekoppelde beheersmaatregelen wordt elk kwartaal besproken in het MT van Cocensus en éénmaal per jaar in de vergadering van het Bestuur van Cocensus.
Risicoscore	21,95%

Ontwikkelingen	In 2018 is een verdere stap gezet in de ontwikkeling van het digitale portaal, waarmee producten aan de burgers worden aangeboden. Ruim 39% van alle belastingaanslagen is op verzoek van de betreffende burgers digitaal via MijnOverheid aangeboden. Daarnaast is in 2018 de implementatie van de AVG en de Wet Datalekken afgerond en is het BIG-project afgerond. Op personeelsgebied is door het bestuur van Cocensus besloten om het Generatiepact in te voeren. Ook is in 2018 in samenspraak met de Waarderingskamer een belangrijke kwaliteitsimpuls gerealiseerd aan met name de gegevensregistratie voor de WOZ en is het project gestart met de aangekondigde wijziging van de waarderingssystematiek (o.b.v. vierkante meters) in 2021. Tot slot is in 2018 het projectplan opgestart voor de herhuisvesting van Cocensus.
----------------	--

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)

[Website](#)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar		
Openbaar belang	De GGD Hollands Noorden - bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord-Holland Noord. - bewaakt door de gezondheidsrisico's en -onveiligheid te signaleren en de inzichten hierover actief te verspreiden. - beschermt tegen bedreigingen van de volksgezondheid met preventie, bestrijding en voorlichting. - bevordert individueel en collectief gezond gedrag en preventief beleid van de gemeenten en andere spelers in de gezondheidszorg. Deze doelstelling leidt tot de volgende hoofdtaken: -ondersteuning van gemeenten bij realisatie en uitvoering van lokaal gezondheidsbeleid; -uitvoering van wettelijk opgelegde taken zoals: infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, jeugdgezondheidszorg, publieksvoorlichting en gezondheidsbevordering.		
Vertegenwoordiging	De raad van elke deelnemer wijst een lid van het algemeen bestuur aan. Wethouder Reijven is namens Langedijk lid van het algemeen bestuur.		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Financieel	<i>bedragen * € 1.000</i>		
Eigen vermogen 01-01	€ -133	31-12	€ 0
Vreemd vermogen 01-01	€ 10.490	31-12	€ 10.490
Resultaat	€ -213		
Bijdrage	€ 0		
Overig			
Risico's	De algemene reserve van de GGD was na onttrekking van het negatieve resultaat (GGD dossier) over 2017 te laag. Na de 2e begrotingswijziging GGD 2018, bedraagt de algemene reserve ultimo 2018 €141.000 positief (indien ingestemd wordt met de verwerking van het positieve resultaat in de algemene reserve).		

Risicoscore	31,57%
Ontwikkelingen	De GGD HN heeft in 2019 ingezet op de voorbereiding van de invoering van de Wet verplichte GGZ per 1 januari 2020. Samen met de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst nam de GGD haar rol in de voorbereiding van de Omgevingswet.

Halte Werk

[Website](#)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	Het uitvoeren van de Participatiewet en daaraan verwante regelingen, waaronder inkomensondersteuning en schuldhelpverlening.
Vertegenwoordiging	Het bestuur wordt gevormd door één collegelid per gemeente. Wethouder M. Reijven vertegenwoordigt Langedijk.
Rechtsvorm	Bedrijfsvoeringsorganisatie

Financieel

bedragen * € 1.000

Eigen vermogen 01-01	€ 0	31-12	€ 0
Vreemd vermogen 01-01	€ 5.588	31-12	€ 5.588
Resultaat	€ 0		
Bijdrage	€ 0		

Overig

Risico's	De samenvoeging met Halte Werk tot één werkbedrijf is vertraagd en is in voorbereiding middels samenwerkingspilots.
Risicoscore	28,10%
Ontwikkelingen	In 2019 zijn drie pilots regionale samenwerking Participatiewet gestart die door Halte Werk en het WNK gezamenlijk zijn opgezet en uitgevoerd. Het doel van de pilots is de mogelijkheden te optimaliseren om mensen naar vermogen deel te laten nemen in de samenleving en perspectief te bieden op deelname, door maatwerk, aansluiten bij de leefwereld en een nieuwe en integrale werkwijze. De resultaten zijn in het eerste kwartaal van 2020 bekend.

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

[Website](#)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Hoorn
Openbaar belang	Het gezamenlijk uitvoeren van milieutaken in het samenwerkingsgebied.
Vertegenwoordiging	Deelnemers zijn de 19 gemeenten uit de kop van Noord-Holland en de provincie Noord-Holland. Er is een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. wethouder A. Jongenelen zit in het algemeen bestuur en ook in het dagelijks bestuur.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel

bedragen * € 1.000

Eigen vermogen 01-01	€ 2.114	31-12	€ 2.595
Vreemd vermogen 01-01	€ 5.393	31-12	€ 5.393
Resultaat	€ 1.365		
Bijdrage	€ 163		

Overig

Risico's	Door wijziging van de wetgeving, maar ook toename van het aantal bedrijven en (mogelijke) uitbesteding van extra taken is het de verwachting dat de lumpsumbijdrage de komende jaren onvoldoende is om de taakuitvoering op gelijkblijvend niveau uit te voeren. Verder zal de extra bijdrage in verband met Masterplan ICT leiden tot een kleine verhoging van de bijdrage.
Risicoscore	26,29%
Ontwikkelingen	De OD NHN werkt aan het project Outputfinanciering, waarmee de deelnemers betalen voor hetgeen ze afnemen. Daarnaast is de voorbereiding van de implementatie van de Omgevingswet voor 2019 van belang. Evenals realisatie van doelstellingen uit het Masterplan ICT.

Recreatieschap Geestmerambacht

[Website](#)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Noord-Scharwoude
Openbaar belang	-Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van openluchtrecreatie; -Het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; -Het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op deze functies.
Vertegenwoordiging	Het algemeen bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van aan de regeling deelnemende gemeenten. Wethouder J. Nieuwenhuizen en wethouder A. Jongenelen vertegenwoordigen Langedijk.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam
Financieel	<i>bedragen * € 1.000</i>

Eigen vermogen 01-01	€ 8.318	31-12	€ 7.049
Vreemd vermogen 01-01	€ 245	31-12	€ 245
Resultaat	€ 133		
Bijdrage	€ 58		

Overig

Risico's	Door de uittredingen van de provincie Noord-Holland en de gemeente Schagen en de eindigheid van de exploitatiereserve ontstaat over een aantal jaren een exploitatietekort. Om een dergelijk tekort te voorkomen wordt door het Schap gewerkt aan een transitieplan.
Risicoscore	22,57%
Ontwikkelingen	In 2019 zijn de werkzaamheden van het recreatieschap vervolgd op de in 2017 gestarte en in 2018 gecontinueerde werkzaamheden voor het opstellen van een transitieplan/visie voor de schapsgebieden. Directe aanleidingen hiervoor waren de uittredingen van de provincie Noord-Holland en de gemeente Schagen en de eindigheid van de algemene exploitatiereserve van het schap.

Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA)

[Website](#)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	Het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historisch bronnenmateriaal en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar te maken voor een breed publiek
Vertegenwoordiging	Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemers aan deze regeling. Wethouder J. Nieuwenhuizen zit namens gemeente Langedijk in het algemeen bestuur.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam
Financieel	<i>bedragen * € 1.000</i>

Eigen vermogen 01-01	€ 196	31-12	€ 180
Vreemd vermogen 01-01	€ 212	31-12	€ 212
Resultaat	€ 123		
Bijdrage	€ 117		

Overig

Risico's	De risico's met betrekking tot de e-depotvoorziening die in de begroting 2018 waren opgenomen hebben zich niet voorgedaan.
Risicoscore	25,71%
Ontwikkelingen	In 2018 is de opdracht voor de inrichting van een e-depot verleend en is het de bedoeling dat de aangesloten overheden in de periode 2019 – 2021 hierop aangesloten kunnen worden. De aansluiting van Langedijk op het e-loket Bouwdossiers is in 2019 gerealiseerd.

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

[Website](#)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	Minder leed en schade door een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie.
Vertegenwoordiging	Het Algemeen Bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemers aan deze regeling. Burgemeester L.A.M. Kompier zit namens gemeente Langedijk in het algemeen bestuur.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam
Financieel	<i>bedragen * € 1.000</i>

Eigen vermogen 01-01	€ 5.269	31-12	€ 5.010
Vreemd vermogen 01-01	€ 55.995	31-12	€ 55.995
Resultaat	€ 521		
Bijdrage	€ 1.365		

Overig

Risico's	-
Risicoscore	

Ontwikkelingen	Het motto van de Veiligheidsregio is 'samen hulpvaardig' om leed en schade bij incidenten te voorkomen en te beperken. In het beleidsplan 2016-2019 staat hoe de Veiligheidsregio in deze planperiode leed en schade wil voorkomen en beperken. In 2019 hebben meerdere ontwikkelingen plaatsgevonden. De nieuwe landelijke meldkamer in Haarlem is operationeel geworden op 14 mei 2019 en vanaf 1 juni 2019 hebben de hulpdiensten bij de Veiligheidsregio de beschikking over een Mobiele Commando Unit (MCU). Voorts is de Brandweerschool Noord-Holland opgericht. Dit is een coöperatie van de Veiligheidsregio's Kennemerland, Noord-Holland Noord en Zaanstreek-Waterland. Tevens zijn in 2019 in het kader van het plan Brandweer 360 diverse experimenten gestart (zoals de brandweerassistent, de wijkbrandweerman/vrouw en de dubbelprofessional). Daarnaast is in 2019 - in goede samenwerking met de netwerkpartners - gewerkt aan het opstellen van het Regionaal Risicoprofiel 2020-2021 en het Beleidsplan 2020-2023. Deze stukken worden in maart 2020 vastgesteld.
----------------	--

Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI)

[Website](#)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar		
Openbaar belang	De gemeenschappelijke belangen van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling te behartigen met betrekking tot een doelmatige en milieu hygiënisch verantwoorde verwijdering van afvalstoffen. De VVI is aandeelhouder van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC) en bezit 529 aandelen.		
Vertegenwoordiging	Het bestuur is samengesteld uit een Dagelijks Bestuur en een Algemene Raad. Wethouder J. Nieuwenhuizen is lid van het dagelijks bestuur.		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Financieel	<i>bedragen * € 1.000</i>		
Eigen vermogen 01-01	€ 24	31-12	€ 24
Vreemd vermogen 01-01	€ 2.072	31-12	€ 2.072
Resultaat	€ 0		
Bijdrage	€ 0		

Overig

Risico's	De risico's zijn niet groot omdat sprake is van een groot belang van alle deelnemers om een goede verwerking van de afvalstromen te garanderen. Het indirecte risico is minder duidelijk omdat de VVI slechts als een tussen-organisatie fungeert.
Risicoscore	23,67%
Ontwikkelingen	De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen ter behartiging van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten ingevolge de Wet Milieubeheer verkregen afvalstoffen. Het lichaam tracht dit te bereiken door de oprichting, participatie en beheer van voorzieningen voor de verwerking van afvalstoffen alsmede door de gecoördineerde afzet van afvalstromen bij derden. De doelstelling is in 2019 geheel gerealiseerd.

Werkvoorzieningsschap Noord-Kennemerland (WNK)

[Website](#)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	WNK voert de gemeentelijke taak uit om mensen, die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt, te begeleiden naar duurzame re-integratie. Volgens de Wet sociale werkvoorziening biedt WNK mensen met een arbeidshandicap een passende werkplek in een zo regulier mogelijke, aan de arbeidshandicap aangepaste, werkomgeving. Die kan beschut, binnen het SW-bedrijf worden aangeboden of op een passende plaats bij reguliere instellingen en bedrijven (detachering of begeleid werken).
Vertegenwoordiging	Het algemeen bestuur wordt gevormd door één lid per gemeente. Wethouder M. Reijven is lid van het AB.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam
Financieel	<i>bedragen * € 1.000</i>

Eigen vermogen 01-01	€ 0	31-12	€ 0
Vreemd vermogen 01-01	€ 6.484	31-12	€ 6.484
Resultaat	€ 0		
Bijdrage	€ 0		

Overig

Risico's	De samenvoeging met Halte Werk tot één werkbedrijf is vertraagd en is in voorbereiding middels samenwerkingspilots. Een budgettair neutrale uitvoering van de WSW blijkt niet mogelijk. Door bezuinigingen door het rijk op het uitvoeringsbudget is hierdoor een tekort ontstaan van € 550.000.-
Risicoscore	25,57%
Ontwikkelingen	In 2019 zijn drie pilots regionale samenwerking Participatiewet gestart die door Halte Werk en het WNK gezamenlijk zijn opgezet en uitgevoerd. Het doel van de pilots is de mogelijkheden te optimaliseren om mensen naar vermogen deel te laten nemen in de samenleving

	en perspectief te bieden op deelname, door maatwerk, aansluiten bij de leefwereld en een nieuwe en integrale werkwijze. De resultaten zijn in het eerste kwartaal van 2020 bekend.
--	--

Vennootschappen en coöperaties

Alliander NV

[Website](#)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Arnhem		
Openbaar belang	De deelname in het aandelenkapitaal van energiemaatschappijen vloeit voort uit de van oudsher maatschappelijke belangen die voor deze vennootschappen werden nagestreefd.		
Vertegenwoordiging	De gemeente Langedijk heeft 148.017 aandelen van Alliander NV. Hiervoor ontvangt de gemeente vanaf 2018 (over het jaar 2017) jaarlijks dividend. Wethouder J. Nieuwenhuizen is vertegenwoordiger voor Langedijk in de algemene vergadering van aandeelhouders.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Financieel	bedragen * € 1.000		
Eigen vermogen 01-01	€ 3.942	31-12	€ 4.129
Vreemd vermogen 01-01	€ 1.989	31-12	€ 1.984
Resultaat	€ 337		
Bijdrage			

Overig

Risico's	De deelname in het aandelenkapitaal van energiemaatschappijen vloeit voort uit de van oudsher maatschappelijke belangen die voor deze vennootschappen werden nagestreefd.
Risicoscore	n.v.t.
Ontwikkelingen	Per 18 december 2017 zijn de aandelen overgedragen van de NV Houdstermaatschappij GKNH en is de gemeente rechtstreeks aandeelhouder in Alliander NV.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

[Website](#)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	De BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkteerrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.
Vertegenwoordiging	Gemeente Langedijk heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht tijdens de aandeelhoudersvergadering. Wethouder J. Nieuwenhuizen vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Financieel	bedragen * € 1.000

Eigen vermogen 01-01	€ 4.991	31-12	€ 4.887
Vreemd vermogen 01-01	€ 132.518	31-12	€ 144.802
Resultaat	€ 163		
Bijdrage			

Overig

Risico's	Geen noemenswaardige risico's voor de gemeente Langedijk.
Risicoscore	n.v.t.

Ontwikkelingen	-
----------------	---

NV Houdstermaatschappij GKNH (Gasbedrijf Kop Noord-Holland)

[Website](#)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	De deelname in het aandelenkapitaal van energiemaatschappijen vloeit voort uit de van oudsher maatschappelijke belangen die voor deze vennootschappen werden nagestreefd.
Vertegenwoordiging	De gemeente Langedijk had 174 aandelen van Alliander NV. Deze aandelen werden beheerd door de NV Houdstermaatschappij GKNH. Hiervoor ontving de gemeente jaarlijks dividend. Wethouder J. Nieuwenhuizen is vertegenwoordiger voor Langedijk in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Financieel	bedragen * € 1.000

Eigen vermogen 01-01	€ 1.913	31-12	€ 1.855
Vreemd vermogen 01-01	€ 21	31-12	€ 21
Resultaat	€ -58		
Bijdrage			

Overig

Risico's	
Risicoscore	n.v.t.

Ontwikkelingen	Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders van de NV Houdstermaatschappij GKNH in 2017 is besloten om over te gaan tot liquidatie van de Houdstermaatschappij in verband met de 'Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen', als gevolg waarvan de dividenduitkeringen door de Houdstermaatschappij onderworpen zijn aan de heffing van vennootschapsbelasting. Per 18 december 2017 zijn daarom de aandelen overgedragen en is de gemeente rechtstreeks aandeelhouder in Alliander NV. De vennootschap is nu 'in liquidatie'. De NV Houdstermaatschappij GKNH blijft echter voorlopig voortbestaan om het vermogen van de vennootschap te vereffenen. Pas als alle vorderingen en schulden zijn afgewikkeld, wordt de NV Houdstermaatschappij GKNH geliquideerd. De deelnemende gemeenten blijven zolang 'eigenaar' van zowel positieve als negatieve resultaten van de vennootschap. Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders is besloten pas tot uitkering van het dividend over het jaar 2016 (dat normaal gesproken in 2017 was uitgekeerd) over te gaan, nadat de definitieve vennootschapsbelastingaanslag bekend is. Dit kan echter nog jaren duren.
----------------	--

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V.

[Website](#)

Bestuurlijk				
Vestigingsplaats	Alkmaar			
Openbaar belang	Het Ontwikkelingsbedrijf is een economische aanjager in het noordelijk deel van de provincie. Het initiatief bevordert de onderlinge samenwerking binnen de regio, waardoor efficiënter aan economische doelstellingen gewerkt wordt. Het Ontwikkelingsbedrijf staat voor activiteiten in de regio met als resultaat behoud en groei van de werkgelegenheid. Een op ondernemers gerichte benadering hoort daarbij. Het bedrijf wil daarbij professioneel, dichtbij en ondersteunend acteren.			
Vertegenwoordiging	De gemeente Langedijk is samen met de provincie Noord-Holland, de kamer van Koophandel en de gemeenten in Noord-Holland Noord aandeelhouder van Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV. Wethouder J. Nieuwenhuizen is vertegenwoordiger voor Langedijk in de algemene vergadering van aandeelhouders.			
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap			
Financieel	bedragen * € 1.000			
Eigen vermogen 01-01	€ 806	31-12	€ 843	
Vreemd vermogen 01-01	€ 1.962	31-12	€ 2.545	
Resultaat	€ 38			
Bijdrage	€ 64			
Overig				
Risico's	n.v.t.			
Risicoscore	n.v.t.			
Ontwikkelingen	Ook in 2019 heeft het Ontwikkelingsbedrijf op regionale schaal samengewerkt aan optimalisering van het vestigingsklimaat.			

Grondbeleid

Inleiding

Het beleid dat de gemeente op hoofdlijnen voert is vastgelegd in de *nota Grondbeleid 2017* van de gemeente Langedijk.

Ontwikkelingen

Algemeen

De ontwikkelingen die in het jaar 2019 hebben plaatsgevonden laten zien dat het positieve klimaat op de woningmarkt ook in Langedijk voortduurt.

In het project Westerdel In 2019 zijn de gronden onder 152 projectmatig te realiseren woningen verkocht en geleverd. In 2018 zijn, ter vergelijking, de gronden onder 29 projectmatig te realiseren woningen verkocht en geleverd. Dit verschil is hooguit ten dele te verklaren door een verbetering van de woningmarkt in 2019 ten opzichte van 2018. Het heeft grotendeels te maken met het feit dat begin 2018 de definitieve contracten zijn gesloten met de ontwikkelpartners in relatie tot de ontwikkeling van deelgebied De Straatjes. De piek in grondverkoop in 2019 is daarmee mede het gevolg van reeds in 2018 opgestarte verkoopprocessen en –inspanningen. Grondverkoop laten zich wat dat betreft niet altijd goed vangen binnen de tijdsgrenzen van een verantwoordingsjaar.

Daarnaast zijn 7 gemeentelijke kavels verkocht en geleverd in 2019. Het bouwrijpmaken van deelgebied De Straatjes is in 2019 nagenoeg afgerond. Deelgebied Centrale Buurt (fase 1) was is in een eerder stadium reeds bouwrijp gereed gekomen, alle woningen zijn gebouwd en in 2019 zijn de werkzaamheden in het kader van het woonrijpmaken ook nagenoeg afgerond (behoudens de definitieve verharding en de aanplant van groen rond de straat Bijloort). Voor deelgebied De Eilanden (fase 3) zijn in 2019 de voorbereidingen gestart voor het bouwrijpmaken. Daarnaast zijn de onderhandelingen met de VOF over de definitieve grondverkoopovereenkomst in een vergevorderd stadium.

Begin 2019 heeft de raad de grondexploitatie De Ark vastgesteld. Het gaat om de ontwikkeling van 6 woningen via Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. Het plangebied is gelegen tussen de Parallelweg en de Bovenweg in de kern van Sint Pancras. Met de vaststelling van de grondexploitatie De Ark is een nieuw project aan de projectenportefeuille toegevoegd.

Binnen het project Sint-Maarten is in 2019 één kavel verkocht. Er resteert nog één te verkopen kavel, die onder optie is en naar verwachting in 2020 verkocht zal worden. Daarna zullen de straten Zwanebloem en de Lisdodde woonrijp gemaakt worden. De grondexploitatie kan naar verwachting bij de jaarrekening 2020 worden afgesloten.

Op bedrijventerrein Breekland zijn 2 kavels uitgegeven (3.177 m²) in 2019. Dit is minder dan verwacht, de grondexploitatie per 1-1-2019 ging uit van uitgifte van 1,1 hectare in 2019 (in de grondexploitatie 1-1-2019 wordt een gemiddeld uitgiftetempo van circa 1,1 hectare per jaar gehanteerd). De beoogde effecten van extra promotie en accountmanagement in de vorm van grondverkoop laten zich echter niet altijd vangen in een verantwoordingsjaar. De verwachting is dat in 2020 diverse grondverkoop zullen plaatsvinden vanuit de verkoopinspanningen en in 2019 opgestarte verkoopprocessen. Daarnaast is in 2020 sprake van concrete interesse van diverse nieuwe bedrijven om zich op Breekland te vestigen.

Tegelijkertijd zien we dat de afgelopen jaren de werkelijke verkoopcijfers steeds zijn achtergebleven bij de prognoses. Daarom is de resterende looptijd met zes jaar verlengd. Het eindjaar is verzet van 2034 naar 2040. Hiermee wordt, op basis van de historische uitgifte, een realistischer uitgiftetempo in de grondexploitatie geraamd voor 2020 en

verder. Het gemiddelde uitgiftetempo komt nu uit op circa 8.400 m² per jaar, dit is in lijn met het historisch gemiddelde van de afgelopen 10 jaar. Het overaanbod zoals dat in het onderzoek van Stec (2014) is geconstateerd is niet verdwenen. Dat is en blijft nog steeds een risico bij de verdere ontwikkeling van Breekland. Met de looptijdverlenging en de temporisering van het uitgiftetempo is het financiële risico dat hiermee samenhangt enigszins beperkt.

Herziening grondexploitaties

Rentebeleid

De werkelijke rentelast die in het verantwoordingsjaar 2019 mag worden toegerekend aan de grondexploitaties is bepaald. Het rentepercentage waarmee deze rentelast is bepaald bedraagt 1,2%. Het betreft het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen (indien geen sprake is van projectfinanciering).

Belangrijkste wijzigingen

Er is dit jaar een wijziging in de portefeuille van de lopende grondexploitaties. Begin 2019 is de grondexploitatie De Ark vastgesteld. Hiermee hebben we op dit moment vijf actieve grondexploitaties.

De belangrijkste wijzigingen in de lopende grondexploitaties zijn:

- **Westerdel**

Het grondexploitatieresultaat van het project Westerdal heeft zich in financiële zin sterk verbeterd ten opzichte van vorig jaar van circa 3 miljoen negatief naar circa 2 miljoen positief. Aan de kostenkant is sprake van een voordeel in de kosten voor het bouw- en woonrijpmaken. Dit is het gevolg van een herijking van de civieltechnische kostenraming. Aan de opbrengstenkant is een voordeel opgetreden. Met de VOF Langedijk is voor deelgebied De Straatjes een meerwaarderegeling overeengekomen waarbij de gemeente bij hogere dan vooraf afgesproken v.o.n.-prijzen meeprofiteert in de vorm van een hogere grondwaarde. Deze meerwaarde, die tot op heden niet was ingecalculleerd, heeft zich in 2019 daadwerkelijk voorgedaan. Doordat het klimaat op de woningmarkt goed is, is de verwachting dat een deel van de verwachte opbrengsten eerder in de tijd gerealiseerd gaan worden. Dit heeft een positief effect op het saldo van de toekomstige rente en inflatie.

- **De Ark**

Begin 2019 is de grondexploitatie De Ark vastgesteld. Er zijn nagenoeg geen wijzigingen in het verwachte resultaat. De levering van de grond en de realisatie van de grondopbrengsten zullen naar verwachting in 2020 plaatsvinden, waarna de grondexploitatie bij de jaarrekening 2020 kan worden afgesloten.

- **Breekland**

De looptijd van de grondexploitatie Breekland is met zes jaar verlengd. Het eindjaar is verzet van 2034 naar 2040. Hiermee wordt een realistischer uitgiftetempo bereikt, dat uitgaat van circa 8.400 m2 per jaar. Dit is in lijn met het historisch gemiddelde van de afgelopen 10 jaar. Hoofdzakelijk door de looptijdverlenging neemt het verwachte resultaat op de grondexploitatie af.

- **Sint Maarten**

Naar verwachting zal het resterende kavel in 2020 worden verkocht, waarna de grondexploitatie bij de jaarrekening 2020 kan worden afgesloten. Door het verwachte positieve resultaat in combinatie met gewijzigde BBV-regelgeving wordt op basis van de (financiële) voortgang van het project winst genomen bij de jaarrekening 2019 (zie 'winst- en verliesverwachting').

- **Dr Wilminkstraat fase 2**

De grondexploitatie verloopt nagenoeg binnen de eerder gestelde kaders van de grondexploitatie. Het bestemmingsplan is in 2019 onherroepelijk. De levering van de grond en de realisatie van de grondopbrengsten zullen naar verwachting in 2020 plaatsvinden, waarna de grondexploitatie bij de jaarrekening 2020 kan worden afgesloten.

Ontwikkeling boekwaarde

De totale boekwaarde op de lopende grondexploitaties bedraagt per 31 december 2019 circa € 22 miljoen. Per 31 december 2018 bedroeg de boekwaarde op de bouwgrond in exploitatie nog circa € 32 miljoen. Daarmee is in 2018 de voorraad bouwgrond in exploitatie afgenomen met circa € 10 miljoen.

De boekwaarde is daarmee meer afgenomen dan waarvan in het voorgaande MPG 2019 was uitgegaan. De inschatting in het voorgaande MPG was dat in 2019 ongeveer € 7,5 miljoen meer opbrengsten dan kosten zouden worden gemaakt en dat de totale boekwaarde met eenzelfde bedrag zou afnemen. Dat de werkelijke toename van de boekwaarde hoger is dan verwacht komt hoofdzakelijk doordat in het project Westerdel meer gronden zijn verkocht dan verwacht.

Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG)

Alle grondexploitaties zijn samengevoegd tot een Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG). Het MPG geeft inzicht in de kosten, opbrengsten en het resultaat van alle grondexploitaties bij elkaar, oftewel alle lopende (grondexploitatie)projecten die gezamenlijk het grondbedrijf vormen. De informatievoorziening op totaalniveau biedt de mogelijkheid het grondbedrijf te monitoren en te sturen op het niveau van de totale projectenportefeuille.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het resultaat op het MPG per 1-1-2020 alsmede de samenstelling gevormd door de resultaten van de onderliggende (grond-) exploitaties. Op basis van de herziene grondexploitaties komt het MPG per 1-1-2020 op een overschot van circa € 1,64 miljoen op netto contante waarde. Hiervan betreft circa € 1,73 miljoen het positieve resultaat op het totaal van de BIE's (bouwgrond in exploitatie) minus € 90.000 tekort op het faciliterende project Veilingterrein.

Het vorige MPG per 1 januari 2019 resulteerde in een tekort van circa € 1,2 miljoen, inclusief het faciliterende project Veilingterrein. Daarmee is het resultaat op het MPG circa € 2,8 miljoen verbeterd.

Tabel Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG)

Plan	boekwaarde			nog te maken		prognose			winst en verlies	
	1-jan	2019	31-dec	uitg.	ink.	rente	EW	NCW	winst	verliesvz
Faciliterend										

Veilingterrein	-	-	-	89	-	-	89	89		
BIE										
Westerdel	18.869	-10.113	8.756	10.579	-21.979	428	-2.216	-1.892		
Sint Maarten	284	-176	108	73	-239	1	-57	-56	-41	
De Ark	-	91	91	156	-306	1	-58	-57		
Breekland fase 1	12.773	78	12.851	7.297	-20.393	1.517	1.272	840		840
Dr. Wilminkstraat fase II	189	18	207	91	-883	-5	-590	-567		
Subtotaal BIE	32.115	-10.102	22.013	18.196	-43.800	1.942	-1.649	-1.732	-41	840
Totaal	32.115	-10.102	22.013	18.285	-43.800	1.942	-1.560	-1.643	-41	840

Winst- en verliesverwachtingen

Het resultaat op het MPG per 1-1-2020 bedraagt op netto contante waarde circa € 1,64 miljoen positief. Op het MPG per 1-1-2019 was er nog sprake van een tekort van circa € 2,18 miljoen. Hiermee is het resultaat met circa 2,84 miljoen verbeterd.

Op het niveau van de individuele grondexploitatie is in sommige gevallen sprake van een verwacht negatief resultaat (Breekland) en in andere gevallen van een verwacht positief resultaat (Westerdel, De Ark, Sint-Maarten, dr. Wilminkstraat fase 2). Voor de verwachte verliezen per 1-1-2020 geldt dat er conform de *nota Grondbeleid* een verliesvoorziening moet worden getroffen ter hoogte van het negatieve resultaat op netto contante waarde. Voor de verwachte positieve resultaten geldt dat er onder voorwaarden (tussentijds) winst genomen kan worden.

Verliesvoorzieningen

De ontwikkelingen op de verlieslatende grondexploitatie leiden per saldo tot een vermindering van de totale verliesvoorziening van circa € 2,99 miljoen.

Overzicht verliesvoorzieningen MPG 1-1-2020 (= ultimo 2019)

Plan	Voorzieningen		
(* € 1.000)	Ultimo	Ultimo	Mutatie
	2018	2019	2019
Faciliterend			
Veilingterrein	-	-	-
BIE			
Westerdel	2.987	-	-2.987
Sint Maarten	-	-	-
De Ark	-		
Breekland fase 1	840	840	-
Dr. Wilminkstr.f2	-	-	-
Subtotaal (BIE)	3.827	840	-2.987
Totaal	3.827	840	-2.987

Voor de grondexploitatie Westerdel en Breekland geldt dat deze bij de voorgaande herziening in het kader van de jaarrekening 2018 een verliesvoorziening is getroffen. Het resultaat van de herziene grondexploitatie Westerdel is ultimo 2019 positief, waardoor de verliesvoorziening van circa € 2,99 miljoen volledig vrij kan vallen. Er is immers niet langer sprake van een negatief resultaat wat voorzien moet worden.

De herziening van de grondexploitatie Breekland ultimo 2019 leidt niet tot een mutatie op de verliesvoorziening. De benodigde voorziening ultimo 2019 bedraagt derhalve € 0,84 miljoen.

Winstnemingen

Voor de resterende projecten geldt dat er sprake is van een geprognosticeerd positief resultaat op de grondexploitatie. Het gaat om de grondexploitatie Westerdel, De Ark, Sint-Maarten en dr. Wilminkstraat fase 2 (voormalig Mavo-veld). Voor winstgevendende grondexploitatie geldt dat er onder voorwaarden (tussentijds) winst kan en soms zelfs moet worden genomen. De criteria voor winstnemen staan beschreven in de *Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken 2019* van het BBV (Besluit, Begroting en Verantwoording).

Indien voldaan wordt aan de criteria voor winstnemen dan schrijft het BBV voor dat winst genomen moet worden conform de POC-methode (Percentage of Completion). Dit betekent in het kort dat de winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project ($\% \text{ gerealiseerde kosten} * \% \text{ gerealiseerde opbrengsten} * \text{ geraamde winst}$).

Er is op dit moment één grondexploitatie die voldoet aan de criteria voor winstnemen, omdat bijna alle kosten en opbrengsten zijn gemaakt en het verwachte eindresultaat betrouwbaar kan worden ingeschat. Dit geldt voor de grondexploitatie Sint-Maarten. In de tabel is de berekening van de te nemen winst in de grondexploitatie Sint-Maarten per 1-1-2020 weergegeven.

Winstbepaling grondexploitatie Sint-Maarten per 1-1-2020 (=ultimo 2019)

Omschrijving	(* € 1.000)	
Totaal kosten grex per 1-1-2020	2.623	A
Boekwaarde kosten t/m 2019	2.550	B
Verhouding boekwaarde/totaal (%)	97%	C (B/A)
Totaal opbrengsten per 1-1-2020	2.723	D
Boekwaarde opbrengsten t/m 2019	2.484	E
Verhouding boekwaarde/totaal (%)	91%	F (E/D)
POC (%)	89%	G (C*F)
EW per 1-1-2020	98	H
Historische winst/verlies	411	I
Grondslag POC	509	J(H+I)
Te nemen winst (resultaat POC)	41	K (G*J)

De te nemen winst bij de jaarrekening 2019 bedraagt circa € 41.000.

Aanvullende beheersmaatregelen Breekland

De grondexploitatie Breekland heeft een resterende looptijd van 21 jaar (2020 tot en met 2041). Dat is langer dan de richttermijn voor de looptijd van grondexploitaties vanuit het BBV, waarin wordt gesteld dat de looptijd van grondexploitaties maximaal 10 jaar mag bedragen. Overigens moet deze 10-jaarstermijn worden gehanteerd als richttermijn, die voortschrijdend moet worden gezien. Er kan gemotiveerd worden afgeweken van de 10-jaarstermijn als deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. Tevens moet de motivatie worden voorzien van risico-beperkende beheersmaatregelen die de veronderstelde onzekerheden en risico's die samenhangen met de langere looptijd beperken.

Dat de grondexploitatie Breekland langer loopt dan 10 jaar is te motiveren. Voor het gehele terrein is sprake van een onherroepelijk bestemmingsplan bedrijventerrein en het gebied is inmiddels volledig bouwrijp gemaakt en voor ongeveer de helft woonrijp gemaakt. Een deel van de bouwrijpe kavels is verkocht. Door de crisis op de markt voor bedrijventerrein is de verkoop van grond een aantal jaren achtergebleven bij de prognoses. Mede gezien het regionale overaanbod (onderzoek Stec groep) is de toekomstige verkoopsnelheid dit jaar fors naar beneden bijgesteld. De verwachting is desalniettemin dat uiteindelijk het gehele bedrijventerrein zal worden ingevuld.

Op grond van de BBV-regelgeving zoals vastgelegd in de *Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken* dienen aanvullende beheersmaatregelen te worden genomen bij een looptijd langer dan 10 jaar. In het geval van Breekland zijn dit de volgende zaken:

- ☐ De toekomstige opbrengstenstijging is voor de volledige looptijd op 0% gezet;
- Er is budget voor marketing en promotie opgenomen in de grondexploitatie. Daarmee is budget beschikbaar voor extra inspanningen om tot kavelverkoop te komen.

Risicomanagement

Risicomanagement

Om het weerstandsvermogen te kunnen bepalen in relatie tot de *Reserve bouwgrondexploitatie*, dient eerst het totale risicoprofiel van het grondbedrijf te worden bepaald.

In de *nota Grondbeleid* van de gemeente Langedijk is vastgelegd op welke wijze het risicoprofiel en de benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald. Per project worden de risico's geïnventariseerd en de kans van optreden en financiële impact bepaald. Op die manier worden alle risico's gekwantificeerd in geld en het totaal van alle risico's geeft inzicht in de benodigde weerstandscapaciteit.

In de onderstaande tabel is per project het risicoprofiel weergegeven. Het risicoprofiel per project is bepaald op basis van gekwantificeerde risico's per project. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar de project specifieke risico's en de meer algemene risico's die zich op het niveau van het totale MPG voordoen. Laatstgenoemde risico's zijn vooral risico's ten aanzien van gehanteerde parameters. Risico's ten aanzien van de geraamde kostenstijging of rente zijn immers op de totale projectenportefeuille van invloed en zijn niet project specifiek.

Project	Risico (€)
MPG totaal	
MPG en parameters	821.250
Projecten	
Westerdel	546.250
Veilingterrein	22.250
Sint Maarten	-
De Ark	-
Breekland	657.000
Wilminkstraat fase 2	-
Totaal	2.046.750

Het risicoprofiel bedraagt circa € 2,05 miljoen.

Algemene risico's MPG

Uit de tabel blijkt dat de grotere risico's o.a. op MPG-niveau zitten. Dat zijn eventuele mutaties ten aanzien van de gehanteerde parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en rente. De belangrijkste risico's hierbij zijn:

- Risico op stijging van de rente. Dit heeft een relatief grote financiële impact, vooral voor de nog wat langer lopende projecten Breekland en Westerdel. Beheersing van dit risico vindt plaats doordat voor een groot deel van de financieringsbehoefte inmiddels leningen zijn afgesloten onder gunstige voorwaarden. De kans dat de rentelasten de komende 10 jaar aanzienlijk hoger worden, is daardoor beperkt.
- Voor de woningbouwlocaties is gerekend met een beperkte toekomstige opbrengstenstijging. Ondanks het goede woningmarktklimaat bestaat altijd het risico (door onvoorziene gebeurtenissen) dat de opbrengstenstijging in de praktijk niet wordt gehaald.

In de loop van 2019 was er landelijk discussie rondom de PAS-uitspraak van de Raad van State en de PFAS-problematiek. Op basis van de PAS (Programma Aanpak Stikstof) werd vooruitlopend op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden, alvast toestemming gegeven voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. Hierover heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat zo'n toestemming vooraf niet mag op grond van de Europese Habitatrichtlijn. Daarmee mag de PAS niet meer als basis worden gebruikt voor toestemming voor activiteiten die extra stikstofuitstoot veroorzaken.

PFAS is een verzamelnaam voor poly- en perfluoroalkylstoffen. Dit zijn chemische stoffen die van nature niet in het milieu voorkomen en welke een negatief effect kunnen hebben op milieu en gezondheid. PFAS heeft onder andere een water-, vet- en vuilafstotende werking. PFAS zit in verschillende producten, waaronder smeermiddelen, voedselverpakkingsmaterialen, blusschuim, anti-aanbaklagen van pannen, kleding, textiel en cosmetica. De mogelijke effecten van PAS en PFAS op de grondexploitaties van de gemeente Langedijk zijn of worden onderzocht.

Op MPG-niveau wordt rekening gehouden met het vertragende effect dat de PAS- en PFAS-problematiek op de projecten zou kunnen hebben.

Voor woningbouw geldt in relatie tot de PAS-problematiek dat het risico beperkt is. Voor woningbouw is reeds een zogeheten AERIUS-berekening uitgevoerd. AERIUS is een rekeninstrument van het RIVM waarmee de uitstoot van stikstof en de neerslag daarvan op Natura 2000- gebieden kan worden berekend. Uit de uitgevoerde analyse voor is voor de woningbouwprojecten gebleken dat voor het vervolg van dat project geen risico is op extra stikstofuitstoot voor de meest nabij gelegen natura 2000-gebieden.

Projectspecifieke risico's

Voor de projecten geldt dat de belangrijkste risico's zich nog voordoen voor de grondexploitaties Breekland en Westerdel. Dit zijn de grondexploitaties met de langste resterende looptijd en dus de meeste nog te realiseren opbrengsten. Voor de relatief wat korter lopende grondexploitaties / projecten zijn de risico's verwaarloosbaar. Enerzijds komt dat doordat de resterende kosten en opbrengsten relatief lager zijn en vaak exacter te ramen zijn. Anderzijds hebben bij een kortere looptijd mutaties in fasering relatief een beperkt effect.

De belangrijkste risico's op projectniveau zijn de volgende:

- ☐ Breekland;
 - o het risico bestaat dat, mede vanwege het overaanbod in de regio, de uitgifteprijsen onder druk komen te staan. Omdat op Breekland in absoluut aantal nog relatief veel meters bedrijfskavel dienen te worden uitgegeven, betekent een lichte prijsdaling direct een relatief groot effect.
 - o Het risico bestaat dat het huidige uitgiftetempo niet wordt gehaald. In dat geval treedt een renterisico op. Dit risico is grotendeels ondervangen doordat in de grondexploitatie Breekland het gemiddelde uitgiftetempo naar beneden is bijgesteld van 1,1 hectare per jaar naar 8.400 m² per jaar.
- ☐ Westerdel;
 - o In deelgebied De Eilanden wordt een programma voorzien in het hogere segment. Dat betekent dat juist in dat deel van het plan hogere grondopbrengsten worden verwacht. Indien op het moment van ontwikkeling van dit deelgebied er onvoldoende markt is voor woningen in het hogere segment is dat een risico in relatie tot de grondafname;
 - o De aanleg van de nutsvoorzieningen wordt ook als een risico gezien. Door personeelstekorten bij de nutsbedrijven, wordt het steeds lastiger om tijdig de aanleg van de nutsvoorzieningen te realiseren. Dit is een landelijke trend, die ook binnen het project Westerdel een risicofactor vormt. Immers, als de nutsvoorzieningen niet zijn aangelegd, dan kan de grond niet bouwrijp geleverd worden aan de ontwikkelende partijen. Hierdoor kan het project vertraging oplopen. Het financieel effect van dit risico is beperkt.

Weerstandsvermogen bouwgrondexploitaties

Met de *Reserve bouwgrondexploitatie* wordt het marktrisico samenhangende met de grondexploitaties opgevangen (vertraagde verkoop, renterisico en lagere prijzen). De stand van de reserve was circa € 2,7 miljoen per 1 januari 2019. In 2019 heeft per saldo een mutatie plaatsgevonden van circa € 0,24 miljoen (inclusief resultaatbestemming jaarrekening 2018, die in 2019 is verwerkt), waarmee de stand per 31-12-2019 uitkwam op circa € 2,96 miljoen.

In de *nota Grondbeleid* is vastgelegd dat de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit plaatsvindt aan de hand van een risicoanalyse waarbij per risico kans en financiële impact wordt bepaald. Op basis van de risicoanalyse in het kader van de jaarrekening 2019 is een weerstandscapaciteit benodigd van circa € 2,05 miljoen.

In onderstaande tabel zijn de voorgestelde mutaties ten aanzien van de *Reserve bouwgrondexploitaties* weergegeven. De stand van de reserve zou na de verwerking van de voorgestelde mutaties per 31 december 2019 met terugwerkende kracht uitkomen op circa € 5,99 miljoen.

Per 31 december 2019 treedt een aantal mutaties als gevolg van het vrijvallen van de bestaande verliesvoorzieningen Westerdel. Op het resultaat van de grondexploitatie Sint-Maarten wordt tussentijds een winst genomen. Aan de raad wordt voorgesteld de vrijval en aanvulling van de verliesvoorzieningen en de winstneming vanuit het rekeningresultaat over te hevelen naar de *Reserve bouwgrondexploitaties*. Daarmee ontstaat ultimo 2019 op de *Reserve bouwgrondexploitaties* een saldo van € 5,99 miljoen. Daarmee is er voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar, gelet op het risicoprofiel van circa € 2,05 miljoen. In beginsel is ook voldoende weerstandscapaciteit ten behoeve van het raamkrediet strategische verwervingen van circa € 1,00 miljoen. Evenwel zullen indien nodig de aankopen die ten laste van het raamkrediet zijn gebracht nog buiten de reguliere tussenrapportages om, ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

Reserve bouwgrondexploitatie (* € 1.000)	
Boekwaarde per 1-1-2019	2.772
Mutaties 2019	237
Boekwaarde per 31-12-2019	2.959
Saldo mutaties 31-12-2019 (resultaatbestemming)	-
Saldo reserve 31-12-2019 (na resultaatbestemming)	2.959

Strategische gronden

De strategische aankopen worden op de balans opgenomen onder de Materiële Vaste Activa (MVA).

	BW *€ 1.000
Benedenweg 134-138	975
Benedenweg 103 SP	562
Voorburggracht 427	339
Voorburggracht 429-431	2
Bovenweg 62/64	975
Totaal strategische gronden	2.853

Een strategische aankoop is een aankoop in een gebied waaraan nog geen vastgestelde grondexploitatie of investeringskrediet ten grondslag ligt. De aankoop wordt gedaan met het oog op te verwachten mogelijkheden voor (her)ontwikkeling dan wel het realiseren van maatschappelijke doelstellingen of aanleg van voorzieningen. De strategische aankopen dienen plaats te vinden binnen de gestelde kaders van de nota grondbeleid.

In 2019 zijn twee strategische verwerving gedaan namelijk Benedenweg 103 en Voorburggracht 429-431.

Compensatiegronden

Per 1 januari 2020 bedroeg de voorraad compensatiegronden circa € 1,6 miljoen. In 2019 zijn geen compensatiegronden verkocht.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

COVID-19

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de jaarrekening 2019 zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van de gemeente. Echter in de regio Wuhan in China startte in december 2019 een uitbraak van het COVID-19 virus. Medio februari 2020 is dit virus in heel Europa (waaronder ook Nederland) doorgedrongen. Om het virus zo goed mogelijk te bestrijden heeft het Kabinet maatregelen getroffen, waaronder het verbieden van bijeenkomsten van (grote) groepen mensen, diverse reisverboden en de sluiting van eet- en drinkgelegenheden en sport- en fitnessclubs, scholen en kinderdagverblijven tot in ieder geval 28 april 2020. Vergaande maatregelen zijn op dit moment niet uitgesloten. Dit heeft een aanzienlijke impact op de economie en werkgelegenheid in zowel binnenland als het buitenland. De uiteindelijke gevolgen hiervan zijn op dit moment nog niet te overzien.

Ook voor onze gemeente heeft de uitbraak van het COVID-19 virus, op het moment van het opmaken van de jaarrekening, directe organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden. Deze organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden bestaan uit:

- Alle medewerkers werken zoveel als mogelijk vanuit huis en zijn voor onderlinge afstemming aangewezen op telefonie of digitale oplossingen;
- De gemeente onderzoekt welke ondersteuning mogelijk is om inwoners en bedrijven binnen de gemeente die in (financiële) moeilijkheden zijn gekomen te ondersteunen. Dit heeft impact op onze werkzaamheden die we op dit moment nog niet volledig kunnen overzien.

Naast de bovenstaande organisatorische gevolgen heeft dit direct dan wel indirect ook financiële gevolgen c.q. onzekerheden voor onze gemeente. Het Corona virus heeft conform de uitspraak van de commissie BBV geen directe financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019. Echter vanaf het boekjaar 2020 kunnen de volgende financiële gevolgen van toepassing zijn voor onze gemeente, voor zover wij kunnen overzien op het moment van het opmaken van de jaarrekening:

- Kasstromen, zo heeft de gemeente uitstel van betaling voor de gemeentelijke belastingen verleend aan alle ondernemers tot 31 augustus 2020. Zo nodig kunnen ondernemers verdere uitstel van betaling krijgen. De uitgestelde betaaltermijn geldt voor alle ondernemers met een inschrijving in de Kamer van Koophandel. Het risico op oninbaarheid van vorderingen zal toenemen;
- Doorschuiven van diverse beleidsactiviteiten, waardoor zaken later gerealiseerd worden dan gedacht;
- Inkomstenderving van gesubsidieerde instellingen en verbonden partijen, is het weerstandsvermogen van die partijen voldoende dit te kunnen opvangen;
- Landelijk ingestelde regelingen zoals de "Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers" of een toename aan zelfstandigen die een beroep doen op het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen.
- Er wordt opnieuw een economische recessie verwacht. Dit zal leiden tot een grotere werkloosheid die zich door kan vertalen naar een groter beroep op bijstand. Normaliter worden gemeenten hiervoor zo nodig gecompenseerd door het Rijk (t-2) al dan niet met maatwerk (voorfinanciering o.i.d.). Een economische recessie kan daarnaast impact hebben op bijvoorbeeld onze grondexploitaties als gevolg van vertraging in de uitgifte;
- Het kabinet gaat in overleg met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) over de mogelijkheid om (voorlopige) lokale aanslagen aan ondernemers stop te zetten en al opgelegde aanslagen aan bedrijven in te trekken. Het gaat hierbij in het bijzonder om de toeristenbelasting.

De uiteindelijke financiële impact van bovenstaande zaken is op dit moment niet redelijkerwijs in te schatten.

Wij verwachten qua liquiditeit geen problemen omdat wij zonder problemen bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten geld kunnen lenen. Gezien de huidige situatie op de geld- en kapitaalmarkt zijn daaraan geen of nauwelijks rentekosten aan verbonden.

De uitbraak van het COVID-19 virus heeft zoals al vermeld geen invloed op de cijfers over het boekjaar 2019. Het gemeentebestuur heeft passende maatregelen genomen c.q. zorgt ervoor dat passende maatregelen worden genomen om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen. De jaarrekening is dan ook opgemaakt uitgaande van de veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsactiviteiten.

Jaarrekening

Baten en lasten per programma

Overzicht baten en lasten per programma

	primitief			actueel			realisatie			verschil		
Programma	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Besturen en burgers	659	11.823	11.164	595	12.581	11.986	960	13.844	12.884	-365	-1.262	-898
010 - Bestuur		3.078	3.078		3.386	3.386	354	3.896	3.542	-354	-510	-156
020 - Burgerzaken	486	1.039	553	420	1.233	813	338	1.232	894	82		-81
040 - Ondersteuning organisatie (overhead)	173	7.707	7.534	175	7.963	7.787	268	8.716	8.448	-92	-753	-661
Veiligheid	0	1.754	1.754	0	1.846	1.846	5	1.825	1.820	-5	21	26
110 - Crisisbeheersing en Brandweer		1.536	1.536		1.613	1.613	2	1.562	1.560	-2	51	54
120 - Openbare orde en veiligheid		218	218		233	233	3	263	260	-3	-30	-27
Economie	5	263	258	5	249	245	31	299	268	-26	-50	-24
310 - Economische ontwikkeling		260	260		246	246	30	295	265	-30	-49	-19
330 - Bedrijfsloket en -regelingen	5	3	-2	5	3	-1	1	4	3	3	-1	-4
Onderwijs	356	2.470	2.114	570	2.627	2.057	546	2.647	2.101	24	-20	-44
420 - Onderwijshuisvesting	260	1.828	1.568	268	2.037	1.769	341	2.053	1.713	-73	-16	57
430 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	96	643	546	303	590	288	206	594	388	97	-3	-100
Cultuur	6	757	751	6	717	711	6	699	693	0	18	18
530 - Cultuurpresentatie -productie -partic.		181	181		141	141		139	139		2	2
540 - Musea								1	1			
550 - Cultureel erfgoed	6	289	283	6	226	220	6	201	196		25	25
560 - Media		287	287		349	349		357	357		-8	-8

Ruimtelijke ordening	10.413	11.401	988	5.179	4.879	-300	17.219	14.385	-2.834	-12.040	-9.506	2.534
320 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.326	1.346	20	604	624	20	486	506	20	118	118	
810 - Ruimtelijke ordening		743	743		534	534	16	578	561	-16	-44	-27
820 - Grondexploitatie(niet-bedrijfsterreinen)	8.209	8.228	19	2.890	2.543	-347	14.977	12.025	-2.952	-12.087	-9.482	2.605
830 - Wonen en bouwen	878	1.085	206	1.685	1.179	-507	1.740	1.277	-463	-54	-98	-44
Milieu	0	585	585	0	513	513	0	472	472	0	41	41
740 - Milieubeheer		585	585		513	513		472	472		41	41
Sociaal domein	5.479	22.456	16.978	5.349	24.913	19.564	5.269	25.845	20.576	80	-931	-1.012
510 - Sportbeleid en -activering		131	131		82	82		92	92		-10	-10
610 - Samenkracht en burgerparticipatie	420	3.859	3.439	424	4.010	3.585	438	4.394	3.955	-14	-384	-370
630 - Inkomensregelingen	4.568	4.725	157	4.628	5.044	416	4.657	5.244	587	-29	-200	-170
640 - Begeleide participatie		1.564	1.564		1.371	1.371		1.387	1.387		-15	-15
650 - Arbeidsparticipatie	176	1.333	1.157		1.957	1.957		2.004	2.004		-47	-47
660 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	49	1.882	1.833	51	1.922	1.871	49	2.065	2.016	2	-143	-146
671 - Maatwerkdienstverlening 18+	265	2.455	2.190	140	2.589	2.450	124	2.644	2.520	15	-55	-71
672 - Maatwerkdienstverlening 18-		4.509	4.509	106	5.392	5.286		5.746	5.746	106	-354	-460
682 - Geëscaleerde zorg 18-		980	980		1.461	1.461		1.216	1.216		245	245
710 - Volksgezondheid		1.018	1.018		1.085	1.085		1.052	1.052		32	32
Openbare ruimte	10.174	17.235	7.061	10.897	17.457	6.560	11.416	16.778	5.361	-519	679	1.199
030 - Beheer overige gebouwen en gronden	322	567	245	380	583	203	410	651	241	-30	-68	-38
210 - Verkeer en vervoer	85	3.717	3.632	195	3.376	3.181	282	2.656	2.374	-88	720	808
230 - Recreatieve havens		15	15		8	8		7	7			
240 - Economische havens en waterwegen		379	379		273	273		273	273			

340 - Economische promotie	115	228	113	115	264	149	146	252	106	-31	12	43
520 - Sportaccommodaties	402	1.917	1.514	396	1.929	1.533	493	1.855	1.362	-97	74	171
570 - Openbaar groen en (openlucht)recreatie		2.575	2.575	10	2.655	2.645	15	2.487	2.472	-5	169	173
720 - Riolering	6.007	5.235	-772	6.306	5.535	-772	6.373	5.593	-780	-67	-58	8
730 - Afval	3.000	2.322	-677	3.230	2.553	-677	3.430	2.733	-697	-200	-181	20
750 - Begraafplaatsen	243	280	37	266	282	17	267	270	3	-2	12	14
Algemene dekkingsmiddelen	39.426	-648	-40.074	40.939	-362	-41.301	41.370	-284	-41.654	-431	-78	353
050 - Treasury	197	-882	-1.079	319	-805	-1.124	335	-697	-1.033	-16	-108	-91
061 - OZB woningen	3.348		-3.348	3.348		-3.348	3.360		-3.360	-12		12
062 - OZB niet-woningen	1.508		-1.508	1.508		-1.508	1.629		-1.629	-121		121
064 - Belastingen Overig	1.693	501	-1.193	1.693	341	-1.353	1.635	338	-1.297	59	3	-56
070 - Algemene uitkering/overige uitkeringen	32.679	4	-32.675	34.071	4	-34.067	34.305	7	-34.297	-234	-3	230
080 - Overige baten en lasten		-271	-271		98	98	106	68	-38	-106	30	136
Onvoorzien	0	100	100	0	100	100	0	0	0	0	100	100
091 - Onvoorzien		100	100		100	100					100	100
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
090 - Vennootschapsbelasting (VpB)												
Totaal programma's	66.517	68.197	1.680	63.540	65.522	1.982	76.822	76.510	-312	-13.282	-10.988	2.294
Besturen en burgers	924	0	-924	1.630	309	-1.321	1.628	309	-1.319	2	0	-2
Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Economie	0	0	0	20	0	-20	20	0	-20	0	0	0
Onderwijs	24	13	-11	331	198	-133	178	198	20	153	0	-153

Cultuur	20	0	-20	30	103	73	30	103	73	0	0	0
Ruimtelijke ordening	31	0	-31	334	836	502	410	528	118	-76	308	384
Sociaal domein	63	1	-62	1.312	1.018	-294	1.979	1.018	-961	-667	0	667
Openbare ruimte	566	12	-554	1.748	1.430	-318	1.379	1.437	58	369	-7	-376
Algemene dekkingsmiddelen	757	0	-757	757	0	-757	767	0	-767	-9	0	9
Totaal reserves	2.386	26	-2.359	6.163	3.894	-2.268	6.392	3.594	-2.798	-229	301	530
Resultaat	68.903	68.223	-679	69.703	69.416	-287	83.214	80.103	-3.111	-13.511	-10.687	2.824

Aanwending onvoorzien

Stand	100
A - Primitieve begroting	100

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten	Lasten			Baten		
Programma	realisatie	raming na wijz.	raming prim.	realisatie	raming na wijz.	raming prim.
Programma's						
Besturen en burgers	1.660	1.080	1.426	1.477	1.131	676
Veiligheid						
Economie	30	30				
Onderwijs	267	144		229	272	
Cultuur	38	38		20	20	
Ruimtelijke ordening	2.607	3.432	3.644	15.592	10.908	9.469
Milieu en volksgezondheid						
Sociaal Domein	910	910		1.545	878	
Openbare ruimte	49	49		837	837	
Algemene dekkingsmiddelen				1.822	1.779	1.691
Subtotaal	5.561	5.683	5.070	21.522	15.825	11.836

Saldo lasten	122
Saldo baten	5.697
Voordelig saldo	5.819

Specificatie incidentele baten en lasten	baten	lasten
Programma	21.522	5.561
Besturen en burgers	1.477	1.660
- toekomstige pensioenverplichtingen college (extra storting in voorziening)	0	389
- training en mobiliteit	346	1.271
Mutaties reserves:		
- training en mobiliteit	1.131	0
Economie	0	30
- maatschappelijke en economische impactanalyse Langedijk ontwikkelt met water	0	30
Onderwijs	229	267
- onderwijsmiddelen en -inrichting Phoenix en Tabijn	0	37
- ventilatiesysteem Phoenix en Koolvlet	102	221
- brandschade de Wijde Veert	8	9
Mutaties reserves:		
- dekking ventilatiesysteem	119	0
Cultuur	20	38
- extra subsidie bibliotheek	0	18
- tijdelijke ondersteuning museum Broeker Veling		20
Mutaties reserves:		
- tijdelijke ondersteuning museum Broeker Veling	20	0
Ruimtelijke ordening	15.592	2.607

- grondexploitatie bedrijventerrein	408	486
- grondexploitatie niet-bedrijventerreinen	11.745	1.601
- ontwikkeling voormalig veilingterrein		49
- grondruil Vroonermeer Noord	9	10
- ontwikkeling Westrand Sint Pancras	64	82
- vrijval verliesvoorziening Westerdel 2019	2.987	0
- restwerken Broekerplein	0	76
Mutaties reserves:		
- winstneming Sint Maarten 2018	50	50
- vrijval verliesvoorziening GREX 2018	253	253
- restwerken broekerplein	76	0
Sociaal domein	1.545	910
- coachingtrajecten op gebied van jeugdzorg	0	32
Mutaties reserves:		
- dekking nadelig resultaat 2019 Sociaal domein	667	0
- restant jaarrekeningresultaat 2018 ten behoeve van Sociaal domein	878	878
Openbare ruimte	837	49
- grootschalig verkeersonderzoek	0	49
Mutaties reserves:		
- grootschalig verkeersonderzoek	49	0
- opheffen reserve groot onderhoud openbare ruimte	699	
- opheffen reserve ANWB bewegwijzering	89	
Algemene dekkingsmiddelen	1.822	0
- teruggaaf omzetbelasting controle labeling 2015/2016	106	0

- precariobelasting	1.628	0
- ruimte plafond BCF 2019	88	0

Incidentele en structurele mutaties reserves

Programma	onttrekking		dotatie		totaal
Reserve	I	S	I	S	
Besturen en burgers	1.628	0	1.575	0	53
- algemene reserve	1.220	0	1.575	0	-355
- automatisering	408	0	0	0	408
Economie	20	0	0	0	20
- algemene reserve	20	0	0	0	20
Onderwijs	154	24	188	11	-21
- algemene reserve	35	0	188	0	-153
- groot onderhoud gebouwen	119	0	0	11	108
- investeringen met een economisch nut	0	24	0	0	24
Cultuur	30	0	103	0	-73
- algemene reserve	10	0	103	0	-93
- ondersteuning museum Broeker Veiling	20	0	0	0	20
Ruimtelijke ordening	379	31	378	0	32
- algemene reserve	303	0	0	0	303
- bouwgrondexploitatie	76	31	378	0	-271
Sociaal domein	1.916	63	1.017	1	961
- algemene reserve	1.232	0	139	0	1.093
- investeringen met een economisch nut	0	63	0	0	63
- innovatiefonds Wmo	17	0	0	0	17
- groot onderhoud gebouwen	0	0	0	1	-1
- sociaal domein	667	0	878	0	-211

Openbare ruimte	1.181	208	1.568	19	-198
- algemene reserve	344	12	1.418	19	-1.081
- bouwgrondexploitatie	0	35	0	0	35
- Dorpskernen	0	0	150	0	-150
- groot onderhoud ANWB bewegwijzering	89	0	0	0	89
- groot onderhoud openbare ruimte	699	0	0	0	699
- investeringen met een economisch nut	0	151	0	0	151
- investeringen met een maatschappelijk nut	0	10	0	0	10
- verkeersonderzoeken	49	0	0	0	49
Algemene dekkingsmiddelen	0	757	0	0	757
- investeringen met een maatschappelijk nut	0	757	0	0	757
Saldi begroting/rekening	1.266	0	0	0	1.266
- Saldo van begroting/rekening	1.266	0	0	0	1.266
Afrondingen	1	-1	-1		
Totaal	6.575	1.082	4.828	31	2.797

Informatie Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Gemeente Langedijk van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor de Gemeente Langedijk is € 194.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Voor gemeenten zijn de bekleders van de functies van Gemeentesecretaris en Griffier aangewezen als topfunctionarissen. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de bezoldiging over 2019 van de topfunctionarissen werkzaam bij de gemeente Langedijk conform de regelgeving van de WNT. Hieruit blijkt dat bij de gemeente Langedijk de WNT-norm in 2019 niet overschreden is.

bedragen x € 1	E. Annaert	GJ de Graaf	R. Vennik
Functie(s)	Gemeentesecretaris/ Algemeen directeur	Griffier	Griffier
Duur dienstverband in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/07	1/9 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee	Nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?			
Individueel WNT-maximum	194.000	113.167	64.667
Bezoldiging			
Beloning	103.225	43.295	29.654
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0

Beloningen betaalbaar op termijn	18.034	7.127	4.587
<i>Subtotaal</i>	<i>121.259</i>	<i>50.422</i>	<i>34.241</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totaal bezoldiging	121.259	50.422	34.241

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er **geen overige** functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

	Gegevens 2018	
bedragen x € 1	E. Annaert	G.J. de Graaf
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	101.879	71.230
Beloningen betaalbaar op termijn	16.851	11.086
Totaal bezoldiging 2018	118.730	82.316
Individueel WNT-maximum	189.000	189.000

Balans

Balans per 31 december 2019

Balans

Activa	2019		2018		Passiva	2019		2018	
Vaste activa		85.611		77.232	Vaste passiva		103.310		95.044
Immateriële vaste activa		320		216	Eigen vermogen		22.080		21.769
- kosten van onderzoek en ontwikkeling	320		216		- algemene reserve	7.036		6.772	
					- bestemmingsreserves	11.934		13.731	
Materiële vaste activa		81.182		72.659	- gerealiseerde resultaat	3.110		1.266	
- in erfpacht uitgegeven gronden	4.013		4.288						
- investeringen economisch nut (wto heffing)	8.503		8.788		Voorzieningen		7.304		7.033
- overige investeringen met economisch nut	53.720		46.747		- voorzieningen voor verplichtingen, enz.	7.304		7.033	
- investeringen openbare ruimte maatsch. nut	14.946		12.836						
					Vaste schuld (rentetyp. looptijd > 1 jaar)		73.926		66.242
Financiële vaste activa		4.109		4.357	- obligatieleningen	7		7	
- kapitaalverstrekkingen aan:					- onderhandse leningen van:				
- deelnemingen	21		21		- binnenlandse banken, enz.	73.919		66.235	
- leningen aan:					- kasgeld en deposito's > 1 jaar	0		0	
- woningbouwcorporaties	3.982		4.208						
- overige langlopende geldleningen	106		128						
Viottende activa		36.653		39.151	Viottende passiva		18.953		21.339
Voorraden		22.773		29.889	Viottende schuld (rentetyp. looptijd < 1 jaar)		16.620		18.657
- grond en hulpstoffen					- kasgeldleningen	12.000		14.100	
- compensatiegronden	1.600		1.600		- bank- en giroaldi	2.031		114	

- onderhanden werk, gronden in exploitatie	22.013		32.116		- overige schulden	2.589		4.443	
- verwachte tekorten gronden in exploitatie	-840		-3.827						
- gereed product en handelsgoederen	0		0		Overlopende passiva		2.333		2.682
					- voorschotten overheidslichamen	216		302	
Uitzettingen, rentetyp. looptijd < 1 jaar		12.543		8.124	- overige overlopende passiva	2.117		2.380	
- vorderingen op openbare lichamen	4.319		3.236						
- overige vorderingen	8.224		4.888						
Liquide middelen		720		718					
- kassaldi	0		0						
- bank- en girosaldi	720		718						
Overlopende activa		618		420					
- nog te ontvangen voorschotten overige Nederlandse overheidslichamen	88		81						
- overige overlopende activa	530		339						
Totaal		122.264		116.383	Totaal		122.264		116.383

Waarborgsommen en garantstellingen

- gewaarborgde geldleningen
- garantstellingen met achtervang

2019

13.830

46.919

2018

14.096

46.558

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Baten en lasten

Baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Daarnaast is het zogenaamde voorzichtigheidsprincipe gehanteerd, dat wil zeggen:

- baten en winsten zijn slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd;
- verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, zijn in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Conform het (bindend) advies van de Commissie BBV zijn dividendopbrengsten van deelnemingen als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld.

Bij de bepaling van de baten inzake de algemene uitkering is uitgegaan van de laatst gepubliceerde septembercirculaire.

Vaste activa

Materiële en immateriële vaste activa

Materiële en immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden zijn op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen is op het saldo afgeschreven. Bij de waardering van een investering zijn de directe lasten betrokken, evenals de personeelskosten en de overige aan de investering toe te rekenen indirecte kosten. Tijdens de vervaardiging is aan investeringen geen rente toegerekend.

Materiële vaste activa met economisch nut

Alle investeringen met een economisch nut zijn geactiveerd. Uitgaven voor kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde zijn niet geactiveerd. Er is afgeschreven op basis van de bruto kostprijs, met dien verstande dat bij activa met een economisch nut alleen eventuele bijdragen van derden in mindering zijn gebracht op de bruto kostprijs.

Materiële vaste activa met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten, een heffing kan worden geheven

Alle investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten, een heffing kan worden geheven, zijn geactiveerd. Er is afgeschreven op basis van de bruto kostprijs, met dien verstande dat bij activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten, een heffing kan worden geheven, alleen eventuele bijdragen van derden in mindering zijn gebracht op de bruto kostprijs.

Materiële vaste activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn geactiveerd. Op deze activa is in beginsel niet extra afgeschreven, tenzij de raad daartoe expliciet heeft besloten. Op gronden en terreinen is niet afgeschreven, met uitzondering van de ondergrond van wegen, fietspaden e.d. Bij activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn eventuele bijdragen van derden in mindering gebracht op de bruto kostprijs.

Reserves ter dekking van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut zijn in de vorm van extra afschrijving ingezet om de boekwaarde van daarmee samenhangende activa te kunnen verminderen en op die wijze de kapitaallasten te kunnen verlagen.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa zijn geactiveerd tegen reële waarde. Bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn geactiveerd als aan de in artikel 61 BBV genoemde voorwaarden is voldaan. Met uitzondering van bijdragen aan activa in eigendom van derden, zijn alle overige financiële activa tegen de nominale waarde gewaardeerd en op de balans verantwoord. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen langdurig is gedaald tot onder de verkrijgingprijs heeft afwaardering plaatsgevonden.

In overeenstemming met artikel 63 van het BBV is de verwachte oninbaarheid van leningen en vorderingen verrekend met de nominale waarde.

Viottende activa

Voorraden

De voorraden bestaan uit grond- en hulpstoffen (compensatiegronden), onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) en gereed product en handelsgoederen. De niet in exploitatie genomen gronden worden gerubriceerd onder terreinen en gronden bij de materiële vaste activa.

De voorraad grond- en hulpstoffen is gewaardeerd tegen (historische) verkrijgingprijs en bijkomende kosten. Indien van toepassing zijn deze voorraden afgewaardeerd tegen lagere marktwaarde.

De voorraad onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) is gewaardeerd tegen (historische) verkrijgingsprijs en bijkomende kosten. Winsten worden genomen bij gedeeltelijke dan wel gehele afsluiting van de grondexploitaties. Voor een geprognoseerd verlies van een grondexploitatie wordt een voorziening ter grootte van het verwachte resultaat op contante waarde in het betreffende boekjaar genomen. De voorziening komt ten laste van de reserve bouwgrondexploitatie, voor zover het saldo van de reserve toereikend is. Het verwachte resultaat op contante waarde wordt bepaald op basis van een actualisatie van de grondexploitaties. Deze actualisatie is gebaseerd op inzichten, aannames en veronderstellingen van begin 2015. Dit betreft een inschatting die omgeven is door de nodige risico's en onzekerheden die periodiek wordt herzien.

De voorraad gereed product en handelsgoederen is gewaardeerd tegen (historische) verkrijgingprijs en indien van toepassing bijkomende kosten.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid zijn voorzieningen in mindering gebracht. De voorzieningen zijn bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies.

Vaste schulden

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Viottende passiva

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente zijn gewaarborgd, zijn in de balans buiten telling de totaalbedragen van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	BW	balans mut.	invest.	des invest.	(extra) afschr.	bijdr. derden	afwaar- dering	BW
	01-01		real.	real.	real.	real.	real.	31-12
kosten van onderzoek en ontwikkeling	216	-57	185		24			320
Totaal	216		185	0	24	0	0	320

Er zijn o.a. kosten gemaakt voor onderzoek en ontwikkeling van de uitvoering van GREX De Overbrugging. Wanneer de grondexploitatie geopend wordt, zullen deze kosten daarop ingebracht worden.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	BW	balans mut.	invest.	des- invest.	(extra) afschr.	bijdr. derden	bijzondere afwaardering	BW
	01-01							31-12
Investerings met economisch nut, heffing (*)								
- machines, apparaten en installaties	267		18	23	78			184
- vervoermiddelen	460				54			406
- overige activa met economisch nut	806		34		100			740
- GWW - werken economisch nut	7.304		2.189	121	2.199			7.173
Subtotaal	8.837	0	2.241	144	2.431	0	0	8.503
Investerings met economisch nut								
- bedrijfsgebouwen	18.069	-49	2.047	1	638			19.526
- gronden en terreinen	1.489		524					2.013
- machines, apparaten en installaties	1.937		3.190	15	215			4.897
- vervoermiddelen	157		22		66			113
- woonruimten	1.314		2					1.316
- onderwijshuisvesting	21.538		1.405	311	728			21.904
- overige onderwijsvoorzieningen	408				25			383
- overige activa met economisch nut	148		335		11			472
- GWW - werken met economisch nut	1.639				28			1.611
Subtotaal	46.699	-49	7.525	327	1.711	0	0	52.235
Investerings met maatschappelijk nut								

- GWW werken	6.400		2.251	11	296			8.344
- overige activa maatschappelijk nut	6.436		234		68			6.602
Subtotaal	12.836	0	2.485	11	364	0	0	14.946
In erfpacht uitgegeven gronden	4.288		1.484	276				5.496
Totaal	72.660	-49	13.735	758	4.506	0	0	81.180

Vaste activa worden afgeschreven op basis van de lineaire methode, tenzij in het door de raad vastgestelde investeringsplan gemotiveerd een andere methode is aangegeven. Investeringsplan voor inkomsten genererende activa worden vanaf 2018 eveneens afgeschreven op basis van de lineaire methode. De afschrijvingstermijn is gebaseerd op de economische levensduur. Het eerste jaar waarover wordt afgeschreven is het jaar volgend op het jaar van realisering of aanschaf van het actief. Bij het bepalen van de hoogte van de afschrijving is geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde van het actief. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in Nota activabeleid Gemeente Langedijk 2011 en de afzonderlijke raadsbesluiten.

Op immateriële vaste activa wordt afgeschreven overeenkomstig artikel 64, lid 4, 5 en 6 van het BBV:

- kosten voor het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio mag maximaal gelijk zijn aan de looptijd van de nieuw af te sluiten lening;
- de afschrijvingstermijn van kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief mag ten hoogste vijf jaar zijn;
- Voor bijdragen aan activa in eigendom van derden is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt

De componentenbenadering is toegepast voor gebouwen en riolering.

Enkelvoudige investeringen tot € 50.000 zijn niet geactiveerd, tenzij als gevolg van het aantal gelijksoortige aanschaffingen de totale investering dit bedrag overschrijdt.

(* In overeenstemming met artikel 35 van het BBV worden met ingang van 2014 onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen de Investeringsplan met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Het betreft hier investeringen met betrekking tot begraafplaatsen, riolering en huishoudelijk afval. Onder de Investeringsplan met een economisch nut, bedrijfsgebouwen, heeft een duurzame waardevermindering plaatsgevonden van het gemeentehuis. Ingevolge het BBV moet een duurzame waardevermindering namelijk worden verantwoord indien de bestuurlijke intentie bestaat om vastgoed met een maatschappelijke functie te verkopen, of de bestemming ervan te wijzigen naar vastgoed met een bedrijfseconomische functie.

Specificatie belangrijkste investeringen 2019	12.928
Overige activa met een economisch nut (heffing)	2.097

1e aanleg riolering	2.051
diversen	46
Overige activa met een economisch nut	7.149
verbouwing De Binding	1.974
bedrijfsgebouw Berrie	955
sportaccommodaties	139
materieel openbare werken	79
zonnepanelen op gemeentelijke daken	284
automatisering	1.893
strategische aankoop Benedenweg 103	562
werkplekken	223
IKC Oudkarspel	1.081
diversen	-41
Activa met een maatschappelijk nut	2.474
Langedijk ontwikkelt met water	389
rehabilitatie Ambachtsdijk	228
herinrichting Oranjebuurt Noord-Scharwoude	99
reconstructie Geestweg	353
rehabilitatie Kerkmeerweg	68
reconstructie Langebalkweg	500
vervanging kade Veilingweg	163

herinrichting omgeving Veilingterrein	187
vervanging verkeersregelininstallaties	89
aanleg brug Laansloot	50
vervangingsinvesteringen openbare verlichting	234
diversen	114
In erfpacht uitgegeven gronden	1.208
2 kavels in Breekland zijn in eigendom overgedragen	-276
7 kavels zijn in erfpacht uitgegeven	1.484

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	BW	invest.	des invest.	aflos sing	BW
	01-01				31-12
Kapitaalverstrekkingen aan:					
- bijdragen in activa van derden	0				0
- deelnemingen	21				21
Subtotaal	21	0	0	0	21
Leningen aan:					
- woningbouwcorporaties	4.208			226	3.982
Subtotaal	4.208	0	0	226	3.982
Overige langlopende geldleningen	128			22	106
Subtotaal	128	0	0	22	106
Totaal	4.357	0	0	248	4.109

De afname van de boekwaarde is een gevolg van normale aflossingen.

Vlottende activa

Voorraden

Voorraden	BW netto	afge-	vermeer-	vermin-	voorz.	BW netto
	01-01	sloten	deringen	deringen		31-12
Grond- en hulpstoffen						
- compensatiegronden	1.600					1.600
Onderhanden werk						
- bouwgronden in exploitatie (BIE)	32.116	41	2.010	-12.153		22.014
- verliesvoorzieningen gronden in exploitatie (BIE)	-3.827				2.987	-840
Gereed product en handelsgoederen	0					0
Totaal	29.889	41	2.010	-12.153	2.987	22.774

In 2019 zijn er geen mutaties geweest op de voorraad compensatiegronden.

De totale boekwaarde op de lopende grondexploitaties (is de voorraad bouwgrond in exploitatie, BIE) bedraagt per 31 december 2019 circa € 22 miljoen.

Per 1 januari 2019 bedroeg de boekwaarde op de bouwgrond in exploitatie nog ruim € 32 miljoen.

Daarmee is in 2019 de voorraad bouwgrond in exploitatie per saldo afgenomen met circa € 10 miljoen.

De totale vermeerdering in 2019 bedraagt circa € 2 miljoen.

Het betreft de gerealiseerde kosten in 2019 voor onder andere het bouw- en woonrijp maken, planbegeleiding en rentekosten in de lopende projecten, hoofdzakelijk in het project Westerdel.

De totale vermindering in 2019 bedraagt circa € 12,1 miljoen.

Het betreft de gerealiseerde opbrengst uit grondverkoop in 2019, hoofdzakelijk in het project Westerdel.

Alle grondexploitaties zijn in het kader van de jaarrekening 2019 herzien.

De herziening van de grondexploitaties per 1-1-2020 leidt tot een totale vrijval in de verliesvoorziening van circa € 2,99 miljoen.

Het resultaat van alle grondexploitaties wordt bepaald aan de hand van een dynamische eindwaarde methode.

Dat betekent dat rekening wordt gehouden met het effect van kosten- en opbrengstenstijging en rente.

Het resultaat op eindwaarde wordt vervolgens contant gemaakt.

Daarbij worden de onderstaande parameters aangehouden:

- kostenstijging: afhankelijk van de looptijd van het project tussen de 2,0% en 2,5%;
- opbrengstenstijging: tussen de 0% en 3%;
- rente: 1,1%;
- discontovoet: 2,0%.

Uitzettingen < 1 jaar

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	BW	voorz.	netto	netto
	31-12-19	oninbaar	31-12-19	31-12-18
Vorderingen op openbare lichamen	4.581		4.581	3.236
Overige vorderingen				
- algemeen	4.739	60	4.679	4.078
- sociale zaken	1.187	331	856	543
- belastingen	2.427		2.427	267
	8.353	391	7.962	4.888
Totaal	12.934	391	12.543	8.124

De vorderingen op openbare lichamen bestaan grotendeels uit vorderingen op het BTW compensatiefonds (€ 3,8 miljoen).

De overige algemene vorderingen hebben voor € 3,4 miljoen betrekking op nog te ontvangen precariobelasting over 2018 en 2019.

In de vorderingen met betrekking tot belastingen is inbegrepen de te ontvangen precariobelasting over 2017 ad € 1,7 miljoen.

Liquide middelen

Liquide middelen	2019	2018
Kassaldo	0	0
Banksaldi	720	718
Girosaldi		
Totaal	720	718

Overlopende activa

Overlopende activa	2019	2018
Vooruitbetaalde lasten	27	194
Transitorische rente	85	91
Nog te ontvangen bedragen	-48	10
Nog te ontvangen voorschotten overige Nederlandse overheidslichamen	88	81
Te compenseren BTW	463	43
Diversen	2	0
Totaal	617	419

De nog te ontvangen voorschotten van overheden bestaan uit:

Omschrijving	BW 01-01	+/+	-/-	BW 31-12
Nog te ontvangen voorschotten overige Nederlandse overheidslichamen				
Fietspad Nauertogt (Koedijk)	16		16	0
Herinrichting Nauertogt	65		65	0
Veilige berm Kerkmeerweg	0	88		88
Totaal	81	88	81	88

De vooruitbetaalde lasten betreffen verzekeringspremies, licenties, contributies en bijdragen die voor aanvang van het nieuwe jaar voldaan moeten zijn.

De nog te ontvangen bedragen betreffen voornamelijk de afrekening met Haltewerk over 2019 (- € 114.000), nog te ontvangen faciliterend grondbeleid (€ 53.000) en de nog te ontvangen verantwoording legeskas (€ 13.000).

Nog te ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen

Dit betreft voorschotbedragen, nog te ontvangen van Nederlandse overheidslichamen, voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van het huidige begrotingsjaar. Het nog te ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen bedraagt € 88k. Dit nog te ontvangen bedrag heeft betrekking op "Veilige bermen Kerkmeerweg".

Vaste passiva

Eigen vermogen

Reserve	BW 0101	dotatie		onttrekking		BW 3112
		BEG	REK	BEG	REK	
Algemene reserves						
V.1.01 - Algemene reserve	6.772	2.169	3.441	3.179	3.177	7.036
Totaal	6.772	2.169	3.441	3.179	3.177	7.036
Bestemmingsreserves						
V.6.01 - Reserve Investerings maatsch. nut	2.986	0	0	769	767	2.220
V.6.02 - Bovenwijkse investeringen	476	0	0	0	0	476
V.6.03 - Toekomstige sportontwikkelingen	29	0	0	0	0	29
V.6.04 - Bouwgrondexploitatie	2.722	686	378	66	142	2.959
V.6.05 - Reserve automatisering	765	0	0	408	408	357
V.6.06 - Financiering onderwijshuisvesting	0	0	0	0	0	0
V.6.07 - Investerings met economisch nut	4.223	0	0	238	238	3.985
V.6.09 - Innovatiefonds WMO	17	0	0	17	17	0
V.6.12 - Bijdrage reconstructie N242	442	0	0	355	0	442
V.6.13 - Verkeersonderzoeken Langedijk	50	0	0	49	49	1
V.6.14 - Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	726	12	12	274	119	619
V.6.17 - Groot onderhoud ANWB bewegwijzering	89	0	0	89	89	0
V.6.20 - Groot onderhoud openbare ruimte	699	0	0	699	699	0
V.6.21 - Accommodatiebeleid	487	0	0	0	0	487
V.6.22 - Sociaal domein	0	878	878	0	667	211
V.6.23 - Activa optimalisatie	0	0	0	0	0	0

V.6.24 - Financiële ondersteuning Broeker Veiling	20	0	0	20	20	0
V.6.26 - Dorpskernen	0	150	150	0	0	150
Totaal	13.731	1.725	1.418	2.984	3.215	11.934
Saldi begroting/rekening						
V.1.99 - Saldo van begroting/rekening	1.266	287	0	0	1.266	0
Totaal	1.266	287	0	0	1.266	0
Totaal	21.769	4.181	4.859	6.163	7.657	18.970

	dotatie	onttrekking	saldo		
	raming	realisatie	raming	realisatie	realisatie
totaal	4.181	4.859	6.163	7.657	-2.798
101 Algemene reserve					
Aard: algemene reserve	2.169	3.441	3.179	3.177	264
Reden: bufferfunctie voor het opvangen van schommelingen en onvoorziene gebeurtenissen					
Rekeningresultaat 2018					
Het resultaat over 2018 is in 2019 toegevoegd aan de Algemene reserve	-	1.266	-	-	1.266
Grondexploitatie					
Het jaarrekeningresultaat 2018 van € 1.266.000 (incl. winstneming Sint Maarten van € 50.000 en vrijval verliesvoorzieningen van € 253.000) is toegevoegd aan de algemene reserve. In 2019 wordt de winstneming Sint Maarten en de vrijval verliesvoorzieningen van € 303.000 onttrokken aan de algemene reserve en ten gunste gebracht aan de reserve bouwgrondexploitatie.	-	-	303	303	-303
Langedijk Ontwikkelt met Water					
Dit betreft een niet besteed budget uit 2018. Dit budget is in de jaarrekening 2018 overgeheveld naar 2019. Zie raadsbesluit jaarrekening 2018 van 9 juli 2019.	-	-	20	20	-20
Evenementenbeleid					
Dit betreft een niet besteed budget uit 2018. Dit budget is in de jaarrekening 2018 overgeheveld naar 2019. Zie raadsbesluit jaarrekening 2018 van 9 juli 2019.	-	-	40	40	-40

Specifieke opleidingen persoonsregistraties Burgerzaken					
Dit betreft een niet besteed budget uit 2018. Dit budget is in de jaarrekening 2018 overgeheveld naar 2019. Zie raadsbesluit jaarrekening 2018 van 9 juli 2019.	-	-	25	25	-25
Sociaal Domein					
Dit betreft het restant (€ 877.000) van het positieve jaarrekeningrekeningresultaat 2018. Dit wordt toegevoegd aan de algemene reserve en vervolgens ten gunste gebracht van de reserve Sociaal Domein.	-	-	877	877	-877
Budgetoverhevelingen 2018-2019					
Bij de slotwijziging 2018 is een aantal budgetten overgeheveld naar 2019.	-	-	768	768	-768
Budgetoverhevelingen 2019-2020					
Niet alle voor 2019 geplande werkzaamheden konden (volledig) worden uitgevoerd. Bij de slotwijziging 2019 is een aantal budgetten overgeheveld naar 2020	1.352	1.352	-	-	1.352
Training en mobiliteit					
De fusiekosten worden conform begroting onttrokken uit de algemene reserve, omdat de lasten voor de fusie hoger zijn dan deze geraamde onttrekking.	-	-	1.131	1.131	-1.131
Opheffen reserves					
De reserves innovatiefonds WMO, Groot onderhoud openbare ruimte en bewegwijzering ANWB zijn opgeheven. De saldo's zijn gestort in de algemene reserve.	805	805	-	-	805
Kunstwerken doorvaarbaarheid Twuyverhoek					
De kapitaallasten voor kunstwerken doorvaarbaarheid Twuyverhoek worden gedekt uit de algemene reserve.			12	12	-12
Amendement PB2016 surplus boven de 15k toevoegen aan de algemene reserve					
Naar aanleiding van een amendement bij de PB2017 (amendement van 10 december 2016) is besloten het surplus van de verhoging van de toeristen- en forensenbelasting toe te voegen aan de algemene reserve.	12	19	-	-	19
601 Investerings met een maatschappelijk nut	-	-	769	767	-767
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: dekking van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut om de boekwaarde van daarmee samenhangende activa te verminderen en op die wijze de kapitaallasten te kunnen verlagen					
Doorvaarbaarheid Zandsloot/Bindingspad					
De kapitaallasten voor doorvaarbaarheid Zandsloot/Bindingspad worden gedekt uit de reserve maatschappelijk nut.	-	-	12	10	-10
Herberekening annuïteiten					

De extra kapitaallasten door een herberekening van annuïteiten worden gedekt uit deze reserve	-	-	757	757	-757
602 Bovenwijkse investeringen	-	-	-	-	-
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: wijk overschrijdende voorzieningen					
In 2019 hebben geen mutaties plaatsgevonden					
603 Toekomstige sportontwikkelingen	-	-	-	-	-
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: dekking van investeringen in nieuwe sportvoorzieningen					
In 2019 hebben geen mutaties plaatsgevonden					
604 Bouwgrondexploitatie	686	378	66	142	236
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: buffer voor exploitatieresultaten van de grondexploitaties					
Grondexploitaties					
Winstneming Grex Sint Maarten 2018 (€ 50.000) en vrijval verliesvoorzieningen 2018 (€ 253.000) De winstneming Grex Sint Maarten 2018 en de vrijval verliesvoorzieningen 2018 van € 303.000 worden toegevoegd aan de reserve bouwgrondexploitatie.	303	303	-	-	303
Winstnemingen 2019 Van de begrote winstnemingen van € 383.000 (winstneming De Ark van € 61.000, winstneming Dr. Wilminkstraat van € 225.000 en winstneming Noordlob Sint Maarten van € 97.000) is alleen de winstneming Noordlob Sint Maarten deels gerealiseerd, omdat de voortgang in de projecten achter blijft bij de verwachting. Voor wat betreft Noordlob Sint Maarten is een winstneming van € 41.000 gerealiseerd. Daarom kan de winst o.b.v. de Percentage of completion (POC) -methode niet genomen worden zoals we hadden verwacht. De POC-methode gaat immers er vanuit dat winst wordt genomen op basis van de (financiële) voortgang van het project.	383	-	-	-	-
Ontwikkeling zorgcentrum horizon Dit betreft een oude post die is afgeboekt van de balansrekening faciliterend grondbeleid. Voorgesteld wordt om deze kosten te dekken uit de reserve bouwgrondexploitatie.		14			14

Sloopkosten De Overbrugging De locatie van De Overbrugging wordt opgenomen in een nog te openen grondexploitatie. In 2017 heeft een onttrekking plaatsgevonden uit de reserve bouwgrondexploitatie om deze sloopkosten te kunnen dekken, omdat in 2017 nog geen grondexploitatie was geopend. In 2019 wordt hetzelfde bedrag dus weer toegevoegd aan de reserve bouwgrondexploitatie (zie raadsbesluit Slopen van de Overbrugging aan de Dokter Wilminkstraat van 6 juni 2017).		61			61
Restwerken Broekerplein Dit betreft extra kosten ten opzichte van het budget voor het project Broekerplein waarvan de grondexploitatie reeds is afgesloten. Ten behoeve van directievoering en toezicht zijn extra kosten gemaakt, omdat de oplevering, nasleep en afrekening met de aannemers veel tijd in beslag heeft genomen. Tevens waren de planschade uitkering en kosten behandeling niet geraamd. Voorgesteld wordt om deze extra kosten te dekken uit de reserve bouwgrondexploitatie.				76	-76
Veilingterrein					
De door de gemeente gemaakte kosten ten behoeve van het voormalig Veilingterrein worden gedekt uit deze reserve	-	-	31	31	-31
Kapitaallasten					
Bij de Kadernota 2011-2015 en de programmabegroting 2012 is besloten om de kapitaallasten voor de aanleg van speelvoorzieningen en de aanleg van een rotonde Zuidveld en verbindingsweg De Punt te dekken uit deze reserve	-	-	35	35	-35
605 Automatisering	-	-	408	408	-408
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: dekking van kapitaallasten van investeringen in I&A-voorzieningen.					
Exploitatiekosten					
Deze onttrekking uit de reserve automatisering wordt gedaan om de reguliere exploitatielasten voor I&A te dekken	-	-	119	119	-119
Reserve systematiek I&A					
Bij de programmabegroting 2017 is besloten om te stoppen met de reserve systematiek van het jaarlijks storten om de kapitaallasten van investeringen I&A te dekken. Dit nadelige effect vloeit voort uit het besluit om te stoppen met deze systematiek.	-	-	127	127	-127
Bring Your Own Device (BYOD)					
Dit betreft een budgetoverheveling van 2018 naar 2019, omdat de uitrol van BYOD financieel voornamelijk in 2019 heeft plaatsgevonden.	-	-	162	162	-162
607 Investerings met een economisch nut			238	238	-238
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: dekking van kapitaallasten van investeringen met een economisch nut					
Kapitaallasten					

De kapitaallasten van investeringen met economisch nut worden gedekt uit deze reserve	-	-	238	238	-238
609 Innovatiefonds Wmo			17	17	-17
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: ideeën in het kader van de Wmo worden gedekt uit deze reserve					
Bij de jaarrekening 2018 is deze reserve opgeheven. Het restant saldo van € 17.000 valt vrij in de exploitatie	-	-	17	17	-17
612 Bijdrage kruispunten N504	-	-	355	-	-
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: dekking van de gemeentelijke bijdrage in de kosten van reconstructie van kruispunten in de N504					
De werken hebben niet in 2019 plaatsgevonden. Het budget voor de bijdrage is daarom overgeheveld naar 2020.	-	-	355	-	-
613 Verkeersonderzoeken	-	-	49	49	-49
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: dekking van kosten van verkeersonderzoeken					
De kosten voor een grootschalig verkeersonderzoek worden gedekt uit deze reserve			49	49	-49
614 Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	12	12	274	119	-107
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: Het opvangen van schommelingen in de kosten van groot onderhoud van gemeentelijke gebouwen					
Jan Arentsz					
CSG Jan Arentsz draagt jaarlijks bij in de kosten voor De Binding	11	11	-	-	11
Groot onderhoud ventilatiesysteem Mayerslot					
Deze onttrekking is ter dekking van de kosten groot onderhoud van de scholen De Phoenix en de Koolvlet. De onttrekking uit deze reserve is lager dan begroot. Een deel van deze werkzaamheden voeren we in 2020 uit. De verwachting is dat de totale kosten lager uit gaan vallen.	-	-	272	119	-119
KDV Petteflet					
In verband met de veiligheid en de scherpere eisen van de GGD met betrekking tot de maximum temperatuur was het nodig om maatregelen voor klimaatbeheersing in de slaapkamers van het kinderdagverblijf De Pettevlet te nemen. Een deel van de extra kosten wordt gedekt door een huurverhoging.	1	1	-	-	1
Zonnepanelen	-	-	2	-	-

Deze onttrekking heeft betrekking op de dekking van kapitaallasten, maar deze onttrekking heeft niet plaatsgevonden.					
617 Groot onderhoud ANWB bewegwijzering	-	-	89	89	-89
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: dekking van de kosten van groot onderhoud aan de ANWB bewegwijzering					
Bij de jaarrekening 2018 is deze reserve opgeheven. Het restant saldo van € 89.000 valt vrij in de exploitatie			89	89	-89
620 Groot onderhoud openbare ruimte	-	-	699	699	-699
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: Het opvangen van schommelingen in de kosten van groot onderhoud in de openbare ruimte					
Bij de jaarrekening 2018 is deze reserve opgeheven. Het restant saldo van € 699.000 valt vrij in de exploitatie	-	-	699	699	-699
622 Sociaal domein	878	878	-	667	211
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: Het kunnen opvangen van tekorten binnen de 2 decentralisaties door verrekening van positieve en negatieve saldi met de reserve					
Het restant van het jaarrekeningresultaat 2018 wordt toegevoegd aan de reserve Sociaal domein	878	878	-	-	878
In 2019 wordt een onttrekking uit de reserve Sociaal domein gedaan ter dekking van de incidentele lasten Jeugd en Wmo in 2019.	-	-	-	667	-667
624 Financiële ondersteuning museum Broeker Veiling	-	-	20	20	-20
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: tijdelijke financiële ondersteuning museum Broeker Veiling					
De exploitatiesubsidie 2019 voor museum Broeker Veiling wordt gedekt uit deze reserve	-	-	20	20	-20
626 Dorpskernen	150	150	-	-	150
Aard: bestemmingsreserve					
Reden: het dekken van kosten voor het kernenbeleid					
In de slotwijziging 2019 is een besluit genomen om € 150.000 toe te voegen aan de reserve dorpskernen ter dekking van de kosten voor het kernenbeleid.	150	150	-	-	150
Saldo van begroting/rekening	287	-	-	1.266	-1.266
Aard: resultaat					

Reden:					
Rekeningresultaat 2018					
Het rekeningresultaat over 2018 is toegevoegd aan de algemene reserve	-	-	-	1.266	-1.266
Het rekeningresultaat over 2019 is toegevoegd aan de balans	287	-	-	-	-
afrondingen	-2	-2	2	-2	

Voorzieningen

Voorziening	BW0101	dotatie		besteding		vrijval		BW3112
		BEG	REK	BEG	REK	BEG	REK	
BBV Art. 44,1a - verplichtingen en verliezen	2.868	195	579	26	124	0	17	3.305
V.7.03 - Pensioenverplichting vm pers. GA	17	0	0	0	0	0	17	0
V.7.05 - Toekomstige pensioenverpl. college	1.932	195	514	26	52	0	0	2.394
V.7.10 - Wachtgeld v.m. wethouders	59	0	0	0	15	0	0	44
V.7.12 - Verlies garantstelling St. Schietsport	860	0	64	0	57	0	0	868
BBV Art. 44,1c - kosten volgend begrotingsjaar	136	0	4	0	107	0	0	33
V.7.15 - Restwerken Oxhoofdpad	29	0	0	0	11	0	0	17
V.7.18 - Restwerken Voorburggracht (222)	32	0	0	0	16	0	0	16
V.7.20 - Restwerken Broekerplein	75	0	4	0	79	0	0	0
BBV Art. 44,1d - toekomstige vervangingsinvesteringen	3.214	2.577	2.203	0	0	1.997	2.066	3.351
V.7.02 - Spaarvoorziening rioolvervanging	3.214	2.577	2.203	0	0	1.997	2.066	3.351
BBV Art. 44,2 - van derden verkregen middelen	816	401	262	0	0	411	463	615
V.7.13 - Egalisatie huishoudelijk afval	410	161	161	0	0	411	463	108
V.7.14 - Egalisatie riolering	406	240	101	0	0	0	0	507
Totaal	7.033	3.173	3.047	26	231	2.408	2.546	7.304

	dotatie	besteding/ vrijval	saldo		
	raming	realisatie	raming	realisatie	realisatie
totaal	3.173	3.047	2.434	2.776	271
V.7.02 - Spaarvoorziening rioolvervanging	2.577	2.203	1.997	2.066	137

Aard: Art. 44,1d - toekomstige vervangingsinvesteringen					
Reden: bekostiging investeringen GRP					
Volgens het kostendekkingsplan van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vindt er een jaarlijkse storting in de spaarvoorziening plaats	2.577	2.203			2.203
De uitgaven voor vervangingsinvesteringen worden geactiveerd en in één keer afgeschreven als daarvoor voldoende saldo in de spaarvoorziening aanwezig is. In 2019 zijn de afschrijvingen in één keer gedekt uit deze voorziening.			1.997	2.066	-2.066
V.7.03 - Pensioenverplichting v.m. personeel Geestmerambacht	-	-	-	17	-17
Aard: Art. 44,1a - verplichtingen en verliezen					
Reden: kunnen voldoen aan pensioenverplichtingen v.m. stichting sportaccommodaties Geestmerambacht					
In de jaarrekening 2019 wordt voorgesteld om deze voorziening op te heffen. Het restant saldo van € 17.000 kan vrijvallen ten gunste van de exploitatie				17	-17
V.7.05 - Toekomstige pensioenverplichtingen wethouders	195	514	26	52	462
Aard: Art. 44,1a - verplichtingen en verliezen					
Reden: uit de voorziening worden pensioenen van voormalig wethouders voldaan					
Dit betreft de jaarlijkse storting in de voorziening m.b.t. de toekomstige pensioenverplichtingen, de lasten zijn hoger uitgevallen doordat de rente aanzienlijk is gedaald. Rente eind 2018 1,5% en de rente eind 2019 was 0,29%.	195	514			514
Dit betreft de uitkering van pensioengelden aan ex-werknemers die de pensioenleeftijd hebben bereikt.			26	52	-52
V.7.10 - Wachtgelden v.m. wethouders	-	-	-	15	-15
Aard: Art. 44,1a - verplichtingen en verliezen					
Reden: het opvangen van schommelingen in wachtgeldverplichtingen					
Dit betreft betalingen aan ex wethouders die aanspraak kunnen maken op wachtgeld. Deze kosten worden rechtstreeks uit de voorziening betaald				15	-15
V.7.12 Verlies garantstelling	-	64	-	57	7
Aard: Art. 44,1a - verplichtingen en verliezen					
Reden: het voldoen van de verplichtingen van rente en aflossing van twee geldleningen van de Bank Nederlandse Gemeenten					
Dit betreft de verrekening van de slotuitkering met de curator		64			64

Dit betreft rente en aflossing van de twee leningen van Stichting Schietsport Langedijk				57	-57
V.7.13 - Egalisatie huishoudelijk afval	161	161	411	463	-302
Aard: Art. 44,2 - van derden verkregen middelen					
Reden: Egalisatie van exploitatieresultaten van de inzameling van huishoudelijk afval					
Deze dotatie heeft conform de begroting plaatsgevonden.	161	161			161
Het saldo op het product afval wordt verrekend met de egalisatievoorziening huishoudelijk afval.			411	463	-463
V.7.14 - Egalisatie riolering	240	101	-	-	101
Aard: Art. 44,2 - van derden verkregen middelen					
Reden: Egalisatie van exploitatieresultaten van de riolering					
Het saldo op het product riolering wordt verrekend met de egalisatievoorziening riolering.	240	101			101
V.7.15 - Restwerken Oxhoofdpad	-	-	-	11	-11
Aard: Art. 44,1c - kosten volgend begrotingsjaar					
Reden: In 2015 is het complex Oxhoofdpad afgesloten. Voor de kosten van nog uit te voeren werkzaamheden is de voorziening ingesteld					
In 2019 zijn werkzaamheden aan de beschoeiing uitgevoerd.				11	-11
V.7.18 - Restwerken Voorburggracht 222	-	-	-	16	-16
Aard: Art. 44,1c - kosten volgend begrotingsjaar					
Reden: In 2016 is het complex Voorburggracht afgesloten. Voor de kosten van nog uit te voeren werkzaamheden is de voorziening ingesteld					
In 2019 zijn nog uren besteed aan dit project.				16	-16
V.7.20 - Restwerken Broekerplein	-	4	-	79	-75
Aard: Art. 44,1c - kosten volgend begrotingsjaar					
Reden: In 2018 is het complex Broekerplein afgesloten. Voor de kosten van nog uit te voeren werkzaamheden is de voorziening ingesteld					
In 2019 zijn per saldo nog € 75.000 aan kosten gemaakt voor restwerken Broekerplein. Bij de jaarrekening 2019 wordt deze voorziening afgesloten.		4		79	-75

Vaste schulden

Vaste schulden met een looptijd >1 jaar	BW	+/+	-/-	BW	rente
	01-01			31-12	
Obligatieleningen	7			7	0
Onderhandse leningen					
- binnenlandse banken enz.	66.235	14.900	7.216	73.919	1.034
- kasgeld en deposito > 1 jaar	0			0	0
Totaal	66.242	14.900	7.216	73.926	1.034

De boekwaarde van de langlopende leningen ultimo 2019 is € 73,9 miljoen. Hiervan is € 4 miljoen doorverstrekkt aan een woningbouwvereniging.

De gemeente is in 2019 binnen de renterisiconorm gebleven (zie voor meer informatie de paragraaf Financiering).

De rentelasten zijn overeenkomstig de afgesloten leningovereenkomsten met de bank.

In 2019 is een geldlening aangetrokken van 14,9 miljoen. De aflossing op lopende leningen bedroeg € 7,2 miljoen.

Vlottende passiva

Netto vlottende schuld < 1 jaar

Netto vlottende schuld korter dan 1 jaar	2019	2018
Kasgeldleningen	12.000	14.100
Bank- en girosaldi	2.031	114
Overige schulden	2.589	4.443
Totaal	16.620	18.657

Gedurende 2019 heeft de gemeente maandelijks kasgeld aangetrokken. Eind 2019 is een kasgeldlening aangetrokken van € 12 miljoen ter voorkoming van 'roodstand' op de bankrekeningen. Voor kasgeldleningen heeft de gemeente in 2019 rente ontvangen (€ 61.000), terwijl rood staan geld kost.

In 2019 heeft de gemeente het eerste, tweede en vierde kwartaal de kasgeldlimiet overschreden. Het derde kwartaal van 2019 is de gemeente echter binnen de kasgeldlimiet gebleven. Dit past binnen de wet- en regelgeving. Zie voor meer informatie de paragraaf Financiering.

De gemeente heeft in de financieringsovereenkomst met de BNG Bank een kredietlimiet opgenomen van € 2,4 miljoen. Doordat de gemeente af en toe 'rood' staat, is hier in 2019 af en toe gebruik van gemaakt.

De overige schulden bestaan uit:

Overige schulden	2019	2018
Algemeen	1.204	1.485
Sociaal domein	1.385	2.958
Totaal	2.589	4.443

De overige schulden (Algemeen) bestaan grotendeels uit nog te betalen sociale lasten (€ 960.000).

Overlopende passiva

Overlopende passiva	2019	2018
Verplichtingen die zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.260	1.808
Ontvangen voorschotten voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Rijk	393	0
- Overige overheidslichamen	153	302
Overige vooruit ontvangen bedragen ten bate van het volgende begrotingsjaar	446	488
Vooruit ontvangen huur stichting Tabijn	81	83
Totaal	2.333	2.681

De overlopende activa zijn afgenomen met € 0,3 miljoen.

Dit is voornamelijk een gevolg van een lager saldo nog te betalen kosten over 2019 ten opzichte van 2018.

Voorschotten van overheden

Dit zijn van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Voorschot	BW	+/-	+/-	-/-	BW
	01-01	raming	real.	real.	31-12
Ontvangen voorschotten van het Rijk					
Geluidsanering restant saneringswoningen			19		19
Ministerie sociale zaken			329		329

SPUK Sport			85	41	44
Ontvangen voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen					
Beeldkwaliteit bedrijventerreinen	63			29	34
Veilingterrein	119				119
Herinrichting Spoorstraat	120			120	0

Waarborgen en garanties

Het buiten de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garantstellingen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt, naar de aard van de geldlening, worden gespecificeerd:

Geldnemer	bedragen x € 1.000	% borg-stelling	borg 31-12- 2018	borg 31-12- 2019
Aard / omschrijving				
Ouderenhuisvesting				
(bouw) verzorgingshuizen	100		710	687
Sportverenigingen				
(bouw) sportaccommodaties	100		1.531	1.437
Particulieren				
aankoop en verbetering van woningen	① 50		625	497
Overig				
stichtingen	100		790	780
Verbonden partijen				
garantstelling VVI ②, Veiligheidsregio Noord-Holland Noord en RHCA	-		10.440	10.429
Totaal			14.096	13.830

① Het percentage van 50 is een schatting. Een bank / verzekeraar zal de gemeente Langedijk pas aanspreken op zijn garantstelling na onder andere de (executie-)verkoop van het onderpand.

② De garantstelling VVI (Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en Omstreken) is berekend op basis van de volgende verdeelsleutels:
totaal bedrag uitstaande leningen HVC (NV Huisvuilcentrale Noord-Holland) per 31-12-2018 / aantal aandelen HVC x aantal aandelen VVI. De uitkomst is vervolgens gedeeld door het totaal aantal inwoners binnen de 8 deelnemende gemeenten van de VVI per 01-01-2018 x het aantal inwoners binnen de gemeente Langedijk per 01-01-2018.

Het buiten de balans opgenomen bedrag voor verstrekte borg- en garantstellingen met een achtervangpositie kan als volgt worden gespecificeerd:

Organisatie	bedragen x € 1.000	oorspr. bedrag	% borg- stelling	borg 31-12-2018	borg
-------------	--------------------	-------------------	---------------------	--------------------	------

	Omschrijving				31-12-2019
	Woningbouwverenigingen				
	- achtervangpositie W.S.W. (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) f ③	96.457	-	46.558	46.919
	Totaal	96.457		46.558	46.919

- ③ De gemeente Langedijk staat als achtervang van het WSW garant voor diverse leningen aan Woonstichting Langedijk, stichting Habion en stichting Woonwaard Noord-Kennemerland. De kans dat dit risico zich voordoet is echter zeer gering. Voor de woningcorporaties is WSW feitelijk een onderlinge waarborgmaatschappij die steunt op 'solidariteit' binnen het borgstelsel en de zekerheidsstructuur. De solidariteit komt op diverse manieren tot uiting. Om te voorkomen dat WSW een aanspraak krijgt op zijn borgstelling zijn er verschillende vangnetten en buffers. Om te beginnen is er de kasstroom en de vermogensbuffer van de corporatie zelf. Dan is er de saneringssteun, opgebracht door de sector en geaccordeerd door de minister. Corporaties die niet voldoen aan de kredietwaardigheidseisen van WSW komen in beginsel voor sanering in aanmerking. Het eigen risicovermogen van WSW is daarna de eerste buffer om aanspraken op de borg op te vangen. Deze reserve kan WSW zo nodig aanvullen door het onderpand van de noodlijdende corporatie uit te winnen. De tweede buffer is de onderlinge waarborg van corporaties (het obligo). Corporaties voldoen op eerste verzoek 3,85% van hun geborgde schuldrestant aan WSW. De derde buffer bestaat uit de afspraak met Rijk en gemeenten (de 'achtervang') dat WSW indien nodig kan beschikken over renteloze leningen. De stijging van de garantstelling met achtervang in 2019 ten opzichte van 2018 komt doordat er een nieuwe lening is toegevoegd.

Verliesvoorziening m.b.t. garantstelling

In september 2015 is het faillissement van een stichting waarvoor de gemeente garant staat uitgesproken en in 2018 door de curator afgewikkeld. De bank heeft de gemeente aangesproken op de afgegeven garantstelling. De jaarlijks te betalen rente en aflossing wordt verrekend met de verliesvoorziening. De totale verliesvoorziening ultimo 2019 bedraagt € 868.000, gelijk aan het restant aan nog te betalen rente en aflossing.

Toelichting op de investeringen

Programma/ investering	netto krediet t/m 2019	totaal besteed t/m 2018	besteed 2019	saldo
	50.332	25.749	13.107	17.777
Besturen en burgers	7.888	4.801	2.101	986
Datalab gegevensmanagement en managementinformatie	80			80
Liften gemeentehuis Langedijk	61			61
Omdat het gemeentehuis leeg staat wordt er geen groot onderhoud meer aan gepleegd.				
Werkplekken (bureau's)	225		223	2
Werkplekken in de Binding zijn gerealiseerd				
Modernisering informatievoorziening	3.863	3.823	0	40
Generieke en specifieke informatievoorziening	350	24	160	166
Bodemplaat, applicatiemigratie	210	76	207	-73
Implementatie Servicebus + GGI Netwerk	185			185
MIP vervangingsinvesteringen Informatisering	2.459	855	1.062	542
Overige investeringen I&A MIP 2017-2021	455	23	449	-17
Economie	1.100	131	144	832
Historische vaarverbinding (voorbereiding)	100	131	73	-104
Het voorlopig ontwerp bevindt zich in de afrondingsfase.				
Historische vaarverbinding (uitvoering)	1.000		64	936

De gemaakte kosten voor de voorbereiding en de uitvoering lopen op dit moment door elkaar. Na afronding van de voorbereidingsfase wordt dit bijgesteld.				
Route binnendoor SP-BoL (voorb)			7	
Onderwijs	3.805	381	1.075	2.349
SIHP Maria / Duizend eilanden	335	165	13	157
SIHP Steltloper / Paus Johannes	2.330	54		2.276
SIHP IKC Oudkarspel	1.140	162	1.062	-84
Ruimtelijke ordening	26	4.367	1.175	5
GREX Benedenweg	26	16	5	5
Grond lokatie De Ark (v.m. NIEGG)	0	63	-38	n.v.t.
Gronden uitgegeven in erfpacht	0	4.288	1.208	n.v.t.
Sociaal domein	4.148	1.915	1.974	259
Binding 2e en 3e fase verbouwing	4.098	1.915	1.974	209
Het grootste deel van de verbouwing is gereed. De laatste afrondende werkzaamheden vinden in 2020 plaats.				
De Binding - zonnepanelen	50			50

Openbare ruimte	33.575	14.154	6.638	13.471
Materieel openbare werken	515	0	79	436
In 2019 is een trekker vervangen en is gestart met de vervanging van een vrachtwagen.				
Bedrijfshal milieustraat	800		954	-154
Pand is opgeleverd en in gebruik. Plaatsing van overdekte fietsenstalling is in voorbereiding.				
Vervanging/uitbreiding afvalcontainers	1.554	1.010	34	510
Aanpassingen van knelpunten / efficiëntie slag opstelplaatsen wordt per route opgepakt en is stapsgewijs in voorbereiding / uitvoering.				
Ondergrondse afvalcontainers	708	628	-5	85
Ondergrondse containers worden gefaseerd ingevoerd en Langedijk op plaatsen waar geen gescheiden afvalinzameling mogelijk is. Nog niet alle ondergrondse containers zijn geplaatst. Budget wordt ingezet bij projecten en ontwikkeling				
Realiseren moderne milieustraat	1.210	1.213	4	-7
Afgerond				
GYM Schoolstraat sportinventaris	14		13	1
Afgerond				
Oostwal vlakke dakbedekking	76	35	54	-13
Afgerond				
Geestmerambacht vlakke dakbedekking	149	112	5	32
Afgerond				
Zonnepanelen op de gemeentelijke daken	436		284	152
Werkzaamheden lopen voorspoedig. Afronding vindt in 2020 plaats				
Aanleg brug Laansloot-Zandsloot (voorbereiding)	215	4	78	133
Brug is eind 2019 opgeleverd.				
COMBI Oranjebuurt deel 2 NSW - noodherstel	54			54
Krediet staat er dubbel in. Wordt in 2020 gecorrigeerd.				
COMBI reconstructie Oranjebuurt deel 2	54		99	-45
Project is gerealiseerd. Laatste termijnen volgen in 2020 en onderhoudsperiode loopt tot in 2020.				
Doortrekken De Punt (voorbereiding)	100	9	38	53
Doorvaarbaarheid Sint Pancras - Vroonerm	609	76	127	406

Het deelproject De Helling is in 2019 binnen de raming gerealiseerd.				
GRP investeringen	16.625	8.673	2.064	5.888
De vervangingsinvesteringen van de riolering zijn deels voordeliger uitgevallen, maar lopen ook enigszins achter op de planning. De uitbreidingsinvesteringen 1e aanleg riolering lopen ook achter op de ramingen. Bij het opstellen van het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan worden de budgetten geactualiseerd				
Herinrichting omgeving Veilingterrein	395		187	208
Herinrichting van het openbaar gebied van het voormalig veilingterrein en brug is deels opgeleverd. Verwachting project gereed is 2023.				
Kunstwerken doorvaarbaarheid	247			247
Rehab O.Randweg (Veil.weg-Stolbergstr)	0	29	21	-50
Rehabilitatie Ambachtsdijk	228		228	0
Rehabilitatie Geestweg	376	29	353	-6
Rehabilitatie Kerkmeerweg	596	229	68	299
Rehabilitatie Langebalkweg	428	35	500	-107
Rehabilitatie Nauertogt	1.487	945	31	511
Verbetering verkeerssituatie Sint Pancra	1.700	14		1.686
Vervangen damwanden div. locaties	81	52		29
Vervangingsinvesteringen OV	1.129	673	234	222
Vorb. revitalisatie havengebied BOL	200	84	134	-18
De voorbereiding van dit project vergt meer tijd en budget om alle onderzoeken uit te laten voeren die benodigd zijn om de uitgangspunten voor het masterplan vast te kunnen stellen.				
Vervanging kade Veilingweg	200	2	163	35

Voorburggracht Zaagmolenweg-Kasteelstr.	500	0	5	495
Voorburggracht N504-Zaagmolenweg	470	302	29	139
Aankoop Benedenweg 103 SP	0		562	n.v.t.
Aankoop Voorburggracht 429-431 OK	0		2	n.v.t.
Duikerdel systeemplafond	66			66
Werkzaamheden worden meegenomen in de actualisatie van het MJOP gebouwen				
Fietspad Nauertogt N245-Kanaaldijk	1.000			1.000
Integraal project openbare ruimte Barnewiel	30			30
Rehab. Pieter Zeemanweg	323			323
Rehabilitatie De Swaan	380			380
Rehabilitatie Loopakker	200			200
Revitalisatie havengebied BOL	120			120
Er wordt gewerkt aan een voorstel om een deel van het uitvoeringskrediet over te hevelen als voorbereidingskrediet.				
Vervangen glijbaan Duikerdel	150		80	70
Werkzaamheden zijn eind 2019 gestart. Afronding in eerste kwartaal 2020.				
Vorbereiding GREX De Overbrugging	0		115	n.v.t.
In het verleden gemaakte kosten worden ingebracht in de in 2020 nog te openen grondexploitatie.				
VRI Uitvalsweg	75		48	27

VRI Voorburggracht/Geestweg/O.Randweg	75		41	34
Afrondingen			9	

Analyse begrotingsafwijkingen en -rechtmatigheid

Overzicht analyse begrotingsafwijkingen

Programma	baten				lasten			
	raming	realisatie	verschil	onrechtmatig	raming	realisatie	verschil	onrechtmatig
Programma s	-63.540	-76.822	13.282	0	65.522	76.510	-10.988	0
Besturen en burgers	-595	-960	365	0	12.581	13.844	-1.262	0
Veiligheid		-5	5	0	1.846	1.825	21	0
Economie	-5	-31	26	0	249	299	-50	0
Onderwijs	-570	-546	-24	0	2.627	2.647	-20	0
Cultuur	-6	-6		0	717	699	18	0
Ruimtelijke ordening	-5.179	-17.219	12.040	0	4.879	14.385	-9.506	0
Milieu				0	513	472	41	0
Sociaal domein	-5.349	-5.269	-80	0	24.913	25.845	-931	0
Openbare ruimte	-10.897	-11.416	519	0	17.457	16.778	679	0
Algemene dekkingsmiddelen	-40.939	-41.370	431	0	-362	-284	-78	0
Onvoorzien				0	100		100	0
Vennootschapsbelasting				0				0
Reserves	-6.163	-6.392	229	0	3.894	3.594	301	0
Besturen en burgers	-1.630	-1.628	-2	0	309	309		0
Veiligheid				0				0
Economie	-20	-20		0				0
Onderwijs	-331	-178	-153	0	198	198		0
Cultuur	-30	-30		0	103	103		0
Ruimtelijke ordening	-334	-410	76	0	836	528	308	0

Sociaal domein	-1.312	-1.979	667	0	1.018	1.018		0
Openbare ruimte	-1.748	-1.379	-369	0	1.430	1.437	-7	0
Algemene dekkingsmiddelen	-757	-767	9	0				0
Totaal	-69.703	-83.214	13.511	0	69.416	80.103	-10.687	0

Toelichting analyse begrotingsafwijkingen

Bij de jaarrekening 2019 van de gemeente Langedijk zijn er bij de lasten van enkele programma's overschrijdingen ten opzichte van de begroting. Het gaat hier om de programma's Bestuur en Burgers, Economie, Ruimtelijke ordening en Sociaal Domein. Onderstaand wordt toegelicht dat de lasten evenwel rechtmatig tot stand zijn gekomen. Hierbij wordt aangetekend, dat afwijkingen beneden € 50.000 buiten beschouwing worden gelaten.

Toelichting, verklaring	
Programma	
Besturen en burgers De overschrijding is het gevolg van uitvoering bestaand regulier beleid en uitvoering van gemaakte afspraken over de verwerking van fusiekosten. De tekorten zijn direct gelinkt aan opbrengsten en worden daar voor een groot deel door gedekt.	
Economie De overschrijding is het gevolg van uitvoering bestaand beleid. De overschrijding is zeer gering ten opzichte van de rapportagegrens en is het gevolg van de jaarafwikkeling die niet eerder gedaan kan worden.	
Ruimtelijke ordening Het betreft uitgaven grondexploitatie. Hier staan ook baten tegenover voor hetzelfde bedrag. Dit is geen onrechtmatigheid derhalve.	
Sociaal domein De overschrijding is het gevolg van uitvoering bestaand beleid. Het dekkingstekort wordt veroorzaakt door een niet voorziene stijging van de open einde regelingen.	

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020						
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03	
			€ 113.934	€ 77.677	€ 1.732	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07
1			€ 0		€ 0	

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2019 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 3.670.873	€ 66.604	€ 238.866	€ 398	€ 105.131	€ 1.080
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 59.656	€ 1.453	€ 0	€ 246.747	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 42.825	€ 0	€ 8.395	€ 39.578	€ 22.303	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			

VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (Jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (Jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (Jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
		Gemeenten	<i>Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06</i>
			1 € 85.332	Onderhoud binnensport accommodaties	€ 37.790	€ 33.538	€ 4.252	
			2	Onderhoud buitensport accommodaties	€ 3.031	€ 0	€ 3.031	
		Kopie projectnaam / nummer		Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09</i>	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11</i>	
		1 Onderhoud binnensport accommodaties		37790	44,29%		€ 44.511	
		2 Onderhoud buitensport accommodaties		3031	3,55%			

Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Hoofdstuk		Begroting		Realisatie	
Taakveld	Programma Langedijk	baten	lasten	baten	lasten
0 - Bestuur en ondersteuning					
010 - Bestuur	Besturen en burgers	0	3.386	354	3.896
020 - Burgerzaken	Besturen en burgers	420	1.233	338	1.232
030 - Beheer overige gebouwen en gronden	Openbare ruimte	380	583	410	651
040 - Ondersteuning organisatie (overhead)	Besturen en burgers	175	7.963	268	8.716
050 - Treasury	Algemene dekkingsmiddelen	319	-805	335	-697
061 - OZB woningen	Algemene dekkingsmiddelen	3.348	0	3.360	0
062 - OZB niet-woningen	Algemene dekkingsmiddelen	1.508	0	1.629	0
064 - Belastingen Overig	Algemene dekkingsmiddelen	1.693	341	1.635	338
070 - Algemene uitkering/overige uitkeringen	Algemene dekkingsmiddelen	34.071	4	34.305	7
080 - Overige baten en lasten	Algemene dekkingsmiddelen	0	98	106	68
090 - Vennootschapsbelasting (VpB)	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
091 - Onvoorzien	Onvoorzien	0	100	0	0
092 - Resultaat van rekening baten en lasten	Resultaat van rekening baten en lasten	0	0	0	0

Totaal 0 - Bestuur en ondersteuning		41.914	12.902	42.740	14.211
1 - Veiligheid					
110 - Crisisbeheersing en Brandweer	Veiligheid	0	1.613	2	1.562
120 - Openbare orde en veiligheid	Veiligheid	0	233	3	263
Totaal 1 - Veiligheid		0	1.846	5	1.825
2 - Verkeer en vervoer					
210 - Verkeer en vervoer	Openbare ruimte	195	3.376	282	2.656
230 - Recreatieve havens	Openbare ruimte	0	8	0	7
240 - Economische havens en waterwegen	Openbare ruimte	0	273	0	273
Totaal 2 - Verkeer en vervoer		195	3.657	282	2.937
3 - Economie					
310 - Economische ontwikkeling	Economie	0	246	30	295
320 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Ruimtelijke ordening	604	624	486	506
330 - Bedrijfsloket en -regelingen	Economie	5	3	1	4
340 - Economische promotie	Openbare ruimte	115	264	146	252
Totaal 3 - Economie		723	1.136	663	1.057
4 - Onderwijs					
420 - Onderwijshuisvesting	Onderwijs	268	2.037	341	2.053

430 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Onderwijs	303	590	206	594
Totaal 4 - Onderwijs		570	2.627	546	2.647
5 - Sport, cultuur en recreatie					
510 - Sportbeleid en -activering	Sociaal domein	0	82	0	92
520 - Sportaccommodaties	Openbare ruimte	396	1.929	493	1.855
530 - Cultuurpresentatie -productie -partic.	Cultuur	0	141	0	139
540 - Musea	Cultuur	0	0	0	1
550 - Cultureel erfgoed	Cultuur	6	226	6	201
560 - Media	Cultuur	0	349	0	357
570 - Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Openbare ruimte	10	2.655	15	2.487
Totaal 5 - Sport, cultuur en recreatie		412	5.383	514	5.132
6 - Sociaal domein					
610 - Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal domein	424	4.010	438	4.394
630 - Inkomensregelingen	Sociaal domein	4.628	5.044	4.657	5.244
640 - Begeleide participatie	Sociaal domein	0	1.371	0	1.387
650 - Arbeidsparticipatie	Sociaal domein	0	1.957	0	2.004
660 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Sociaal domein	51	1.922	49	2.065
671 - Maatwerkdienstverlening 18+	Sociaal domein	140	2.589	124	2.644

672 - Maatwerkdienstverlening 18-	Sociaal domein	106	5.392	0	5.746
682 - Geëscaleerde zorg 18-	Sociaal domein	0	1.461	0	1.216
Totaal 6 - Sociaal domein		5.349	23.747	5.269	24.701
7 - Volksgezondheid en milieu					
710 - Volksgezondheid	Sociaal domein	0	1.085	0	1.052
720 - Riolering	Openbare ruimte	6.306	5.535	6.373	5.593
730 - Afval	Openbare ruimte	3.230	2.553	3.430	2.733
740 - Milieubeheer	Milieu	0	513	0	472
750 - Begraafplaatsen	Openbare ruimte	266	282	267	270
Totaal 7 - Volksgezondheid en milieu		9.802	9.967	10.071	10.121
8 - VHROSV					
810 - Ruimtelijke ordening	Ruimtelijke ordening	0	534	16	578
820 - Grondexploitatie(niet-bedrijventerreinen	Ruimtelijke ordening	2.890	2.543	14.977	12.025
830 - Wonen en bouwen	Ruimtelijke ordening	1.685	1.179	1.740	1.277
Totaal 8 - VHROSV		4.576	4.256	16.733	13.879
Mutaties reserves					
R00 - Reserves Besturen en burgers	Besturen en burgers	1.630	309	1.628	309
R01 - Reserves Veiligheid	Veiligheid	0	0	0	0

R02 - Reserves Economie	Economie	20	0	20	0
R03 - Reserves Onderwijs	Onderwijs	331	198	178	198
R04 - Reserves Cultuur	Cultuur	30	103	30	103
R05 - Reserves Ruimtelijke ordening	Ruimtelijke ordening	334	836	410	528
R07 - Reserves Sociaal domein	Sociaal domein	1.312	1.018	1.979	1.018
R08 - Reserves Openbare ruimte	Openbare ruimte	1.748	1.430	1.379	1.437
R09 - Reserves Algemene dekkingsmiddelen	Algemene dekkingsmiddelen	757	0	767	0
Totaal Mutaties reserves		6.163	3.894	6.392	3.594
Totaal		69.703	69.416	83.214	80.103

Moties en amendementen

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van de Gemeente Langedijk

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Gemeente Langedijk te Langedijk gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de Gemeente Langedijk op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door de raad op 10 december 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2019;
2. de balans per 31 december 2019;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de controleverordening gemeente Langedijk 2004 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeente Langedijk zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 801.030. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de controleverordening gemeente Langedijk 2004, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;

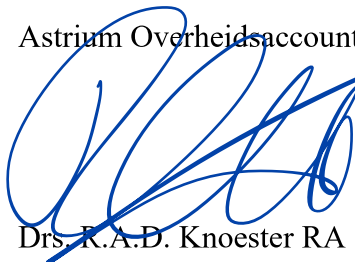
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zoetermeer, 30 juni 2020

Astrum Overheidsaccountants B.V.

A large, stylized blue ink signature, likely belonging to Drs. R.A.D. Knoester RA, written over the company name.

Drs. R.A.D. Knoester RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

A smaller, stylized blue ink signature or mark, used for certification purposes.